

95415
ZART ANYAG

95415

Fünf Jahrhunderte seit Gutenberg

ÖT ÉVSZÁD GUTENBERG ÓTA

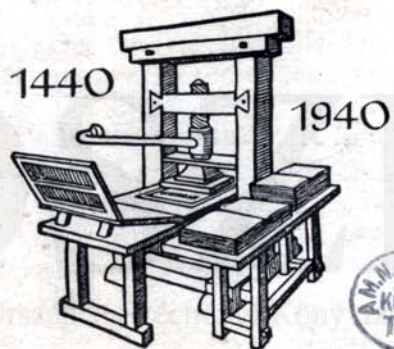


Die schönsten deutschen Bücher
aus fünf Jahrhunderten. Gezeigt auf
der Deutschen Buchausstellung im
Vigado, Budapest, April / Mai 1940

Öté vszázad legszebb német kö-
nyvei. Mutatva a német könyv-
kiállításon a Vigadóban. Budapest,
1940, április és május havában.

Fachamt Druck und Papier, Berlin.

A nyomtat és papiros szakhivatal Berlin.



GUTENBERG-REICHSAUSSTELLUNG

Anlässlich der 500-Jahrfeier der Buchdruckerkunst durch den deutschen *Johannes Gutenberg* zu Mainz veranstaltet die Reichsmessestadt Leipzig eine

Große Reichsausstellung mit internationaler Beteiligung

auf dem bekannten Messegelände. Für diese Ausstellung bereitet das *Fachamt Druck und Papier*, das hier in Budapest die Sonderschau „*Fünf Jahrhunderte seit Gutenberg*“ zeigt, eine eigene, 12 000 Quadratmeter große Halle

„Der schaffende Mensch in Druck und Papier“

vor. Zur Darstellung kommt hier die berufliche, soziale, kulturelle und wirtschaftliche Entwicklung aller schaffenden Menschen, die mit Papier, Druck und Reproduktion zu tun haben, von der Zeit Gutenbergs bis heute.

Der Zeitpunkt dieser gewaltigen Ausstellung wird noch bekanntgegeben.

Fünf Jahrhunderte seit Gutenberg

ÖT ÉVSZÁZAD GUTENBERG ÓTA



Titel und Erläuterungen zu den Drucken und Büchern der Deutschen Buchausstellung, die einen Querschnitt durch das deutsche Buchschaffen der Vergangenheit und Gegenwart geben und den hohen Stand des deutschen Schriftschaffens, der Typographie, der Illustration, der Papiermacher und Buchbinder zeigen.

A német könyvkiállítás nyomatainak és könyveinek címei és megmagyarázása, mely egy keresztmetszetet ad a német könyvkiadás múltja és jelenéről és a német íráskönyvtárak, a tipográfia, az illusztráció, a papírkészítők és könyvkötők magas rangját mutatja.



954 (95)



A budapesti 1940. évi német könyvkiállítás katalógusának
szánták, de a körönység kérésére sehahol nem került. A fordító
„magyar tudásával” könnyen nészedte a szerkesztő, a ma-
gyar szöveg botrányos volta miatt csak Budapesten látták meg.
Szerencsére még idejében. Így aztán az önes példányokat ma-
nifestációnak adták el. Ezt a példányt H. Minkowski-től kap-

Herausgeber: Das Fachamt Druck und Papier, Erwin Preis, Pressewalter, Berlin.

Kiadó: A nyomtatás és papíros szakkivitel, Erwin Preis sajtóör, Berlin.

Verantwortlich für den Inhalt dieses Heftes und die Auswahl der Ausstellungsstücke für die Abteilung „Fünf
Jahrhunderte seit Gutenberg“ auf der Deutschen Buchausstellung Budapest: Dr. Helmut Minkowski, Berlin.

Ezen füzet tartalmáért és a kiállított darabok kiválasztásáért felelős, a német könyvkiállításnak „Az öt
évszázad Gutenberg óta” részében Budapesten Dr. Helmut Minkowski, Berlin.

Verantwortlich für die Übersetzung: Friedrich Müller, Berlin.

A fordításért felelős: Friedrich Müller, Berlin.

Auf dem Umschlag: Familienwappen der Gensleisch zur Laden zu Gutenberg.

A hátsó fedélén: A Gensleisch zur Laden zu Gutenberg család címe
Ötszáz év Gutenberg óta „A nyomtatás és papíros szakkivitel”

kam, bizalmi példány - kárpén, mint „kiszáradó”

Warjasch

DIE VERGANGENHEIT / A MŰLT

I. KUNST UND VOLLENDUNG IN DEN WERKEN DER FRUHDRUCKZEIT

I. MŰVÉSZET ÉS TÖKÉLETESSÉ A KORÁBBI NYOMDÁSZATI IDŐ MUVEIBEN

- 1 Jahrzehntelange Versuche sind dem großartigen Werke Gutenbergs, der 42zeiligen Bibel, vorausgegangen, die etwa um das Jahr 1455 in allen ihren Teilen fertig vorlag. Sie ist nicht der früheste Druck überhaupt, denn es gibt einige, in der Datierung allerdings umstrittene, ältere Fragmente. Trotzdem ist es auch heute noch erstaunlich, ja bewundernswert, daß Gutenberg mit den einfachsten Geräten aus der Anfangszeit aller druckerischen Entwicklung ein solches Meisterwerk zustande brachte, das in dieser Formschönheit und Geschlossenheit bis zum heutigen Tage nicht wieder erreicht werden konnte. Hier war nicht ein genialer Erfinder, sondern ein Künstler schlechthin am Werk gewesen.

Évtizedes kísérletek előzték meg Gutenberg nagyszerű munkáját a 42 soros bibliát, mely 1455 körül minden részeiben készen volt. Ez egyáltalában nem a legrégebbi nyomtatás, mert vannak egyes, a keltezésben valóban megvitatott öregebb töredékek. Annak dacára még ma is csodálatos, sőt bámulatos, hogy Gutenberg a nyomtatás fejlődésének kezdőkorában a legegyszerűbb eszközökkel egy ilyen mesterművet létrehozott, melyet formaszépségében és zártságában még a mai napig sem lehetett megint elérni. Itt nem egy genialis feltaláló, hanem rövidessen egy művész volt a munkán.

- 2 Den „Türkenkalender“ hat Gutenberg wahrscheinlich während der Arbeit an seinem größeren Werke, etwa Ende 1454, hergestellt. Er ist nur in einem einzigen Exemplar erhalten, das zugleich der früheste vollständig erhaltene Druck in deutscher Sprache ist. In ihm erscheint auch der Name Ungarn zu ersten Male im Druck.

A „Türkenkalender“-t Gutenberg valószínűleg a nagyobb műve munkája között 1454 év vége felé készítette. Ez még csak egy egyes példányban van megtartva, mely egyidőben a legrégebbi, tökéletesen eltartott nyomtatás német nyelvben. Benne legelőször is jelen meg a név Magyarország nyomtatva.

-
- 3 Ein Schüler Gutenbergs ist wahrscheinlich Peter Schöffer von Gernsheim gewesen. Aber er erreichte, wie alle Nachfolger Gutenbergs, nicht wieder die Schönheiten des Meisterdruckers. Seine Werke sind nur im Technischen zureichend, im Künstlerischen, in der Ausstattung bleiben sie weit zurück. In der Schlußschrift des von Fust und Schöffer gemeinsam gedruckten „Gratian“ weisen sie (oberhalb des Druckersignets) darauf hin, daß dieses Werk weder mit Kohr noch Feder, sondern mit Hilfe einer neuen großen Erfindung hergestellt wurde. Dieser Druck ist außerdem dadurch bemerkenswert, daß er einen eigenhändigen Widmungsvermerk Peter Schöffers enthält.

Gutenberg egyik tanítványa valószínűleg Peter Schöffer volt Gersheimből. De mint valamenyi utódja Gutenbergnek ő sem érte el a mesternyomdász szépségeit. Az ő művei csak technikailag elegendők, művészetiileg, a kiállításban messze visszamaradnak. A Fust és Schöffer által egyesülten nyomtatott „Gratian” végírásban arra utalnak, (a nyomdászati jel fölött) hogy ezen mű sem cső, sem toll, hanem egy új nagy találmány segítségével állították elő. Ezen nyomtatás azon kívül még azért figyelemre méltó, mert Peter Schöffer egy saját kezű ajánló jegyzetét tartalmazza.



In weniger als zwei Jahrzehnten breitete sich die Erfindung, Bücher zu drucken, über alle Staaten Europas aus; bis zum Ende des Jahrhunderts hatte sie sich in fast allen wichtigeren Städten eine Werkstatt gegründet. Überall aber waren es Deutsche, die die neue Erfindung in die Welt trugen, sei es nach Italien, Spanien, Frankreich, Schweden und Rußland.

Két évtizednek kevesebb idő alatt terjedt el az európai államokon keresztül az a találmány, könyveket nyomni. Az évszázad végéig minden fontos városban műhelyek lettek alapítva. De mindenütt németek voltak akik az új találmányt a világba hordották, mindegy hogy Olasz, Spanyol-Francia-Svéd-vagy Oroszországba.

Marcus Tullius Cicero: EPISTULAE AD FAMILIARES, herausgegeben von Johannes Andreas (de Bossis), Bischof von Aleria. Gedruckt zu Rom von Konrad Sweynheim und Arnold Pannarz, 4. November 1469. (Hain 5163). Antiqua-Type.

Aurelius Augustinus: DE CIVITATE DEI. Gedruckt zu Venedig von Johann und Wendelin von Speier 1470. Antiqua-Type. (Hain 2048).

Rodericus Zamorensis: SPECULUM VITAE HUMANAЕ. Gedruckt zu Paris 1472 von Martin Crantz, Ulrich Gering und Michael Friburger. Antiqua-Typen. Einband in rotem Maroquin aus der Sammlung des Prinzen Eugen. (Hain 13935).

II. DIE GEDRUCKTEN BUCHER DRINGEN INS VOLK

Politische und naturwissenschaftliche
Gebrauchswerke des 16. und 17. Jahrhunderts

Johannes von Turocz: CHRONICA REGUM HUNGARIAE. Augsburg: Erhart Ratdolt 1488. (Hain 15518)
Wichtige Geschichtsquelle, dem König Matthias Corvinus von Ungarn gewidmet. Sein Wappen und die Bildnisse ungarischer Fürsten sind dem meisterhaften Druck in Holzschnitten beigegeben.

HERBARIUS. Gedruckt zu Mencz. Schoeffer. 1485. (Hain 8948).

4 Marcus Tullius Cicero: EPISTULAE AD FAMILIARES, kiadta Johannes Andreas (de Bossis). Aleria püspöke. Nyomtatva Romában Konrad Sweynheim és Arnold Pannarz- tól, 1469 november 4. én (Hain 5163) Antiqua Typ.

5 Aurelius Augustinus: DE CIVITATE DEI. Nyomtatva Velencében, Johann és Wendelin von Speier-től 1470 Antiqua Typ. (Hain 2048).

6 Rodericus Zamorensis: SPECULUM VITAE HUMANAЕ. Nyomtatva Páris-ban 1472. Martin Crantz. Ulrich Gering és Michael Friburger-től. Antiqua-Typ. Bekötet piros Maroquin-ban, Jenőherceg gyűjteményéből (Hain 13935).

II. NYOMTATOTT KÖNYVEK A NÉP KÖZÉ TERJESZKEDNEK. A 16. ÉS 17. SZÁZAD

Politikai és természettudományi használati
Művek

7 Johannes von Turocz: CHRONICA REGUM HUNGARIAE. Augsburg Erhart Ratdolt 1488. Fontos történelmi forrás Corvin Mátyás királynak szentelve. Az őcímére és magyar hercegek képei vannak fametszetekben ehhez a mesteries nyomathoz mellékelve.

8 HERBARIUS. Mencz-ben nyomva. Schoeffer 1485 (Hain 8948).

- HERBARIUS Patavie impressus 1485. (Hain 8445).
- HERBARIUS. Gedruckt und volendet durch Hannsen Schönsperger in der K. statt zu Augspurg. 1486. (Hain 8951).
- HERBARIUS ODER KRUTERBUCH, genant der gart der gesuntheit. Getruckt durch Joannem Prüß, Straßburg. 1507.
- Kolorierte und unkolorierte Werke arzneikundlichen Inhalts aus der Frühdruckzeit, die zumeist auf den Hortus sanitatis des Johannes von Kaub zurückgehen. Sie waren ungemein weit verbreitet und ihre Holzschnitte wurden oftmals sehr schön ausgestattet.
- Hanns und Ambrosius Holbein: BUCHSCHMUCK ZU ERASMUS v. ROTTERDAMS ANNOTATIONES IN NOVUM TESTAMENTUM. Basel: Froben 1510.
- Prächtige Titeleinfassung, Kopfleisten und Initia-len, darunter Holbeins berühmtes Kinderalphabet. Hervorragend schöner Druck.
- Joh. Gayler von Kaisersberg: DAS BUCH GRANAT-APFEL. Straßburg: Knoblochzer 1511.
- Beliebte Predigtsammlung der Vorreformation, mit ganzseitigen Holzschnittblättern; nach Schnitten Burgkmairs von Hans Baldung Grien entworfen. Blüte der Holzschnittkunst am Oberrhein.
- Otho Brunfels: HERBARIUM VIVAE EICONES. Straßburg. Johann Schott. 1532.
- Typische Titelseite eines Renaissance-Buches mit allegorischen Figuren und Darstellungen.
- 9 HERBARIUS Patavie impressus 1485 (Hain 8445).
- 10 HERBARIUS. Nyomva és befejett Hannsen Schönsperger-től K-helyén Augspurg-ban. 1486 (Hain 8951).
- 11 HERBARIUS vagy füvek könyve az egészség kertjének nevezve. Nyomva Joannem Prüß által Straßburg 1507.
- Színes és színtelen művek gyógytudományi tartalommal a korai nyomdaidőből, melyek Johannes von Kaub. Hortus sanitatis-ára mennek vissza. Ezek rendkívül messze voltak elterjedve és fametszetei sokszor nagyon szépen voltak kiállítva.
- 12 Hans és Ambrosius Holbein:
- KONYVDISZ ERASMUS v. ROTTERDAMS ANNOTATIONESÁBÓL A NOVUM TESTAMENTUM-ban. Basel: Froben 1510.
- Pompás címbefoglalással, fejsámfa és jelvények, ezek között Holbein híres gyermekabécéje. Kitűnő szép nyomás.
- 13 Joh. Gayler von Kaisersberg: A KONYV GRÁNÁT-ALMA. Strassburg: Knoblochzer 1511.
- Az előreformatio kedvelt predikátorigyűjteménye, egész oldalas fametszettekkel; Burgkmair metszetei után Hans Baldung Grien-től vázolv. A fametszetművészetének virágzása az Felsőrajná.
- 14 Otho Brunfels: HERBARUM VIVAE EICONES. Straßburg. Johann Schott. 1532.
- Egy renaissance könyv tipikus címlapja, allegorikus alakokkal és ábrázolásokkal.

Eucharius Rhodion: KREUTTERBUCH VON ALLEM ERDTGEWACHS. Anfänglich von Johan Cuba zusammenbracht, jetzt widerum new corrigirt. Zu Franckfurt am Meyn. Bei Christian Egenolph. 1533.
Wissenschaftliches Gebrauchswerk aus dem ersten Drittel des 16. Jahrhunderts.

Leonhart Fuchs: NEW KREUTERBUCH. Getruckt zu Basell durch Michael Isingrin. 1543.
Das sauberste, bedeutendste und kostspieligste pflanzenkundliche Buch des Jahrhunderts.

Druckstock von der Königskerze (Verbascum) für das „Kräuterbuch“ des Leonhard Fuchs. Die Zeichnung wurde auf einer Holzplatte entworfen und die Kontur „gerissen“, das heißt, derjenige Teil, welcher im Druck schwarz erscheinen sollte, wurde erhaben herausgearbeitet. Nur wenige solcher Originaldruckstöcke haben sich bis in die Gegenwart erhalten.

Alberti Magni: THIERBUCH. Von Art, Natur und Eygenschaft der Thierer. Durch Waltherum Ryff verteutsch. Getruckt zu Franckfort am Main bei Cyriaco Jacobi zum Bart. 1545.
Illustrierte Naturgeschichte des 16. Jahrhunderts für den wissenschaftlichen Gebrauch.

Hieronymus Bock: KREUTER-BUCH. Darin unterscheidt Namen und Würckung der Kreutter, Stauden, Hecken und Beumen. Gedruckt zu Straßburg durch Wendel Ribel. 1551.
Arzneikundliches Nachschlagwerk. Die Holzschnitte dem Stilempfinden der damaligen Zeit entsprechend stark idealisiert.

15 Eucharlius Rhodion: A FÜVEK KÖNYVE MINDEN FOLDI NOVÉNYROL. Kezdetben Johann Cuba-tól összehordva, most megint újra javítva. Frankfurt a. M.-ba. Christian Egenolph-nál 1533.
Tudományos használati mű a 16. század 1. harmadából.

16 Leonhart Fuchs: UJ FÜVEK KÖNYVE. Baselban nyomva Michael Isingrin 1543.
Az évszázadnak legtisztább legjelentékenyebb és legköltségesebb növénytani könyve.

17 Klisé a királyi gyertyáról (Verbascum) a Leonhard Fuchs „Gyógynövénykönyv“-részére. A rajz egy falemezre volt tervezve és a konturák „szakítva“, az annyit jelent, hogy az a rész mely a nyomásban feketén jelenjen meg, domborúan kivolt dolgozva. Az idősebb korból csak kevés ilyen klisé tartotta magát meg a mai napik.

Alberti Magni: ALLATKÖNYV. Az állatok faja — természet — és tulajdonságáról. Németül Waltherum Ryff által. Nyomva Frankfurt a. M.-ban Cyriaco Jacobi-nál zum Bart 1545.
A 16 század képes természettörténelme, tudományos használatra.

19 Hieronymus Bock: FÜVEK KÖNYVE. Ebben megkülönböztve lesznek a fűnövényeknek, bokroknak, sövényeknek és fáknak neve és hatása. Nyomva Straßburg-ban Wendel Ribel-től 1551.
A gyógyszer tudomány kéziműve. A fametszetek az akkori időszak stílusérzelmének megfelelően, erősen idealizálva.

DER HUNGERN CHRONICA, inhaltend wie sie anfänglich ins land kommen sind. Dises Buch der Ungerischen Chronicken ist newlich verteutsch und also zusammen gebracht worden durch herr Hansen Haugen. Wien. Hans Metzker. 1534.

Antonius Bonfinius: UNGERISCHE CHRONICA, das ist ein gründtliche beschreibung deß allermächtigsten und gewaltigsten Königreichs Ungern. In Hochdeutsch gebracht. Gedruckt zu Franckfurt am Mayn durch Peter Schmidt. In verlegung Sigmund Feyerabendts. 1581.

Wilhelm Schäfer, genandt Dillich: UNGARISCHE CHRONICA, darinnen ordentliche eigentliche kurtze beschreibungen des Ober und Nieder Ungern beneben seinen Landtaffeln. Gedruckt zu Cassel durch Wilhelm Wessel. 1605.

Martinus Zeiller: NEWE BESCHREIBUNG DES KÖNIGREICHS UNGARN und darzu gehöriger Landen, Städte und vornehmster Oerther. Zu Ulm gedruckt durch Balthasar Kühnen. 1646.

UNGARISCHES STAEDT-BUECHLEIN, in welchem die vornehmsten Städte, Vestungen und Schlösser des Königreichs Ungarn . . . enthalten samt einer Beschreibung beeder Kaiserl. Residentz-Städten Constantinopel und Wien. Nürnberg. Verlegt von Johann Hofmann. 1684.

20 A HUNGÁROK KRONIKÁJA, tartalmazza ahogyan kezdetileg az országba jöttek. A magyar kronikák ezen könyve nemrég németre fordítatott és összegyűjtetett Hansen Haugen úr által, Wien. Hans Metzker 1534.

21 *Antonius Bonifinius*: MAGYAR KRONIKA, ez egy alapos megírása a leghatalmasabb és legerősebb Magyar királyságnak. Felnémet nyelven hozva. Nyomtatott Frankfurt a. M.-ban, Peter Schmidt által. Sigmund Feyerabend kiadásában 1581.

22 *Wilhelm Schäfer, úgynevezett Dillich*: MAGYAR KRONIKA, benne rendszeres, de rövid leírása van felső és alsó Magyarországnak, térképei mellett. Nyomtatva Cassel-ben, Wilhelm Wessel-által 1606.

23 *Martinus Zeiller*: A MAGYAR KIRÁLYSÁGNAK és hozzátartozó országainak, városainak és legelőkelőbb helyeinek új leírása. Ulm-ban nyomtatva Balthasar Kühnen 1646.

24 MAGYAR VÁROSOK KÖNYVECSKÉJE, melyben a magyar királyság legelőkelőbb városai várjai és kastélyai tartalmazva vannak, és a két császári székváros Constantinopel és Wien leírásával. Nürnberg. Kiadva Johann Hoffmann által 1684.

DER HERZOGEN UND KÖNIGEN IN HUNGARN LEBEN, REGIERUNG UND ABSTERBEN. Aus den bewährtesten Hungarischen Geschichtsschreibern hervorgesucht und zusammengetragen. Nürnberg. In Verlegung Joh. Hofmanns. Gedruckt bey Christian Sigm. Froberg. 1684.

Georg Krekwitz: TOTIUS REGNI HUNGARIAE SUPERIORIS & INFERIORIS ACCURATA DESCRIPTIO.
Das ist richtige Beschreibung deß ganzen Königreichs Hungarn, so wohl was das Obere als Untere oder Niedere anbelanget. Sambt allem dem jenigen was am Donau-Strom lieget und befindlich ist. Franckfurt und Nürnberg. Verlegts Leonhard Loschge. Druckts Johann Philipp Andreae. 1685.

III. DIE SCHÖNSTEN DRUCKE AUS DEM 17. UND 18. JAHRHUNDERT

Hans Wagner: BESCHREIBUNG DES HOCHZEITLICHEN EHRENFESTES DES HERZOGS WILHELM VON BAYERN UND DER RENATE VON LOTHRINGEN. München: Adam Berg 1568. Festlicher Druck mit Holzschnittinitialen und Schlußarabesken. Die Bilder in Kupfer gestochen und reich ausgemalt. Dedikationsexemplar des Verfassers an Kurfürst August von Sachsen.

25 *A HERCEGEK ÉS KIRÁLYOK ÉLETE, URALKODÁSA ÉS ELHALÁLOZÁSA HUNGÁRIÁBAN.* Előkeresve és összeszedve a legbeváltabb magyar történelemíróktól. Nürnberg. Johann Hoffmann kiadásában. Nyomva Christian Sigm. Froberg-nél 1684.

26 *Georg Krekwitz: TOTIUS REGNI HUNGARIAE SUPERIORIS & INFERIORIS ACCURATA DESCRIPTIO.*
Ez az igazi megírása az egész magyar királyságnak, ami a felső, alsó és középső országot illeti. Mindazzal együtt, mi a Duna folyamnál fekszik és talál-tatik. Frankfurt és Nürnberg. Kiadta Leonhard Loschge. Nyomta Johann Philipp Andreae 1685.

III. A LEGSZEBB NYOMATOK A 17. ÉS 18. SZÁZADBÓL

27 *Hans Wagner: WILHELM VON BAYERN HERZEG ÉS A RENATE VON LOTHRINGEN LAKODALMI UNNEPSÉGEINEK LEIRÁSA.* München: Adam Berg 1568
Unnepi nyomat fametszetekkel és végarabeszkekkel. A képek rézbeszúrva és gazdagon kifestve. A kiadónak adománypéldánya August von Sachsen-Kurfürst-nek.

Florilegium Novum, hoc est: Variorum maximeque rariorum Florum ac Plantarum singularium . . . NEW BLUMENBUCH, darinnen allerhand schöne Blumen und fremde Gewächse mit ihren Wurzeln und Zwiebeln mehrer theils dem Leben nach in Kupffer fleißig gestochen zu sehen seind. A Johanne Theodoro de Bry. Oppenheimense 1612. Eine saubere, achtunggebietende Arbeit des berühmten Kupferstechers.

NURNBERGISCHE HESPERIDES oder gründliche Beschreibung der edlen Citronat / Citronen und Pomerantzen-Früchte. Auf das accurateste in Kupffer gestochen. Mit raren Blumen- und Garten-Aufrissen. Nürnberg 1708. In den Farben ungemein lebendig gehaltenes Prachtwerk des Barocks.

Johann Leonhard Frisch: VORSTELLUNG DER VÖGEL IN TEUTSCHLAND. Berlin 1734. Die ausschließlich nach dem Leben entworfenen Abbildungen machen das Buch zum schönsten der illuminierten Kupferstichwerke.

DAS REICH DER BLUMEN MIT ALLEN SEINEN SCHÖNHEITEN nach der Natur und ihren Farben vorgestellt. Nürnberg: Georg Wolfgang Knorr 1750.

SAMMLUNG VERSCHIEDENER AUSLÄNDISCHER UND SELTENER VÖGEL, auf das genaueste beschrieben und in einer richtigen und sauber illuminierten Abbildung vorgestellt von Joh. Michael Seeligmann. Nürnberg 1753. Sehr glücklich, sauber und getreu kolorierte Stiche. Der Druck gehört in die Blütezeit derartiger bildlicher Darstellungen in wissenschaftlichen Werken.

28 FLORILEGIUM NOVUM, hoc est: Variorum maximeque rariorum Florum ac Plantarum singularium . . . Új virágkönyv, abban mindenféle szép virág és idegen növények gyökereikkel és hagymájukkal, legtöbbször az élet után szorgalmasan rézbe nyomva. A Johanne Theodoro de Bry. Oppenheimense 1612.

29 NURNBERGI HESPERIDES VAGY ALAPOS LEÍRÁSA A NEMES SZÁRMAZÁSÚ CITROM ÉS NARANCSGYÜMÖLCSNEK. A leg gondosabban rézben nyomva. Ritka virágokkal és kertvázlatokkal. Nürnberg 1708.

30 Johann Leonhard Frisch: A NÉMET MADARAK ISMERETÉSE. Berlin 1734. E kizárólag az élet után vázolt képek teszik hogy e könyv a legszebb megvilágított rézmetszetmű.

31 A VIRÁGOK ORSZÁGÁBAN, ÖSSZES SZÉPSÉGEIVEL A TERMÉSZET ÉS ANNAK SZINEI UTÁN BEMUTATVA. Nürnberg: Georg Wolfgang Knorr 1750.

32 KÜLÖNBÖZŐ KÜLFÖLDI ÉS RITKA MADARAK GYŰJTEMÉNYE, legfigyelmesebben megírva és egy igazi és tisztán megvilágított képben. Bemutatva Joh. Michael Seeligmann-tól. Nürnberg 1753.

- Karl von Geer:** ABHANDLUNGEN ZUR GESCHICHTE DER INSEKTEN . . . mit Anmerkungen herausgegeben von Johann August Ephraim Goeze. I. Teil. Leipzig, in Johann Carl Müllers Buch- und Kunsthandlung. 1776. Ein typischer wissenschaftlicher Druck aus dem Zeitalter des Barocks.
- Jacob Christian Schäffers** NATURLICH AUSGEMALTE ABBILDUNGEN REGENSBURGISCHER INSEKTEN. Regensburg 1766. Der Superintendent, Botaniker und Zoologe hat „alles mit Fleiß und Genauigkeit beobachtet“.
- M. E. Blochs** ALLGEMEINE NATURGESCHICHTE DER FISCHE. Berlin 1782—95. Die Fische dieses Prachtwerkes sind genau gezeichnet, sorgfältig gestochen und koloriert.
- Franciscus de Paula Schrank:** Flora Monacensis seu plantae sponte circa Monachium nascentes, quas pinxit et in lapide delineavit Joannes Nepomucenus Mayrhofer. Vol. 1. Monachii 1811. Venditur in Instituto Lithographico Scholae Festivalis. Eine bewundernswerte Leistung aus der Anfangszeit der Lithographie.
- Andenken der Gelehrten für das schöne Geschlecht.** Mit 14 Kupferporträts. Größe 24 : 20 Millimeter. 64 Seiten. Reizender Druck kleinsten Formates (Um 1770).
- G. C. Ganshorn:** Begriff christlicher Lehre. Ulm, druckts C. Ulrich, 64 Seiten. Größe 22:16 Millimeter. Ein entzückendes Stück des spielerischen Rokoko.
- 33 Karl von Geer:** ÉRTEKEZÉS A ROVAROK TORTÉNETÉHEZ . . . megjegyzésekkel kiadva Johann August Ephraim Goeze-től. I. rész. Leipzig, Johann Carl Müller könyv és műkereskedésében 1776.
- 34 Jakob Christian Schäffer** TERMÉSZETESEN KIFESTETT KÉPEI A REGENSBURGI ROVAROKRÓL. Regensburg 1766. A Superintendens, botanikus és zoologus „mindent szorgalommal és pontossággal megfigyelt“.
- 35 M. E. Bloch:** A HALAK ÁLTALÁNOS TERMÉSZETTANA. Berlin 1782—95. Ezen gyöngymű halai figyelmesen vannak rajzolva, gondosan kimetszve és színezve.
- 36 Franciscus de Paula Schrank:** Flora Monacensis seu plantae sponte circa Monachium nascentes, quas pinxit et in lapide delineavit Joannes Nepomucenus Mayrhofer. Vol 1 Monachii 1811. Venditur in Instituto Lithographico Scholae Festivalis.
- 37 A tudósok emlékei a szép nem részére.** 14 réz arcképekkel. Nagysága 24 : 20 milliméter, 64 oldal. Legkisebb formás bájos nyomtatás 1770 körül.
- 38 G. C. Ganshorn.** A keresztény tanulás fogalma. Ulm, C. Ulrich 64 oldalas nyomása. Nagysága 22 : 16 milliméter. / A játékos rokoko egy elragadtató darabja.

OVIDS VERWANDLUNGEN aus dem Lateinischen übersetzt von Sedlezki. Druck in Regenbogenfarben. Augsburg und Leipzig 1763. Das Wort Verwandlungen auf dem 1. Titel ist in den sieben Farben des Regenbogens, das übrige rot und schwarz gedruckt.

Goethe: DAS ROMISCHE CARNEVAL. Berlin: Unger 1789. Schilderungen des italienischen Volksfestes als eine Fortsetzung der antiken Saturnalien. Mit 20 handkolorierten Karnevalsmasken in Kupfer. Gedruckt mit den Typen eines der bedeutendsten deutschen Schriftschneider.

IV. DIE EINBANDKUNST VOM 15. BIS 18. JAHRHUNDERT IN CHARAKTERISTISCHEN BEISPIELEN

Kettenband (*Liber catenatus*). Weißer Schweinslederband mit Stempeln und vollständig erhaltenen Metallbeschlägen und Schließen. Um 1480.
Junianus Majus: De priscorum proprietate verborum. Treviso 1477.

Weißer Schweinslederband mit Stempelverzierung (Palmetten, Osterlamm, Engel). Aus der Werkstatt des Ulmer Buchbinders Johannes Hagmayer.
Deutsche Bibel. Augsburg. Günther Zainer 1473.

Brauner Lederband mit Rollen- und Stempelverzierung (Distelköpfe; in der Rolle spielende Kinder). Gebunden in Kloster Tegernsee 1521.

Nicolaus Angelius: Libri de re rustica. Florenz 1515.

39 OVID VÁLTOZÁSAI a latinból Sedlezki-től fordítva. Nyomat szírvány színekben. Augsburg és Leipzig 1763. A szó „változásai” az első címen a szírvány 7 színében, a többi pirosan és feketén van nyomtatva.

40 A RÓMAI KARNEVÁL GOETHE-től. Berlin: Unger 1789. Az olasz népiünnep leírása, mint folytatása az antik Saturnaliának. 20 kézfestett karnevál álarccal vörösrézből.

IV. A BEKÖTÉS MŰVÉSZETE A 15. TŐL A 18. SZÁZADIG JELLEMZŐ PÉLDÁKBAN

41 Lánckötet (*Liber catenatus*). Fehér disznóbőr kötet pecsétekkel és tökéletesen eltartott ércfoglatban és záróval. 1480 körül.
Junianus Majus: De priscorum proprietate verborum. Treviso 1477.

42 Fehér disznóbőr-kötet pecsételésiessel (Palmetták, husvéti bárányok angyalok). Az ulmi könyvkötő Johannes Hagmayer műhelyéből.
Német biblia. Augsburg. Günther Zainer 1473.

43 Barnabőr-kötet tekercs és pecsét ékesítéssel (Bogányos fejek, a tekercsben játszó gyermekek. Kötve Tegernsee kolostorjában 1521.

Nicolaus Angelius: Libri de re rustica Florenz 1515.

*Brauner Nürnberger Lederband mit Stempeln in Blind-
pressung (stilisierte Löwen, Adler, Maria) und mit
Beschlügen. Aus der Bibliothek des Nürnberger Arztes
und Humanisten Hartmann Schedel. Anfang des
16. Jahrhunderts.*

Sammelhandschrift, von Hartmann Schedel selbst ge-
schrieben.

*Zwei Bände aus der Silberbibliothek des Herzogs Al-
brecht von Preußen. Sämtliche Bände dieser Biblio-
thek wurden — bis auf drei Stücke süddeutscher
Arbeit — von Königsberger Meistern angefertigt. Sie
sind ein hervorragendes Denkmal des ostpreußischen
Kunsthandwerks im 16. Jahrhundert. Die beiden vor-
liegenden Bände stammen von Hieronymus Kösler
(fol. 4 der Bibliothek) und von Paul Hofmann (fol. 7).
Fol. 4 trägt im Mittelstück, umgeben von zartesten
Gravierungen biblischer Szenen, die Porträtmedail-
lons des Herzogs und seiner zweiten Gemahlin Maria
Anna. Fol. 7 enthält auf dem Vorderdeckel ein Rund
mit dem plastischen Allianzwapen des Herzogs und
der Herzogin, unten die Jahreszahl 1555. Auf der
Rückseite ein Relief des auferstehenden Christus.
Die Gravierungen der Vorderseite stellen den Aus-
zug der Apostel, die der Rückseite die vier Evange-
listen mit ihren Attributen dar.*

Fol. 4 enthält: Luthers Hauspostille. Wittenberg 1553. 45

Fol. 7 ist ohne Inhalt, der bei einer Flucht während
des Siebenjährigen Krieges verloren ging. 46

44 *Barna nürnbergi bőrkötet vaksajtóban (stilizált orosz-
lánnal, sassal, Máriával) és befoglalásokkal. A nürn-
bergi orvos és humanista Hartmann Schedel könyv-
tárából. A 16. század kezdetén.*

Kézírások gyűjteménye, magától Hartmann Schedel-
től írva.

45 *Két kötet Albrecht porosz herceg ezüstkönyvtárából.*

46 E könyvtár összes kötetei három darab kivételével,
melyek délnémet munkák, königsbergi mesterektől
lettek készítve. Ők a 16. század kiváló emlékei a
königsbergi műkézimunkájának. Az említett két kö-
tet Hieronymus Kösler-től származik (Fol. 4 a könyv-
tárban) és Paul Hoffmantól (Fol. 7) Fol. 4 a közép-
pen hordja-körülvéve biblia jelenetek gyöngéd
véséseivel, a herceg és második felesége Maria-Anna
porträtmedaillonjait. Fol. 7 az első fedélen egy kört
a herceg és hercegnő plasztikus közös címereivel
tartalmazva, alatta az évszám 1555. A hátoldalon a
feltámadó Christus relieffe. A vésések az előolda-
lon az apostolok kivonulását, a hátoldalon a négy
évangelistát kísérlőivel mutatják.

Fol. 4 tartalmazza: Luthers Hauspostille, Wittenberg
1553.

Fol. 7-nek nincs tartalma, mert az a hét éves hábo-
rúban menekülés közben elveszett.

Brauner Lederband mit Rollenverzierung und Vergoldung. In der Mitte das Bildnis des Kurfürsten Ottheinrich von der Pfalz. Auf dem Hinterdeckel das pfälzische Wappen mit dem Wahlspruch des Kurfürsten. Einband aus dem Jahre 1557. *Rodericus Zamorensis: Spiegel des menschlichen Lebens.* Augsburg, Günther Zainer, ohne Jahr.

Brauner Lederband mit Rollen- und Plattenverzierung. In der Mitte des Vorderdeckels das Bildnis des Leiters der slowenischen Druckerei in Urach Primus Truber (1508—96). Auf dem Hinterdeckel die Bildnisse seiner Mitarbeiter Antonius Dalmata, Stephanus Consul Istrianus. Württembergischer Einband aus dem Jahre 1563. Auslegung der Sonntagsevangelien. Urach 1563.

Drei Prachteinbände des sächsischen Holzbuchbinders Jakob Krause, dem größten Buchbinder Deutschlands (um 1570). Die Ornamente aus Einzelstempeln zusammengestellt und reich vergoldet. Eine glanzvolle künstlerische und technisch meisterliche Leistung des deutschen Renaissancehandwerks. Im Mittelfeld eines mit Rollen, Platten und Stempeln verzierten Einbandes das Besitzerbildnis Kurfürst Augusts von Sachsen (Vorderseite) und das prachtvoll geschnittene, mit Emailfarben ausgelegte kursächsische Wappen (Rückseite). Die Sächsische Landesbibliothek in Dresden besitzt 1200 in der Ausstattung verschiedene Bände dieses an Formen erfindungsreichsten aller Meister.

47 *Barna bőrkötet tekercsdiszítéssel és aranyozva.* Középen a pfalci Kurfürst Ottheinrich képe. A hátfedélen a pfalci címer, a kurfürst jelszavával. Kötet az 1557-évből. *Rodericus Zamorensis: Az emberi élet tükörje.* Augsburg Günther Zainer, év nélkül.

48 *Barna bőrkötet tekercs és lemezdiszítéssel.* Az előkötet közepén a szlovén nyomda vezetőjének Urach Primus Truber képe (1508—96). A hátsooldalon munkatársai Antonius Dalmata és Stephanus Consul Istrianus képei. Württembergi bekötés az 1563. évből. A vasárnapi Evangelium magyarázása. Urach 1563.

49 A *szász udvari könyvkötő Jakob Krause* Németország legnagyobb könyvkötőjének három remekműve (1570 körül) Az ornamenták egyes pecsétekből vannak összeállítva és gazdagon vannak aranyosítva. A német reneszánsz kéziműnek fénytelen művészi és technikai mesteres teljesítmény. A középhelyen egy tekerccsel, lemezekkel és pecsétekkel csinosítva kötetben Kurfürst August von Sachsen tulajdonosképe (előoldal és a remekül metszett emailszínekkel kialakított. Szászország címere (hátdoldal) a szász országos könyvtár birtokában van több mint 1200 a kidolgozásban különböző kötés, ennek a formákban leggazdagabb feltalálónak, minden mesterek között.

-
- | | |
|---|---|
| <p><i>Girolamo Maggi: Fortificatione delle Citta. Venedig 1564.</i></p> <p><i>Luther: Opera Omnia, tom. IV. Wittenberg 1552.</i></p> <p><i>Joachim Cureus: Gentis Silesiae annales. Wittenberg 1571.</i></p> <p><i>Weißer Schweinslederband mit Rollen- und Platten-schmuck in Blindpressung. In der Mitte das baye-rische Wappen. Für Herzog Albrecht V. von Bayern, dessen Wahlspruch: S(i) D(eus) N(obiscum) Q(uis) C(ontra) N(os), auf der Platte eingepreßt ist. Theod. Zvingerus: Methodus apodemica. Basel 1577.</i></p> <p><i>Süddeutscher brauner Lackband mit Vergoldung und rot, weiß und schwarz bemaltem Mittelstück. Zweite Hälfte des 16. Jahrhunderts. Confessio fidei catholicae christianae. Dillingen 1557.</i></p> <p><i>Weißer Lederband mit Rollen- und Bandwerkverzierung. Arbeit des Lauinger Buchbinders Hans Wagner aus dem Jahre 1584. Jacob Schropp: Acta oecumenici concilii. Tübingen 1581.</i></p> <p><i>Roter bayerischer Lederband mit Vergoldung (schraf-fierte Rauten). Mitte des 17. Jahrhunderts. Hieremias Drexelius: Gazophylacium Christi. Mün-chen 1637.</i></p> <p><i>Deutscher (Augsburger?) Fächerband aus der Bibliothek des Augsburger Ratsherrn Joh. Kaspar Rembold. Mitte des 17. Jahrhunderts. Pharmacopoeia Augustana. Augsburg 1646.</i></p> | <p><i>Girolamo Maggi: Fortificatione d'elle Citta. Venedig 1564.</i></p> <p><i>Luther: Opera Omnia tom. IV. Wittenberg 1552.</i></p> <p><i>Joachim Cureus, Gentis Silesiae annales. Wittenberg 1571.</i></p> <p><i>52 Főher disznóbőrkötet tekercs és lemezdiszítéssel vaknyo-másban. Középen a bajor címer. Albrecht V bajor herceg részére, kinek jelszava: S(i) D(eus) N(obis-cum) Q(uis) C(ontra) N(os) a lemezre van préselve. Theod. Zvingerus: Methodus apodemica. Basel 1577.</i></p> <p><i>53 Délnémeti barna lakk (fénymáz) kötet, aranyozással és piros fehér és feketén rajzolt középdarabbal. A 16 század második fele. Confessio fidei catholicae christianae. Dillingen 1557.</i></p> <p><i>54 Fehér bőrkötés tekercs és kötésdiszítéssel. A lauinger könyvkötő Hans Wagner munkája az 1584. évből. Jacob Schropp: Acta oecumenici concilii. Tübingen 1581.</i></p> <p><i>55 Piros bajor bőrkötés, aranyozással (sráfolt rutával). A 17. század közepe. Hieremias Drexelius: Gazophylacium Christi. Mün-chen 1637.</i></p> <p><i>56 Német (Augsburgi?) legyezőkötet az augsburgi városi tanácsos Joh. Kaspar Rembold könyvtárából. A 17 század közepe. Pharmacopoeia Augustana. Augsburg 1646.</i></p> |
|---|---|
-

- Weißer Pergamentband.** In einem Rechteck, das durch einen schmalen, mit kleinen Goldrosetten besetzten Rahmen gebildet wird, ist das bayerische Wappen eingepreßt. — Widmungsband des Herausgebers für Kurfürst Ferdinand Maria von Bayern (1651—1679). *Tycho de Brahe: Historia caelestis.* Ed. Lucius Barretus. Augsburg 1666.
- Hübscher handwerklicher Silberband um 1700,** gesägt und graviert auf Messingunterlage.
C. Arend, Wegweiser christlicher Communicanten. Lüneburg 1668.
- Silberband mit reicher gravierter und gesägter Arbeit,** Blattornamentik mit Bordüre und figürlichem Mittelstück auf Messingunterlage. Barocker Einband von höchster Qualität. Um 1670.
Johann Arnd, Paradies-Gärtlein. Nürnberg 1668.
- Brauner Lederband mit reicher Vergoldung (Blattranken und Vögel).** In der Mitte das Bayerische Wappen. Erste Hälfte des 18. Jahrhunderts.
Marcus Hanszius: *Germaniae sacrae* tomus 2. Augsburg 1729.
- Süddeutscher brauner Lederband mit schmaler Spitzenleiste.** Erste Hälfte des 18. Jahrhunderts.
Rozard: *Nouvelle fortification française.* Nürnberg 1731.
- Brauner Lederband mit vergoldeter Bordüre (Verwendung von Wiegenfußstempeln).** Mittelfeld vergoldete Blattranken. Um 1760.
Palatini Regni Hungariae. Tirnau (Ungarn) 1760.
- 57 Fehér pergamentkötet.** Egy szögletben, melyet egy szűk, kis aranyozottákkal ellátott keret képez, a bajor címer van benyomva. A kiadó emlékkötete a bajor Kurfürst Ferdinand Mária részére (1651—1679).
Tycho de Brahe: Historia caelestis. Ed. Lucius Barretus. Augsburg 1666.
- 58 Csinos ipari ezüstkötet 1700 körül,** fűrészelve és gravírozva sárgarézalapzaton.
C. Arend, a keresztény áldozók utmutatója. Lüneburg 1668.
- 59 Ezüstkötés, gazdagon gravírozott és fűrészelt munkával,** lap ornamentika. szegéllyel és a figurás közepdarab sárgaréz alapzaton.
Barock bekötés a legnagyobb minőségben. 1670 körül.
- 60 Barna bőrkötet gazdag aranyozással (levélindák és madarak).** Közepén a bajor címer. A 18. század első feléből.
Marcus Hanszius: *Germaniae sacrae* tomus 2. Augsburg 1729.
- 61 Délnémet bőrkötet keskeny csipkeléccel.** A 18. század első fele.
Rozard: *Nouvelle fortification française.* Nürnberg 1731.
- 62 Barna bőrkötet megaranyozott léccel (Kecskeláb pecsétalkalmazása)** Középen aranyozott levélindával. 1760 körül.
Palatini Regni Hungariae. Tirnau 1760.





Országos Széchényi Könyvtár

- Blauer deutscher Rokokoband mit Girlandenleiste.* In der Mitte das Reichswappen. Um 1770.
Chrysanthus Platner: Clavis verborum Domini.
Wien 1766.
- Kalblederband vom Ende des 18. Jahrhunderts mit den Initialen des sächsischen Königs Friedrich August des Gerechten.* Auf dem zarten und sorgfältig bearbeiteten Leder tritt die sparsame Vergoldung wirkungsvoll hervor.
Bibelcommentar zum Handgebrauch. Bd. I. Altenburg 1799.
- Einband aus gold- und samtbesticktem weißem Atlas für König Anton von Sachsen.*
Atlasdruck. Ergebenheits-Adresse. Annaberg 1827.
- 63 *Kék német rokokokötet girlandlecc* Közepén a birodalmi címer. 1770 körül.
Chrysanthus Platner: Clavius verborum Domini.
Wien 1766.
- 64 *Borjúbörkötet a 18. század végéről a szász király Friedrich August, az igazságos, kezdőbetűivel.* A finoman és gondosan megdolgozott bőrön, a takarékos meganyozás hatásteljesen mutatkozik.
Bibliakommentár kézi használatra Bd. I Altenburg 1799.
- 65 *Bekötés arany és bársonyhímzett fehér atlaszból Anton szász király részére.*
Atlasznyomat. Hűségí címmel Annaberg 1827.

Die unter den Katalognummern 7—11, 14—16, 18—26, 33, 36, 41—44, 47, 48, 52—57, 60—63 aufgeführten Drucke sind Eigentum der Bayerischen Staatsbibliothek München; die Nummern 45, 46 wurden der Universitäts-Bibliothek Königsberg, die Nummern 12, 13, 27, 29, 30 bis 32, 34, 35, 39, 40, 49—51, 64, 65 der Sächsischen Landesbibliothek Dresden, die Nummern 4, 5, 6 der Nationalbibliothek Wien entnommen. Nr. 17 gehört dem Botanischen Institut der Universität Tübingen, Nr. 1 dem Inselverlag, Leipzig. Die Stücke Nr. 37, 38, 58, 59 stellte Herr Erwin Kistner (Antiquariat M. Edelmann, Nürnberg) aus seiner Privatsammlung zur Verfügung.

A katalogus 7—11, 14—16, 18—26, 33, 36, 41—44, 47, 48, 52—57, 60—63 száma alatt feljegyzett nyomatok a Bayerische Staatsbibliothek, München tulajdonában vannak) a 45, 46 számú nyomatok az Universitäts-Bibliothek, Königsberg, a 12, 13, 27, 29, 30—32, 34, 35, 39, 40, 49—51, 64, 65 számai nyomatok a Sächsische Landesbibliothek Dresden, a 4, 5, 6 számú nyomatok a Nationalbibliothek Wien-től lettek átvéve. A 17 szám a Botanische Institut der Universität Tübingen birtoka. A 1 szám az Insel-Verlag-é Leipzig. A 37, 38, 58, 59 számú darabokat Erwin Kistner úr (Antiquariat M. Edelmann, Nürnberg) a saját privat gyűjteménből bocsájtotta rendelkezésünkre.

DIE GEGENWART

V. MIT DEM SETZEN BEGINNTS DER TYPOGRAPHISCH VOLLENDETE DRUCK

Drucken ist nicht ein Handwerk schlechthin, sondern ein Kunsthandwerk. Viele Hände und Köpfe wirken in gemeinsamer Arbeit, ehe der Leser den fertigen Druck erhält. Kaum denkt er darüber nach, welche Mühen, Überlegungen, Einfälle und Erfindungen an dem Werk beteiligt waren, das nun in seiner Hand liegt. Sein Auge und sein Stilempfinden urteilen, ob die Arbeit gut gelungen ist; technische Einzelheiten mögen ihm fern liegen. Er nimmt das Werk als selbstverständliche Leistung einer großen Zahl von Berufen entgegen, die er kaum mit dem Namen und ihrer Tätigkeit nach kennt. Die Feinheiten dieses „kunst-handwerklichen“ Gewerbebezweiges werden aber klar, sobald Drucke verschiedener Art und Herstellung anschaulich gegenübergestellt werden. Übersieht man dann in Muße die im äußeren Bilde so stark voneinander abweichenden Erscheinungen, so kommt mählich die Erkenntnis, daß in diesem Druckwerk technische, künstlerische und handwerkliche Leistungen verborgen sind, an denen man sonst achtlos vorüberging.

Die Drucke dieser Ausstellung sind im wesentlichen aus dem deutschen Buchschaffen des vergangenen Jahres ausgewählt worden. Jährlich erscheinen in Deutschland etwa 25 000 selbständige Schriften. Aus dieser großen Zahl werden alljährlich in dem Wettbewerb „Vorbildliches Buchschaffen“ die besten herausgezogen und prämiert. Nicht um den Inhalt des Buches geht es diesmal, sondern allein um seine technische und handwerkliche Vollkommenheit, deren Feinheiten oftmals nur dem Fachmann erkennbar sind. Die Einzelgruppen der Ausstellung zum gegenwärtigen Buchschaffen wollen jeweils einen solchen besonderen Gesichtspunkt des vorbildlichen Buches ins Blickfeld rücken. Alle diese Druckwerke sind auch im Typographischen Meisterwerke, und trotzdem darf es bei einer solchen Schau nicht unterlassen werden, nun noch im besonderen auf die meisterliche Vollendung bestimmter Drucke hinzuweisen, denn die saubere, gefällige und zweckentsprechende Typographie ist ja das Grundelement eines jeden Druckwerkes. Hier bedarf es keiner Erläuterung, denn hier urteilt allein das Auge des Beschauers, der das Gute intuitiv erfäßt und sich am Schönen erfreut.

A JELEN

V. A SZEDÉSSSEL KEZDŐDIK. A NYOMDÁSZATILAG TÖKÉLETES NYOMAT

Nyomni egyszerűen véve nem csak egy mesterség, hanem egy művészimesterség. Sok kéz és fej hat közös munkánál, mielőtt az olvasó a kész nyomtatást megkapja. Alig gondol arra, milyen nehézség, megfontolás, ötletek és találmányok voltak részesek e műben, mely most kezében fekszik. Szeme és stíluserzete ítélnek afelett, hogy a munka jól sikerül-e; technikai egységek távol fekszenek tőle. Ő a művet egy nagy számú foglalkozásnak magától értetődő teljesítésének veszi, melyeket alig ismer a név és a tevékenység szerint. Ezen iparág művészi mesterségének finomságait ellenben megérti, mielőtt különböző minőségű nyomások és az előállítás szemléletesen lesz szembeállítva. Ha akkor nyugodtan áttekinti a külső képen olyan erősen egymástól eltérő jelenségeket, úgy lassanként jön a belátás, hogy ebben a műnyomatban technikai, művészies és mesterségi teljesítés van elrejtve, melyek felett máskor gondatlanul elment.

Ezen kiállítás nyomatai lényegesen a múlt év német könyvtermékeiből választattak ki. Évenként megjelennek Németországban körülbelül 25 000 önálló irományok. Ezen nagy számból évenként egy versenyben „Mintaszzerű könyvtermékek” a legjobbak lesznek kiválasztva és jutalmazva. Nem a könyv tartalmáról van szó most, hanem egyedül annak technikai és ipari tökéletességéről, melynek finomsága legtöbbször csak a szakembernek ismeretes. A jelenlegi könyvalkotás kiállításának egyes csoportjai időnként egy ilyen mintakönyv egy külön szempontját akarják hatáskörbe vetni. Mind ezek a nyomdai művek tipográfiai szempontból is mesterművek és egy ilyen kiállításnál mégsem szabad elmulasztani, az egyes nyomások mesteries tökéletességére különösen még felhívni a figyelmet, mert a tiszta, tetszetős és célszerű tipografia az alapelve minden nyomot műnek. Nem kell itt külön megmagyarázni, mert itt az eggyedül szemlélő szeme ítél, mely a jóat belsőleg felfogja és a szépnek örvend.

-
-
- | | |
|---|---|
| <p>ALL MEIN GEDANKEN, DIE ICH HAB.
Rainer Wunderlich Verlag, Tübingen. Bärenreiter-
druck, Kassel.</p> <p>Heinrich Schütz: MEMORIAL 1651. Druck und Verlag
Bärenreiter-Verlag, Kassel.</p> <p>DIE ZEHN GEBOTE DER ZEIT. Privatdruck. Druck der
Spamer A. G., Leipzig.</p> <p>CLAVIS WORMATIA. Druck von Erich Norberg, Worms.</p> <p>Klaus Groth: LIEDER AUS DEM QUICKBORN. Privat-
druck der Schriftgießerei Gebr. Klingspor, Offenbach.</p> <p>GUTEN ABEND, GUT' NACHT. Deutsche Abendlieder.
Privatdruck. Druck von Wilhelm Gerstung, Offenbach.</p> <p>KALENDER der Schriftgießerei Klingspor, Offenbach.</p> <p>Walter Fröbe: FRAU AVA. Glückauf-Verlag, Schwarzen-
berg.</p> <p>J. W. von Goethe: EPISTELN. Privatdruck der Schrift-
gießerei D. Stempel, Frankfurt a. M.</p> <p>Agnes Miegel: WIE ICH VERSE ERLEBE. Privatdruck der
Schriftgießerei D. Stempel, Frankfurt a. M.</p> <p>VON JOHANNES GUTENBERG BIS OTTMAR MERGEN-
THALER. Privatdruck der Schriftgießerei D. Stempel,
Frankfurt a. M.</p> <p>75 JAHRE OSCAR BRANDSTETTER. Privatdruck der
Druckerei Oscar Brandstetter, Leipzig.</p> <p>VIERZIG JAHRE MERGENTHALER SETZMASCHINEN-
FABRIK.</p> | <p>66 OSSZES GONDOLATAIM. Rainer Wunderlich Verlag,
Tübingen. Bärenreiter-nyomat, Kassel.</p> <p>67 Heinrich Schütz: MEMORIAL 1651. Nyomva és kiadva
a Bärenreiter-Verlag-tól, Kassel.</p> <p>68 AZ IDŐ TÍZ PARANC SOLATA. Privátnyomás. Spamer
A. G., Leipzig nyomása.</p> <p>69 CLAVIS WORMATIA. Erich Norberg, Worms nyomása.</p> <p>70 DALOK Klaus Groth QUICKEBORNJA-ból.
A Gebr. Klingspor betűöntődjének Offenbach, Pri-
vátnyomása.</p> <p>71 JÓ ESTÉT, JÓ ÉJTSZAKÁT. Német esti dalok. Privát-
nyomat. Wilhelm Gerstung, Offenbach nyomása.</p> <p>72 A Klingspor betűöntődjének, Offenbach, naptára.</p> <p>73 Walter Fröbe, Éva asszony. Glückauf-Verlag, Schwarzen-
berg.</p> <p>74 EPISZTOLÁK J. W. Goethe-től. D. Stempel betűöntődjé-
nének Frankfurt a. M. privát nyomása.</p> <p>75 Agnes Miegel: HOGY ÉLEM ÁT A VERSEKET.
D. Stempel betűöntődjének, Frankfurt a. M. privát
nyomása.</p> <p>76 Johannes Gutenberg-től Ottmar Mergenthaler-ig.
A D. Stempel, Frankfurt a. M. betűöntődjének pri-
vátnyomása.</p> <p>77 75 ÉVE OSCAR BRANDTSTETTER. Oscar Brandstetter
nyomda Leipzig privát nyomása.</p> <p>78 40 ÉVE MERGENTHALER SZEDŐGÉPGYÁR.</p> |
|---|---|
-
-

-
-
- Carl Schellenberg*: DAS ALTE HAMBURG. Insel-Verlag, Leipzig. Druck von Ernst Hedrich Nachf., Leipzig.
- HANSESTADT HAMBURG, DAS TOR ZUR WELT. Druck und Verlag Broscheck & Co., Hamburg.
- Hans Wahl und Anton Kippenberg*: GOETHE UND SEINE WELT. Insel-Verlag, Leipzig. Druck des Bibliographischen Instituts, Leipzig.
- Halil Beg Mussayassul und Luise Laporte*: DAS LAND DER LETZTEN RITTER. Verlag C. H. Beck, München.
- August Winnig*: DER DEUTSCHE RITTERORDEN UND SEINE BURGEN. Karl Robert Langewiesche-Verlag, Königstein. Druck Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- Erich Lissner*: WURSTOLOGIA oder es geht um die Wurst. Privatdruck der Kalle & Co. A.-G., Wiesbaden-Biebrich. Druck der Hauserpresse Hans Schaefer, Frankfurt.
- 79 *Carl Schellenberg*: AZ ÓREG HAMBURG. Insel Verlag, Leipzig. Ernst Hedrich Nachf. nyomása Leipzig.
- 80 HANZAVÁROS HAMBURG, A KAPU A VILÁGHOZ. Nyomta és kiadja Broscheck & Co., Hamburg.
- 81 *Hans Wahl und Anton Kippenberg*: GOETHE ÉS VI-LÁGA. Insel-Verlag, Leipzig.
A Bibliographischen Institut Leipzig nyomása.
- 82 *Halil Beg Mussayassul és Luise Laporte*: AZ UTOLSÓ LOVAGOK ORSZÁGA. Verlag C. H. Beck, München.
- 83 *August Winnig*: A NÉMET LOVAGREND ÉS ANNAK VÁRAI. Karl Robert Langewiesche-Verlag, Königstein. Offizin Haag-Drugulin, Leipzig nyomása.
- 84 *Erich Lissner*: KOLBÁSZOLOGIA vagy mindenért megy Kalle & Co. A. G., Wiesbaden-Biebrich privát nyomata. Hans Schaefer Frankfurt házinyomdájának nyomása.
-
-

Országos Széchényi Könyvtár

VI. INNEN SCHÖN UND AUSSEN SCHÖN. DER VERLEGEREINBAND

Die Schönheit eines Buches liegt nicht in seinem Inhalt allein, nicht ausschließlich in dem Geistigen, das über den gedruckten Buchstaben vom Willen und Wissen des Verfassers spricht; sondern vielerlei muß zusammenkommen, ehe man ein Buch wirklich schön nennen darf. Denn das Technische ist für die Wirkung des Buches nicht weniger bedeutsam als sein Inhalt. Form und Geist müssen zusammenklingen, ja der Geist eines Buches manifestiert sich geradezu in dieser Form. In keinem Lande läßt man dem Äußeren eines Buches soviel Teilnahme zukommen wie in Deutschland. Frankreich kennt fast nur den billigen broschierten Band, England nur den schmucklosen und einfarbigen Leinenband. Dagegen erhält das Buch in Deutschland eine pflegliche Behandlung, die bis in alle Feinheiten seiner Individualität nachspürt. Denn der Einband muß dazu auch noch im Einklang zur Schrift und zu den Bildbeigaben des Buches stehen. Schriftkünstler und Buchkünstler, Autor und Verleger arbeiten hier zusammen, um ihrem gemeinsamen Kinde das schönste Gewand zu geben. Denn schon im Einband spiegelt sich der Wert eines Buches, mit der einladenden Schauseite wirbt es für seinen Inhalt. Einprägsam und charaktervoll, dem geistigen Gehalte angemessen soll der Einband sein, so daß Käufer und Leser gern zu einem solchen Buche greifen, das schon äußerlich verspricht, Qualität zu haben.

Egy könyv szépsége nem csak a tartalmában rejlik, nem kizárólag a szellemben, mely írójának akaratáról és tudásáról beszél a nyomot betűk felett, hanem sokmásnak kell összejönnie, mielőtt egy könyvet igazán szépségnek szabad nevezni. Mert a technika a könyv hatásánál nem jelent kevesebbet mint a tartalma. Formának és szellemnek összhangba kell lenni, igenis egy könyv szelleme határozottan hirdeti magát e formában. Egy országban sem nyújtanak annyi részesedést egy könyv külsejére mint Németországban. Franciaország majdnem csak az olcsó fűzött kötetet ismeri, Angolország csak a díztelen és egyforma vászonkötést. Ellenben Németországban a könyv egy gondos kezelést kap, mely egyéniségének minden finomsága után kutat. Mert a kötésnek hozzá még az íráshoz és a könyv képmellékleteihez is összhangúnak kell lenni. Íróművész és könyvművész, szerző és kiadó itt együtt dolgoznak, együttes gyermeküknek a legjobb ruhát akarják adni. Mert már a kötésben tükröződik egy könyv értéke, meghívó címlapjával hirdeti tartalmát. Beléoltó és jellemteljes, a szellemi tartalomhoz méltónak kell a kötetnek lennie, úgy hogy vevő és olvasó szívesen nyúljon az ilyen könyv után, mely már külsőleg megígéri, hogy minősége van.

-
-
- | | |
|--|--|
| <p><i>Wilhelm Heinrich Wackenroder: REISEBRIEFE.</i> Verlag Lambert Schneider, Berlin. Satz und Druck der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.</p> <p><i>Albert Haller: VON DEN GUTEN EIGENSCHAFTEN.</i> Ein Handorakel der Lebensführung. Ernst Heimeran Verlag, München.</p> <p><i>LIEBE, LUST UND LEID.</i> Altdeutsche Novellen, übertragen von Alois Bernt. Verlag C. H. Beck, München.</p> <p><i>DIE LUFTSCHAUKEL.</i> Stelldichein kleiner Prosa, herausgegeben von Wilmont Haacke. Frundsberg-Verlag, Berlin. Satz und Druck der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.</p> <p><i>MUSIK.</i> Musikanten in Bildern großer Meister. Geleitet von Wilhelm Schäfer. Verlag Meister der Farbe, Leipzig.</p> <p><i>SPIEL UND TANZ.</i> Frohsinn in Bildern früherer Zeiten. Eingeleitet von Ricarda Huch. Verlag Meister der Farbe, Leipzig.</p> <p><i>Ricarda Huch: FRÜHLING IN DER SCHWEIZ.</i> Jugenderinnerungen. Atlantis-Verlag, Berlin. Druck und Satz der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.</p> <p><i>GOETHE-KALENDER</i> auf das Jahr 1939. Herausgegeben vom Frankfurter Goethe-Museum. Dieterich'sche Verlagsbuchhandlung, Leipzig.</p> <p><i>ITALIENISCHE GEDICHTE.</i> Mit Übertragungen deutscher Dichter. Verlag Karl Rauch, Markkleeberg. Druck der Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig.</p> | <p>85 <i>Wilhelm Heinrich Wackenroder: UTAZÁSI LEVELEK.</i> Verlag Lambert Schneider, Berlin. Az Offizin Haag-Drugulin, Leipzig szedése és nyomása.</p> <p>86 <i>Albrecht Haller: A JÓ TULAJDONSÁGOKRÓL.</i> Az életmód kézijóslata. Ernst Heimeran Verlag, München.</p> <p>87 <i>SZERELEM KEDV ÉS FÁJDALOM.</i> Onémet novellák, fordítva Alois Bernt-től, Verlag C. H. Beck, München.</p> <p>88 <i>A HINTA.</i> Kis prózák találkája, kiadó Wilmont Haacke. Frundsberg-Verlag, Berlin. Az Offizin Haag-Drugulin, Leipzig szedése és nyomása.</p> <p>89 <i>ZENE.</i> Zenészek a nagy mesterek képeiben. Wilhelm Schäfer kísérszavával. Verlag Meister der Farbe, Leipzig.</p> <p>90 <i>JÁTÉK ÉS TÁNC.</i> Vidámság a korai idők képeiben. Ricarda Huch bevezetésével. Verlag Meister der Farbe, Leipzig.</p> <p>91 <i>Ricarda Huch: TAVASZ SVÁJJC-ban.</i> Ifjúsági emlékezetek. Atlantis-Verlag, Berlin. Az Offizin Haag-Drugulin, Leipzig nyomása és szedése.</p> <p>92 <i>GOETHE NAPTÁR AZ 1939. ÉVRE.</i> Kiadó a Frankfurter Goethe-Museum. Dieterich'sche Verlagsbuchhandlung Leipzig.</p> <p>93 <i>OLASZ KOLTEMÉNYEK.</i> Német költők fordításával. Verlag Karl Rauch, Markkleeberg. Az Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig.</p> |
|--|--|
-
-

Heinrich von Treitschke: CAVOUR. Verlag Wilhelm Langewiesche-Brandt, Ebenhausen. Druck der Spamer A. G., Leipzig.

Herbert Schack: DENKER UND DEUTER. Männer von der deutschen Wende. Alfred Kröner Verlag, Stuttgart. Druck der Hoffmannschen Buchdruckerei Felix Kreis, Stuttgart.

GUTENBERG-JAHRBUCH 1938, herausgegeben von Alois Ruppel. Druck der Offizin der Stuttgarter Vereinsbuchdruckerei, Stuttgart.

94 *Heinrich v. Treitschke*: CAVOUR. Verlag Langewiesche-Brandt, Ebenhausen. Spamer A. G., Leipzig nyomása.

95 *Herbert Schack*: GONDOLKODÓK ÉS MAGYARÁZÓK. Férfiak a német időfordulatkoráról. Alfred Kroner Verlag, Stuttgart. Hoffmannsche Buchdruckerei Felix Kreis, Stuttgart, nyomása.

96 A GUTENBERG ÉVKÖNYV 1938, kiadva Alois Ruppeltől. Az Offizin a Stuttgarter Vereinsbuchdruckerei Stuttgart, nyomása.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

**VII. LEISTUNG SEI DER GRUNDSATZ.
AUCH DAS BILLIGE BUCH
KANN SCHON SEIN**

**VII. TELJESÍTMÉNY LEGYEN
AZ ALAPELV.
AZ OLCÓSÓ KÖNYV IS SZÉP LEHET**

Zwar entspringt die Kultur dem Wirken einer schöpferischen Persönlichkeit; aber so wenig wie der robinsonische Mensch für sich allein Kulturschöpfer zu sein vermag, so wenig kommt die Kultur nur im Individuum zur Erfüllung. Wahre Kultur ist nur dort vorhanden, wo sie Eigentum des Volkes ist und wo sie tatsächlich in der ganzen Breite des Volkes lebt. Was hätte es schon für die Kultur eines Volkes zu besagen, wenn wenige Bibliophile das inhaltlich gute und technisch vollkommene Buch zu schätzen verstanden und das Volk selbst hätte nicht Anteil an den Meisterwerken des Geistes und des handwerklichen Könnens! Für die Kultur eines Volkes wäre eine solche Liebhaberei belanglos. Wie tief aber echte Kultur wurzelt, das zeigen am ehesten die Bücher der billigen Preislage. Technischer Fortschritt in der Herstellung geht bei ihnen zusammen mit dem Bestreben, zu einem geringen Preise dem Volke das bestmögliche als Lese- und Lesegut vorzustellen. Hier ist Geschmack und Leistung Zeugnis für die Höhe der Kultur, denn bei teuren Drucken Gutes schaffen, ist nicht der Erwähnung wert. Aber für weniger als eine Mark (so bei den Inselbändchen und der Kleinen Bücherei) ein inhaltlich und technisch gutes Buch herzustellen, das verdient die Erwähnung. Aber auch größere Druckwerke, ja ganze Romane werden schon, wenn auch in einfachster Ausstattung, geschmackvoll zu dem gleichen geringen Preis herausgebracht. Freilich ist das nur bei hohen Auflagen möglich. Doch gerade bei solchen Werken, die wegen ihrer Beliebtheit zu Zehntausenden vom Volke aufgenommen werden, spricht es für das kulturelle Verantwortungsbewußtsein des Verlegers, daß er trotz des geringen Preises noch das denkbar Beste gibt.

A kultúra egy alkotó egyéniség hatásától ered ugyan, de éppen olyan keveset mint a robinsoni ember saját magának lehet kultúr alkotója, olyan keveset jöhet a kultúra csak az egyénnél teljesítésbe. Igaz kultúra csak ott van jelen, ahol a nép tulajdonát képezi és ahol valóban a nép egész szélességében él. Mit jelentene már egy nép kultúrájának, ha egy néhány könyvkedvelő a tartalmilag jó és technikailag teljes könyvet becsülni tudná, és maga a nép nem venne részt a szellem mesterművein és az ipari tudáson! A nép kultúrájára egy ilyen kedvelés jelentőség nélkül volna. Milyen mélyen azonban az igazi kultúra gyökerez, azt a legjobban mutatják az olcsóbb árú könyvek. Az előállítás technikai

haladása együtt megy náluk azzal a törekvéssel, olcsó áron a népnek a legjobbat mint olvasóanyagot előállítani. Itt az izlés és alkotás bizonyítéka a kultúra magasságának, mert drága nyomással jól teremteni, nem érdemel említést. De egy Márkánál kevesebbet (ugy az Insel-könyvecskénél és a kis könyvtárnál) egy tartalmilag és technikailag jó könyvet előállítani, az megérdemli az említést. De még nagyobb nyomdai művek, sőt egész regények lesznek már, habár a legegyszerűbb kivitelben, ugyanezért a kis összegért izlésesen kihozva. Ez természetesen csak nagyszámú, kiadásoknál, lehetséges. De éppen az ilyen műveknél, melyek kedveltségükönél fogva tizezrekben lesznek a néptől felvéve, beszél a kiadó műveltségi felelősségőntudatáról, hogy a csekély ár dacára a lehető legjobbat adja.

- Friedrich Meinecke:** VOM GESCHICHTLICHEN SINN UND VOM SINN DER GESCHICHTE. Verlag Koehler & Amelang, Leipzig. Druck: Haag-Drugulin, Leipzig.
- DEUTSCHES ALT-ÖSTERREICH.** Ein kleines Lesebuch. Zusammengestellt von Josef Nadler. L. Staackmann Verlag, Leipzig. Druck der Offizin Haag-Drugulin.
- HEINRICH VON KLEIST:** Katechismus der Deutschen. Herausgegeben von der Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik GmbH, Berlin.
- UM EHRE UND RECHT.** Aus den Papieren des Leutnants Karl von François. Verlag Wilhelm Langewiesche-Brandt, Ebenhausen. Druck der Spamer A. G., Leipzig.
- Grigol Robakidse:** ADOLF HITLER VON EINEM FREMDEN DICHTER GESEHEN. Eugen Diederichs Verlag, Jena. Druck der Spamer A. G., Leipzig.
- Otto Ehrhart:** DER BLAUE REIHER. Abenteuer- und Tiergeschichten. Verlag Carl Schünemann, Bremen. Druck der Oswald Schmidt GmbH, Leipzig.
- Erich Kramer:** DER WOLFSFREIER UND DIE MAGD ILSA. Verlag Karl Alber, München. Druck der Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig.
- 97 Friedrich Meinecke:** A TORTÉNELMI ÉRZÉKRŐL ÉS ÉRTELMÉRŐL. Verlag Koehler & Amelang, Leipzig. Haag-Drugulin Leipzig-től nyomva.
- 98 NÉMET-O-AUSZTRIA.** Egy kis olvasókönyv. Összeállította Josef Nadler. L. Staackmann Verlag, Leipzig. Az Offizin Haag-Drugulin nyomása.
- 99 Heinrich von Kleist:** A NÉMETEK KATEKIZMUSA. Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik GmbH, Berlin nyomása.
- 100 BECSULETÉRT ÉS JOGÉRT.** Karl v. François hadnagy papírjaiból. Verlag Wilhelm Langewiesche-Brandt, Ebenhausen. Spamer A. G. Leipzig nyomása.
- 101 Grigol Robakidse:** ADOLF HITLER EGY IDEGEN KÖLTŐ ÁLTAL NÉZVE. Eugen Diederichs Verlag, Jena AG. Leipzig nyomása.
- 102 Otto Ehrhardt:** A KÉK KÓCSAG. Kalandos és állattörténetek. Verlag Carl Schünemann, Bremen. Oswald Schmidt GmbH, Leipzig nyomása.
- 103 Erich Kramer:** A WOLFSFREIER (a farkaskérő) ÉS A CSELED ILSA. Verlag Karl Albert, München. Az Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig nyomása.

-
-
- Heinz Casdorff*: VERLORENE STUNDE. Verlag und Druck Heinrich Ellermann, Hamburg.
- DAS KLEINE KRAUTERBUCH*. Zeichnungen von Willi Harwerth. Insel-Verlag, Leipzig. Druck von H. F. Jütte und der Offizin Poeschel und Trepte, Leipzig.
- Karl Heinrich Waggerl*: KALENDERGESCHICHTEN. Insel-Verlag, Leipzig. Druck der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- Wilhelm Schäfer*: DIE BADENER KUR. Verlag Albert Langen / Georg Müller, München. Die kleine Bücherei.
- Heinrich Zillich*: DER ZIGEUNER. Verlag Albert Langen und Georg Müller, München. Die kleine Bücherei.
- Emil Merker*: BÄUERLICHES JAHRBUCHLEIN. Eugen Diederichs Verlag, Jena. Druck der Spamer A. G., Leipzig.
- Friedrich Michael*: FREUNDE IN DER SCHWEIZ. Verlag Marion von Schröder, Hamburg. Druck der Spamer A. G., Leipzig.
- Karl Hans Strobl*: DREI GESELLEN EROBERN DIE STADT. Ein heiterer Roman. Verlag Otto Janke, Leipzig. Druck von Otto Wigand, Leipzig.
- Gottfried Keller*: DIE LEUTE VON SELDWYLA. Verlag Otto Janke, Leipzig. Druck von Otto Wigand, Leipzig.
- Fritz Reuter*: DÖRCHLAUCHTING. Verlag Friedrich Rothbart, Leipzig. Druck von Otto Wigand, Leipzig.
- Wolfram von Hanstein*. DER VOM GUTENBERG. Roman. Voco-Verlag, Berlin. Druck von G. Kreysing, Leipzig.
- 104 *Heinz Casdorff*: ELVESZETT ÓRA. Heinrich Ellermann, Hamburg. Kiadó és nyomó.
- 105 *A KIS FÜVÉSZKÖNYV*. Willi Harwerth rajzaival. Insel-Verlag, Leipzig. H. F. Jütte és az Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig nyomása.
- 106 *Karl Heinrich Waggerl*: NAPTÁRTORTÉNETEK. Insel-Verlag, Leipzig. Az Offizin Haag-Drugulin, Leipzig, nyomása.
- 107 *Wilhelm Schäfer*: A BADENI KÚRA. Verlag Langen / Georg Müller, München. A kis könyvtár.
- 108 *Heinrich Zillich*. A CIGÁNY. Verlag Albert Langen / Georg Müller, München. A kis könyvtár.
- 109 *Emil Merker*: PARASZTI ÉVKÖNYVECSKE. Eugen Diederichs Verlag, Jena. Spamer A. G., Leipzig nyomása.
- 110 *Friedrich Michael*: BARÁTOK A SVÁJCBAN. Verlag Marion v. Schröder, Hamburg, Spamer A. G. Leipzig nyomása.
- 111 *Karl Hans Strobl*: HÁROM LEGÉNY MEGHÓDÍTJA A VÁROST. Egy vig regény. Verlag Otto Janke, Leipzig nyomása.
- 112 *Gottfried Keller*: AZ EMBEREK SEDWYLÁ-ból. Verlag Otto Janke, Leipzig. Otto Wigandsche Buchdruckerei, Leipzig.
- 113 *Fritz Reuter*: DÖRCHLAUCHTING. Verlag Friedrich Rothbart, Leipzig. Otto Wigand, Leipzig nyomása.
- 114 *Wolfram von Hanstein*. AZ A GUTENBERG. Regény. Voco-Verlag, Berlin. G. Kreysing, Leipzig.
-
-

VIII. DER DRUCK VON WISSENSCHAFTLICHEN WERKEN IST AUF NEUEN WEGEN

VIII. TUDOMÁNYOS MŰVEK NYOMDÁSZATA ÚJ UTAKON VAN

Wissenschaftliche Werke nennt man trocken. Nichts stört den Genuß eines geistvollen Gespräches mehr als die Anwesenheit eines gelangweilten Dritten. Der Druck eines wissenschaftlichen Werkes in der alten Art glich einem solchen teilnahmslosen Zuhörer, denn Fußnoten, Anmerkungen und Einschübsel erweckten den Eindruck einer unpersönlichen Nüchternheit, die sich allein aus der pragmatischen Nützlichkeit ableitete. Aber auch das Nützliche kann schön sein; ein Grundsatz, der schon lange in der Technik galt, hat nunmehr auch hier sein Recht gefunden. Denn auch das wissenschaftliche Werk, gehöre es nun zur politischen oder ästhetischen Welt, ist geschmackvoll und anregend geworden. Eine klare, helle und feste Schrift, ein sauberer Satzspiegel, gute Zeilenausgänge, gefällige Titelzeilen — das sind einige von den heute selbstverständlichen Voraussetzungen, die man bei der Herstellung auch des wissenschaftlichen Werkes beachtet. Dazu ein Einband, der den Inhalt und Rhythmus des Werkes schon ahnen läßt und so die Erwartung und die Freude am neuen Wissen steigert.

Tudományos műveket száraznak mondják. Nem zavar egy szellemes beszélgetés élvezetét más jobban, mint egy unatkozó harmadik jelenléte. Egy tudományos mű nyomása az öreg módon, egy ilyen részvétlen hallgatóhoz hasonlított, mert lábjegyzetek, megjegyzések és közbeiktatások, egy személytelen józanság benyomását keltették, melyek egyedül a pragmatikus hasznosságból vezettek le. De a hasznos is szép lehet; egy alapelv, mely a technikában már régen érvényes, most már itt is a jogosságát találta. Mert a tudományos mű is, mindegy hogy a politikai vagy esztétikai világhoz tartozik, izléses és ösztönző lett. Egy tiszta, világos, és szilárd írás, egy csinos szedéstükör, jó sorbevezetés, tetszetős címsorok — ezek egynéhányak a ma magától értetődő feltevések közül, melyek a tudományos művek előállításánál is figyelembe lesznek véve. Hozzá egy könyvkötés, mely a tartalmat és mű ritmusát már előre érezteti és így a tudás felőli várakozást és örömét növeszti.

-
- DIE SCHRIFT VOM ERHABENEN, dem Longinus zugeschrieben. Griechisch und Deutsch. Georg Bondi Verlag, Berlin. Druck: Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig.
- DES LONGUS HIRTENGESCHICHTEN VON DAPHNIS UND CHLOE. Ernst Hauswedell Verlag, Hamburg. Druck: Haag-Drugulin, Leipzig.
- Claus Schrempf*: WEISHEIT UND WELTHERRSCHAFT. Kaiser Marc Aurel in seinen Bekenntnissen. Hans Bott Verlag, Berlin. Druck: Eduard Stichnote, Potsdam.
- Christian Ludwig Liscov*: DIE VORTREFFLICHKEIT UND NOTHWENDIGKEIT DER ELENDE SCRIBENTEN GRÜNDLICH ERWIESEN. Hans Bott Verlag, Berlin. Druck: Eduard Stichnote, Potsdam.
- Cola Beaucamp*: GRIECHENLAND. Historische Szenen. Verlag Ernst Heimeran, München. Druck von H. Laupp jr., Tübingen.
- Eberhard Breitner*: MAXIMILIAN I. Der Traum von der Weltmonarchie. Carl Schünemann Verlag, Bremen. Druck der Oswald Schmidt GmbH, Leipzig.
- Peter Richard Rohden*: DIE KLASSISCHE DIPLOMATIE VON KAUNITZ BIS METTERNICH. Verlag Koehler & Amelang, Leipzig. Satz und Druck der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- Erich Brandenburg*: VON BISMARCK ZUM WELTKRIEG. Insel-Verlag, Leipzig. Druck der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- 115 A FENSÉGES IRATA, VALÓSZÍNŰLEG LONGINUS-tól. Görögül és németül. Georg Bondi Verlag, Berlin. Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig, nyomása.
- 116 LONGUS PÁSZTORMESÉI DAPHNIS ÉS CHLOE-től. Ernst Hauswedell Verlag, Hamburg. Haag-Drugulin Leipzig nyomása.
- 117 *Claus Schrempf*: BOLCSÉSSÉG ÉS VILÁGURALOM. Marc Aurél császár az ő vallomásaiban. Hans Bott Verlag, Berlin. Eduard Stichnote, Potsdam nyomása.
- 118 *Christian Ludwig Liscov*: A NYOMORÚLT ÍRÓKNAK KITUNÓSÉGE ÉS SZUKSÉGESSEGE ALAPOSAN BEBIZONYÚLVA. Hans Bott Verlag, Berlin. Eduard Stichnote, Potsdam nyomása.
- 119 *Cola Beaucamp*: GÖRÖGORSZÁG. Történelmi jelenetek. Verlag Ernst Heimeran, München. H. Laupp, jun. Tübingen nyomása.
- 120 *Eberhard Breitner*: I. MAXIMILIÁN. Az álom a világbirodalomról, Carl Schünemann Verlag, Bremen. Oswald Schmidt GmbH, Leipzig, nyomása.
- 121 *Peter Richard Rohden*: A KLASSZIKUS DIPLOMÁCIA KAUNITZ-től METTERNICH. Verlag Koehler & Amelang, Leipzig. Az Offizin Haag-Drugulin, Leipzig szedése és nyomása.
- 122 *Erich Brandenburg*: BISMARCK-tól A VILÁGHABORÚ-ig. Insel-Verlag, Leipzig. Az Offizin Haag-Drugulin Leipzig, nyomása.
-

-
- GUTENBERG-JAHRBUCH 1939, Herausg. Alois Ruppel. Druck: Offizin der Stuttgarter Vereinsbuchdruckerei, Stuttgart.
- Armin Renker: DAS BUCH VOM PAPIER. Insel-Verlag, Leipzig. Herstellung von Sinsel & Co. und der Spamer A. G., Leipzig.
- Rud. Alexander Schröder: DIE AUFSATZE UND REDEN. S. Fischer Verlag, Berlin. Druck: Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig.
- Hans Carossa: WIRKUNGEN GOETHES IN DER GEGENWART. Insel-Verlag, Leipzig. Druck: Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- Richard Benz und Arthur v. Schneider: DIE KUNST DER DEUTSCHEN ROMANTIK. Verlag R. Piper & Co., München. Herstellung von der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig und der Spamer A. G., Leipzig.
- Caspar David Friedrich: BEKENNTNISSE IM WORT. Helmut Küpper Verlag, Berlin. Druck: Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig.
- Hans Heindl: DIE BRIEFE DES KAMERADEN. Druck der Albert Eggebrecht-Presse, Mainz.
- Aischylos: DIE TRAGODIEN UND FRAGMENTE. Übertragen von Johann Gustav Droysen. Alfred Kröner Verlag, Stuttgart. Druck von Ernst Klett, Stuttgart.
- BRIEFE DEUTSCHER ROMANTIKER. Herausgegeben von Willi A. Koch. Dieterich'sche Verlagsbuchhandlung, Leipzig. Herstellung: Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- 123 GUTENBERG ÉVKÖNYV 1939, kiadva Alois Ruppeltől. Az Offizin a Stuttgarter Vereinsbuchdruckerei, Stuttgart nyomása.
- 124 Armin Renker: KÖNYV A PAPIROSRÓL. Insel-Verlag, Leipzig. Előállítók Sinsel & Co. és Spamer A. G., Leipzig.
- 125 Rudolf Alexander Schröder: AZ ÉRTEKEZÉSEK ÉS BESZÉDEK. S. Fischer Verlag, Berlin Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig.
- 126 Hans Carossa: GOETHE HATÁSA A JELENBEN. Insel-Verlag, Leipzig. Offizin Haag-Drugulin, Leipzig nyomása.
- 127 Richard Benz und Arthur v. Schneider. A NÉMET ROMANTIKA MŰVÉSZETE. Verlag R. Piper & Co., München. Előállítva az offizin Haag-Drugulin, Leipzig és Spamer A. G. Leipzig cégektől.
- 128 Caspar David Friedrich: VALLOMÁSOK SZAVAKBAN. Helmut Küpper Verlag, Berlin. Offizin Poeschel & Trepte Leipzig nyomása.
- 129 Hans Heindl: A PAJTÁS LEVELEI. Albert Eggebrecht-Presse, Mainz, nyomása.
- 130 Aischylos: TRAGÉDIÁK ÉS TÖREDÉKEK. Fordítva Johann Gustav Droysen-től, Alfred Kröner Verlag, Stuttgart, Ernst Klett, Stuttgart nyomása.
- 131 NÉMET ROMANTIKUSOK LEVELEI. Willi a Koch-től. Dieterich'sche Verlagsbuchhandlung, Leipzig. Előállítva Offizin Haag-Drugulin, Leipzig-től.
-

X. HANDWERKLICHE FERTIGKEIT UND KUNSTLERISCHE FORMUNG VERLANGT DER SATZ VON GEDICHTEN

IX. KÉZMŰVESI KÉSZSÉGET ÉS MŰVÉSZES ALAKULÁST KÉR A KÖLTEMÉNYEK SZEDÉSE

Einfühlung in die dichterische Absicht, dazu eine ausgewählte, stimmungsvolle Schrift und geschmackvolle Anordnung des Satzbildes wird von dem Setzer verlangt, der den Satz von Gedichten übernimmt. Gedichte dürfen nicht gleichförmig und eintönig auf der Seite stehen; sie selbst sind voller Leben und Empfindung und sie wünschen, daß man beides schon am Aufbau der Zeilen ablesen kann. Hier darf sich deswegen die Arbeit des Setzers nicht in der technischen Fertigkeit erschöpfen, sondern sie selbst muß schon zum künstlerischen Gestalten gesteigert sein. Denn das gedruckte Gedicht, das mit dem Auge aufgenommen wird, will schon im Aufbau einen Genuß bieten, und weil es ein kleines Kunstwerk ist, will es auch in seinem Äußeren so wirken. Viel sorgliche Arbeit und Überlegung verbirgt sich in den wenigen Zeilen einer Gedichtseite, ehe das schöne kleine Bändchen zustande kommt, das den Reiz des Intimen und Persönlichen atmet.

A költői szándékba való beleérzés, ehhez egy kiválógatott hangulatteljes írás, a szedőképnek izléses elhelyezése lesz követelve a szedőtől, aki a költemények szedését átveszi. Költeményeknek nem szabad egyformán és egyhanguan a könyvoldalokon állniuk; ők maguk televannak élettel és érzéssel és megkívánják, hogy e két tulajdonságot már a sorok felépítésénél leolvashassuk. Itt tehát nem szabad a szedő munkájának a technikai készségben kimerülni, hanem művészi alkotásra kell magát fokozni. Mert a nyomtatott költemény, melyet szemünkkel felveszünk, magunkba már felépítésében is élvezetet akar nyújtani, és mert maga egy kis műalkotást képez, külsejében is mint ilyen akar hatni. Sok gondos munka és megfontolás rejtőzködik így egy oldal néhány költemény soraiban, mielőtt a szép kis kötecske létrejön, mely a bizalmasságot és a személyességet lélegzi.

-
- SIE ALLE FIELEN . . . Gedichte europäischer Soldaten. Verlag R. Oldenbourg, München.
- Adolf von Hatzfeld*: GEDICHTE DES LANDES. Verlag Rütten & Loening, Potsdam. Druck von Eduard Stichnote, Potsdam.
- SPRACHE DER LIEBENDEN. Liebesgedichte aus alter und neuer Zeit. Verlag Wilhelm Langewiesche-Brandt, Ebenhausen. Satz und Druck der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- LIEBESDICHTUNGEN. Aus den Werken deutscher Dichter des 19. Jahrhunderts. Verlag Kurt Saucke & Co., Hamburg. Druck Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- Droste-Hülshoff*: DAS SPIEGELBILD, Gedichte. Verlag Rütten & Loening, Potsdam. Druck von Eduard Stichnote Potsdam.
- Clemens Brentano*: GEIST UND KLEID. Gedichte. Verlag Rütten & Loening, Potsdam. Druck von Eduard Stichnote, Potsdam.
- Arnim, Tieck, F. Schlegel, A. W. Schlegel*: DAS UNENDLICHE SEHNEN, Gedichte. Verlag Rütten & Loening, Potsdam. Satz und Druck der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- DER FREIHEIT MORGENROT, Vaterländische Lieder. Verlag Rütten & Loening, Potsdam. Druck von Eduard Stichnote, Potsdam.
- EIN FESTE BURG. Geistliche Lieder. Verlag Rütten und Loening, Potsdam. Druck von Eduard Stichnote, Potsdam.
- 132 EZEK MINDNYAJAN ELESTEK . . . Európai katonák költeményei Deutscher Verlag R. Oldenburg, München.
- 133 *Adolf v. Hatzfeld*: AZ ORSZÁG KÖLTEMÉNYEI. Verlag Rütten & Loening, Potsdam. Eduard Stichnote, Potsdam nyomása.
- 134 A SZERELMESEK NYELVE. Szerelmi költemények idősebb és újabb időkől-Verlag Wilhelm Langewiesche-Brandt, Ebenhausen. Az Offizin Haag-Drugulin, Leipzig szerdése és nyomása.
- 135 SZERELMIKÖLTÉSZET. A 19. század német költőinek műveiből. Verlag Kurt Saucke & Co., Hamburg. Offizin Haag-Drugulin, Leipzig nyomása.
- 136 *Droste-Hülshoff*: A TUKORKÉP. Költemények. Verlag Rütten & Loening, Potsdam. Eduard Stichnote, Potsdam nyomása.
- 137 *Clemens Brentano*: SZELLEM ÉS ÖLTÖZET. Költemények. Verlag Rütten & Loening, Potsdam. Eduard Stichnote Potsdam nyomása.
- 138 A VÉGTELEN VÁGYODÁS. Költemények Tieck, Arnim, F. Schlegel, A. W. Schlegel-től. Verlag Rütten & Loening, Potsdam. Az Offizin Haag-Drugulin, Leipzig, szerdése és nyomása.
- 139 A SZABADSÁG HAJNALPÍRJA. Hazafias dalok. Verlag Rütten & Loening, Potsdam, Eduard Stichnote, Potsdam nyomása.
- 140 ERŐS VÁR. Egyházi dalok. Verlag Rütten & Loening, Potsdam. Eduard Stichnote Potsdam nyomása.
-



OSZK



Nemzeti Széchényi Könyvtár

- Gotthard de Beauclair: DER SONNENBOGEN. Gedichte. 141 Verlag Karl Rauch, Markkleeberg. Druck der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig. Költemények. Verlag Karl Rauch, Markkleeberg. Offizin Haag-Drugulin Leipzig nyomása.
- Reinhold Schneider: Sonette. Insel-Verlag, Leipzig. Druck 142 Spamer A. G., Leipzig. SZONETTA. Insel-Verlag, Leipzig. Spamer A. G. Leipzig nyomása.
- Georg Britting: RABE, ROSS UND HAHN. Gedichte. Ver- 143 lag Albert Langen / Georg Müller, München. Satz und Druck der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig. Költemények. Verlag Albert Langen / Georg Müller, München. Offizin Haag-Drugulin Leipzig szedése és nyomása.
- Eberhard Merkel: DURCH DIE JAHRE. Gedichte. Insel- 144 Verlag, Leipzig. Druck der Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig. AZ ÉVEKEN KERESZTÜL. Költemények. Insel-Verlag, Leipzig. Az Offizin Poeschel & Trepte Leipzig nyomása.
- Friedel Weisbach: GEDICHTE. Druck Oscar Brandstetter, 145 Leipzig, Privatdruck. KÖLTEMÉNYEK. Nyomva Oskar Brandstetter-nél Leipzig privat nyomat.
- Peter Scher: DIE HEITERE SEITE. Druck: Eduard Stich- 146 note, Potsdam. Privatdruck. A VIDÁM OLDAL. Nyomva Eduard Stichnote-nál Potsdam, privat nyomat.
- Emil Barth: GEDICHTE. Albert Eggebrecht-Presse, Mainz. 147 Privatdruck. KÖLTEMÉNYEK. Albert Eggebrecht-Presse, Mainz, privat nyomat.
- Georg Opitz: JE NACHDEM. Spielerische und deutsame 148 Vierzeiler. Verlag: F. A. Herbig, Berlin. Druck der Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig. ASZERINT. (Ki milyen) Játékos és jelentékeny négysoros. Verlag F. A. Herbig, Berlin. Az Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig nyomása.
- RÄTSEL DEUTSCHER DICHTER, ausgewählt von Bruno 149 Arbeiter. Ludwig Voggenreiter Verlag, Potsdam. Satz und Druck der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig. NÉMET KÖLTÖK REJTVÉNYE, kiválasztotta Bruno Arbeiter. Ludwig Voggenreiter Verlag, Potsdam. Az Offizin Haag-Drugulin, Leipzig szedése és nyomása.

IX. DAS ILLUSTRIERTE BUCH HAT SEINE EIGENEN GESETZE

X. A KÉPESKÖNYVNEK MEGVANNAK A SAJÁT TÖRVÉNYEI

Unsere Zeit, die durch Kino und illustrierte Zeitungen so übermäßig stark vom Lesen eines Buches zum Schauen und Betrachten abgelenkt wurde, hat sich mit dem illustrierten Buche ebenfalls einen ganz eigenartigen Typus geschaffen, bei dem nicht nur das gedruckte Wort, sondern auch das geschaute Bild in den Geist aufgenommen wird. Alle Hilfsmittel und Neuerungen der graphischen Technik werden bei der Wiedergabe der bildlichen Vorlage mit einem erstaunlichen Erfolg herangezogen. Das Bild selbst wird zum künstlerischen Objekt erhoben, zumal in jenen Büchern, die das Bild farbig wiedergeben. Die Schönheiten unserer Erde in Pflanze, Tier und Mensch, aber auch die der bildenden Kunst werden sowohl für die rein betrachtenden als auch für die wissenschaftlichen Zwecke anschaulich gemacht, sei es, daß man ganze Bildbände herausbringt, sei es, daß man, so vor allem in den wissenschaftlichen Werken, das Bild in den Text einfügt oder als ganzseitiges Einschaltbild bringt. In jedem Falle lockert das Bild den Text auf, weil es das Tatsächliche unmittelbar sprechen läßt.

A mi korunk, mely a kino és az illusztrált lapok által, tulságosan erősen egy könyv olvasásától, a látásra és megtekintésre lesz eltérve, magának az illusztrált könyvben szintén alkotott egy sajátos tipust, melynél már nem a nyomtatott szó, hanem a látott kép lesz a szellembe felvéve. A grafikus technika összes segédeszközei és újításai lesznek a képes mintalap visszaadásában csodás eredménnyel alkalmazva. A kép maga műtárgyi fokozatra lesz emelkedve, főleg ezekben a könyvekben, melyek a képet színesen hozzák. Földünk szépsége növényekben, állatokban és emberben, még a képzőművészetek is, nemcsak a tisztán látó, hanem a tudományos célra is lesznek szemléletessé téve, mindegy hogy egész képesköteteket hoznak, vagy hogy, mindenekelőtt a tudományos művekben, a képet a szövegbe behelyezve vagy mint egészoldalos beiktatott képek hozzák. Minden esetben a kép a szöveget meglazítja, mert hagyja a valóságot közvetlenül hozzánk beszélni.

-
- STADTEBILD UND LANDSCHAFT, herausgegeben von der Planungsabteilung des Reichsheimstättenamtes. Verlag der Deutschen Arbeitsfront. Druck der August Pries GmbH, Leipzig.
- Herbert Hoffmann:** GARTEN UND HAUS. Die schönsten deutschen und ausländischen Wohngärten. Julius Hoffmann Verlag, Stuttgart. Druck der Stuttgarter Vereinsbuchdruckerei, Stuttgart.
- Wilhelm Boeck:** ALTE GARTENKUNST. L. Staackmann Verlag, Leipzig. Satz und Druck Haag-Drugulin, Leipzig.
- Volkmar Vareschi, Ernst Krause:** DER BERG BLUHT. Erleben und Deutung alpiner Pflanzen. Verlag und Herstellung F. Bruckmann, München.
- Hein Gorny:** EIN PFERDEBUCH. Verlag und Herstellung F. Bruckmann, München.
- Erna Lendvai-Dirksen:** DAS DEUTSCHE VOLKSGESICHT. Schleswig-Holstein. Verlag und Herstellung Gauverlag Bayerische Ostmark, Bayreuth.
- Georg Dehio:** DER BAMBERGER DOM. Verlag R. Piper & Co., München. Druck: Spamer A.G., Leipzig.
- Werner Haftmann:** LUDWIG KASPAR. Verlag Ulrich Riemerschmidt, Berlin. Druck: Eduard Stichnote, Potsdam.
- DER ALTE FRITZ. Wiedergaben nach alten Anekdotenkupfern, im Stil der Zeit koloriert. Herausgegeben von Helene Buber. Herbert Buber Verlag, Potsdam. Druck H. F. Jütte, Leipzig.
- 150 VÁROSKÉP ES TÁJ** kiadva, a Planungsabteilung des Reichsheimstättenamt-által. Verlag der Deutschen Arbeitsfront. August Pries GmbH, Leipzig nyomása.
- 151 Herbert Hoffmann:** KERT ÉS HÁZ. A legszebb német és külföldi lakókertek. Julius Hoffmann Verlag, Stuttgart. A Stuttgarter Vereinsbuchdruckerei, Stuttgart nyomása.
- 152 Wilhelm Boeck:** ÖREG KERTMŰVÉSZET. L. Staackmann Verlag, Leipzig. Szedés és nyomás Haag-Drugulin, Leipzig.
- 153 Volkmar Vareschi, Ernst Krause:** A HEGY VIRÁGZIK. Az alpesi növények megélése és fejtése. Kiadó és előállító F. Bruckmann, München.
- 154 Hein Gorny:** EGY LÓKÖNYV. Kiadó és előállító F. Bruckmann, München.
- 155 Erna Lendvai-Dirksen:** A NÉMET NÉPARC. Schleswig-Holstein. Kiadó és előállító Gauverlag Bayerische Ostmark, Bayreuth.
- 156 Georg Dehio:** A BAMBERGI BAZILIKA. Verlag R. Piper & Co., München. Spamer A.G., Leipzig nyomása.
- 157 Werner Haftmann,** LUDWIG KASPAR. Verlag Ulrich Riemerschmidt, Berlin, Eduard Stichnote, Potsdam nyomása.
- 158 AZ ÖREG FRIEDRICH.** Fordítás öreg adomákból az idő stílusával színezve. Kiadva Helene Buber-től. Herbert Buber Verlag Potsdam. H. F. Jütte Leipzig nyomása.
-

-
- GOETHE REISE-, ZERSTREUUNGS- UND TROST-
BUCHLEIN. 36 Handzeichnungen, herausgegeben von
Hans Wahl. Insel-Verlag, Leipzig. Herstellung von
H. F. Jütte und der Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig.
- UBER EIN BUCH GEBEUGT. Bilder von Lesenden durch
fünf Jahrhunderte. Einleitung von Adolf Heckel. Ver-
lag Meister der Farbe, Leipzig.
- DER GOLDENE SCHREIN. Bilder deutscher Meister auf
Goldgrund. Worte von Rudolf G. Binding. Verlag
Meister der Farbe, Leipzig.
- EUROPAISCHE MEISTER DES 19. UND 20. JAHR-
HUNDERTS. Verlag Meister der Farbe, Leipzig. Druck
der Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig.
- Wilhelm Busch: EIN SKIZZENBUCH. Dem Original ge-
treu nachgebildet. Verlag R. Piper & Co., München.
Erasmusdruck Brüder Krause, Berlin.
- Otto Kümmel: MEISTERWERKE JAPANISCHER LAND-
SCHAFTSKUNST. Verlag Woldemar Klein, Berlin.
Herstellung Oscar Brandstetter, Leipzig.
- E. v. Bergem u. a.: BEITRÄGE ZUR GESCHICHTE DER
HERALDIK. Verlag für Standesamtswesen, Berlin.
Druck der Spamer A. G., Leipzig.
- 159 GOETHE UTAZÁSI SZORAKOZTATO ÉS VIGASZTALO
KÖNYVE. 36 kézrajzok, Hans Wahl-től. Insel-Verlag,
Leipzig. Kiadva H. F. Jütte-től és az Offizin Poeschel
& Trepte, Leipzig.
- 160 EGY KÖNYV FOLÉ HAJOLVA. Olvasók felőli képek
öt évszázadon át. Bevezetés Adolf Heckel-től. Verlag
Meister der Farbe, Leipzig.
- 161 AZ ARANY SZEKRÉNY. Német mesterek képei arany-
alapon. Szavak Rudolf G. Binding. Verlag Meister der
Farbe, Leipzig.
- 162 A 19. ÉS 20. ÉVSZÁZAD EUROPAI MESTEREK. Verlag
Meister der Farbe, Leipzig. Az Offizin Poeschel
& Trepte, Leipzig nyomása.
- 163 Wilhelm Busch: EGY VÁZLATKÖNYV. Az eredeti után
hűen másolva. Verlag R. Piper & Co., München.
Erasmusnyomat Brüder Krause, Berlin.
- 164 Otto Kümmel: JAPÁN TAJMŰVÉSZET MESTERMŰVEI
Verlag Woldemar Klein, Berlin. ELőállítva Oscar
Brandstetter, Leipzig.
- 165 HOZZÁJÁRULÁS A HERALDIKA TÖRTÉNELMÉHEZ,
E. v. Bergem-től. és mások, Verlag für Standesamts-
wesen, Berlin. Spamer A. G., Leipzig nyomása.
-

XI. SCHÖNGEISTIGES SCHRIFTTUM WILL AUCH IM TECHNISCHEN VORBILDICH SEIN

Die Regeln des guten Geschmacks müssen vor allem bei der Herstellung jener Bücher beachtet werden, deren Inhalt selbst nach ästhetischen Maßstäben bewertet wird. Das trifft in erster Linie für das schönggeistige Schrifttum zu. Ein gutes Papier, ein geschickt ausgewähltes Format, farbige Versalien und lockere Streuzeichnungen geben dieser Literatur den rechten Hintergrund. Bei der Satzgestaltung, bei der Schrift und dem Einband hat der Buchkünstler die größte Freiheit. Nicht gewaltsame Einförmigkeit, sondern individuelle Behandlung kennzeichnet das Buchschaffen auf diesem Gebiete. Immer neue wirkungsvolle Einfälle, die aber durchaus nicht gekünstelt sind, weil sie sich aus den Gesetzen der typographischen Technik ableiten, machen jedes Werk zu einem einmaligen Dokument der Beherrschung technischer Mittel und zum Zeugen eines kräftigen kulturellen Eigenlebens.

A jó ízlés szabályát különösen azon könyvek előállításánál kell tekintetbe venni, melyeknek tartalma az ízlés mérlegével lesz értékesítve. Ez mindenképp előtte a szépművészeti irodalomra vonatkozik. Egy jó papíros, egy ügyesen kiválogatott alak, színes vesszők és könnyű alomrajzok adják ennél az irodalomnál a megfelelő háttér. A szedés alkotásánál, a betűknél és bekötésnél, könyvművész a legnagyobb szabadsággal rendelkezhet. Semmiféle kényszeres egyformaság, hanem személyes kezelés jellemzi a könyvalkotást ezen a téren. Mindig új hatásos eszközök, melyek azonban semmiesetre sem mesterkéltek, mert eredetüket a tipográfia technika törvényéből veszik, minden művet a technikus eszközök egyszeri uralkodójává és egy erős kultúra önéletnek új tanujává teszik.

XI. FINOMLELKŰ IROMÁNY TECHNIKAI- LAG IS MINTASZERŰ AKAR LENNI

- Gottfried Keller:** DIE LEUTE VON SELDWYLA. Erzählungen. Albert Eggebrecht-Presse, Mainz. Privatdruck.
- Johannes von Saaz:** DER ACKERMANN UND DER TOD. Übertragen von Ernst Günter Carnap. Helmut Küpper Verlag, Berlin. Druck Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig.
- Alfred Kubin:** VOM SCHREIBTISCH EINES ZEICHNERS. Verlag Ulrich Riemerschmidt, Berlin. Druck von Eduard Stichnote, Potsdam.
- Agnes Miegel:** HEIMGEKEHRT. Verlag Gräfe & Unzer, Königsberg. Druck und Satz der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- WENN EIN BLATT SICH BEWEGT, KANN AUCH DER AST ERZITTERN.** Gedanken chinesischer Weiser. Verlag W. Scheuermann, Wien.
- Hermann Stehr:** DER HIMMELSSCHLUSSEL. Eine Geschichte zwischen Himmel und Erde. Verlag Paul List, Leipzig. Druck der Spamer A. G., Leipzig.
- DANK AN DEN FLACHS.** Privatdruck der Papierfabrik Zerkall Renker & Söhne und der Schriftgießerei Gebr. Klingspor, Offenbach.
- ACKER GOTTES.** Ein Bauerntestament, herausgegeben von Günter Krolzig. Johannes Stauda-Verlag, Kassel. Bärenreiterdruck, Kassel.
- Domenic Feuerstein:** DER ARVENWALD VON TAMANGUR. Verlag Johannes Asmus, Leipzig. Satz und Druck der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- 166 Gottfried Keller:** AZ EMBEREK SZELDWYLÁBÓL. Elbeszélések. Albert Eggebrecht-Presse, Mainz. Privatnyomat.
- 167 Johannes von Saaz:** A FÖLDMŰVES ÉS A HALÁL, fordítva Ernst Günter Carnap-tól. Helmut Küpper Verlag, Berlin. Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig nyomata.
- 168 Alfred Kubin.** EGY RAJZOLÓ IROASZTALÁRÓL. Verlag Ulrich Riemerschmidt, Berlin. Eduard Stichnote, Potsdam nyomása.
- 169 Agnes Miegel:** HAZATÉRT. Verlag Gräfe & Unzer, Königsberg. Az Offizin Haag-Drugulin, Leipzig nyomása és szedése.
- 170 HA EGY FALEVÉL MOZOG, MÉG AZ ÁG IS REMEGHET.** Kínai bölcsek gondolatai. Verlag W. Scheuermann, Wien.
- 171 Hermann Stehr:** AZ ÉG KULCSA. Egy történet az ég és föld között. Verlag Paul List, Leipzig. Spamer A. G. Leipzig nyomása.
- 172 KÖSZONET A LENNEK.** A Zerkall Renker & Söhne papirosgyár és a Gebrüder Klingspor, Offenbach be-tűntetőde privatnyomata.
- 173 ISTEN SZÁNTÓFOLDJE.** Egy parasztvégrendelet, kiadva Günter Krolzig-tól. Johannes Stauda-Verlag, Kassel. Bärenreiter-nyomat Kassel.
- 174 Domenic Feuerstein:** A TAMANGURI ARVEN-ERDŐ. Verlag Johannes Asmus, Leipzig. Az Offizien Haag-Drugulin, Leipzig, szedése és nyomása.

-
-
- G. Rudolf Baumann: DIE NACHTWACHE IM DURIAN-
HAIN. Atlantis-Verlag, Berlin. Satz und Druck der
Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- Mirko Jelusich: DER SOLDAT. Roman. F. Speidelsche
Verlagsbuchhandlung, Wien. Druck von R. Kiesel,
Salzburg.
- Alfons Menne: PREUSSISCHE JUGEND. Erzählung.
L. Staackmann Verlag, Leipzig. Satz und Druck Haag-
Drugulin, Leipzig.
- Christian Janssen: LICHT DER LIEBE. Lebenswege deut-
scher Frauen. Verlag und Druck Broschek & Co.,
Hamburg.
- Gertrud Bäumer: DIE FRAUENGESTALT DER DEUT-
SCHEN FRÜHE. Verlag F. A. Herbig, Berlin. Druck:
Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- VON MUTTER UND KIND. Bilder alter und neuer Mei-
ster. Geleitwort von Ernst Wiechert. Verlag Meister
der Farbe, Leipzig.
- 175 G. Rudolf Baumann: A DURIANHEINI ÉJJELI ŐRSÉG.
Atlantis-Verlag, Berlin. Az Offizin Haag-Drugulin,
Leipzig, szedése és nyomása.
- 176 Mirko Jelusich: A KATONA. Regény. F. Speidelsche
Verlagsbuchhandlung Wien. R. Kiesel, Salzburg nyo-
mása
- 177 Alfons Menne: POROSZ IFJUSÁG. Elbeszélés. L. Staack-
mann Verlag Leipzig. Haag-Drugulin Leipzig, szedése
és nyomása.
- 178 Christian Janssen: A SZERELEM FÉNYE. Német asszo-
nyok életútja. Broschek & Co., Hamburg kiadó és
nyomó.
- 179 Gertrud Bäumer: A NÉMET KORAI IDŐSZAK NŐI AL-
KATJA. Verlag F. A. Herbig, Berlin. Offizin Haag-
Drugulin, Leipzig nyomása.
- 180 ANYÁRÓL ÉS GYERMEKRŐL. Idősebb és újabb meste-
rek képei. Kísérőszó Ernst Wiechert-től. Verlag
Meister der Farbe, Leipzig.
-
-

XII. LIEDERBUCHER VOLL LEBENSLUST UND LEBENSFREUDE

XII. Dalos KÖNYVEK TELE ÉLETKEDVVEL ÉS ÉLETOROMMEL

Unter dem Einfluß der ländlichen und der Jugendbewegung hat sich auch das äußere Bild der Gesangsbücher gewandelt. Früher waren sie eine trockene Anhäufung von schwarzen Notenköpfen, die — den Paragraphenzeichen ähnlich — jegliche Abweichung von dem vorgeschriebenen Tone zu verbieten schienen. Der geistige Wandel liegt heute in den hübschen, farbigen und mit Streuzeichnungen versehenen kleinen Liederbüchern offen. Sie fordern geradezu zur Improvisation heraus, sie verlangen die eigene freie und mitfühlende Musikalität des Singenden, die Begleitung auf der Blockflöte. Seien es nun Liedsammlungen, welche die Lieder der Kinder enthalten, oder seien es selbst die Lieder der Erwachsenen, Volks- und Soldatenlieder — aus jedem der Bändchen spricht ein lebensfroher und stilbewußter Geist, der von den Buchkünstlern in der typographischen Gestaltung deutlich und geschmackvoll unterstrichen wird.

A falusi és az ifjúsági mozgalom befolyása alatt az énekkönyv külső alakja is megváltozott. Régebben ezek, a fekete hangjegyfejek egy száraz felhalmozása volt, mely látszólag a paragraf jeléhez hasonlóan, megtiltott minden eltérést az előírott hangtól. A szellemi változás, ma nyitva fekszik a csinos képes és alomrajzokkal ellátott kis énekes könyvekben. Ők az embert egyenest hívívják rögtönzésre, ők kéri az énekesnek saját szabad és veleérző zenészetét, a kis fuvolávali kísérést. Legyenek most dalgyűjtemények, melyek a gyermekek dalait tartalmazzák, vagy legyenek azok felnőttek dalai — nép és katonadalok — minden kötecskéből beszél egy életvig stilusismert szellem, mely a könyvművészek által, a nyomdászati alkotásban értelmesen és izlésesen lesz aláhúzva.

-
-
- | | |
|--|--|
| <p><i>Josef Menz: DIE GOLDENE BRÜCKE. Volkskinderlieder.</i> Bärenreiter-Verlag, Kassel. Herstellung Bärenreiter-Druckerei, Kassel.</p> <p><i>Heribert Gröger: EINE KLEINE MELODIE ERLEBT ABENTEUER.</i> Verlag und Herstellung Union Deutsche Verlagsgesellschaft, Stuttgart.</p> <p><i>Ruthild Busch-Schumann: GUTEN ABEND, GUT NACHT!</i> Die schönsten Wiegenlieder. Verlag Josef Scholz, Mainz.</p> <p><i>WAS DIE MUTTER AN DER WIEGE SINGT.</i> Rainer Wunderlich Verlag, Tübingen. Bärenreiterdruck, Kassel.</p> <p><i>Hans Baumann: BERGBAUERNWEIHNACHT.</i> Ludwig Voggenreiter Verlag, Potsdam.</p> <p><i>JETZT GANG I ANS BRUNNELE.</i> Lieder aus Schwaben. Rainer Wunderlich Verlag, Tübingen. Bärenreiterdruck, Kassel.</p> <p><i>DU BIST MEIN — ICH BIN DEIN.</i> Die schönsten deutschen Lieder der Liebe. Bärenreiter-Verlag, Kassel.</p> <p><i>Hans Baumann: DER HELLE TAG.</i> Ludwig Voggenreiter Verlag, Potsdam. Herstellung C. G. Röder, Leipzig.</p> <p><i>DAS HEILIGOHMDLIED.</i> Privatdruck. Druck der Bärenreiter-Druckerei, Kassel.</p> | <p>181 <i>Josef Menz: AZ ARANY HÍD. Népgyermekdalok.</i> Bärenreiter-Verlag, Kassel. Előállítva a Bärenreiter-Druckerei-nél Kassel-ban.</p> <p>182 <i>Heribert Gröger: EGY KIS DALLAM ÁTÉL KALANDOKAT.</i> Kiadó és előállító Union Deutsche Verlagsgesellschaft, Stuttgart.</p> <p>183 <i>Ruthild Busch-Schumann: Jo ESTÉT, JO ÉJTSZAKÁT!</i> A legszebb bölcsődalok. Verlag Josef Scholz, Mainz.</p> <p>184 <i>A MIT AZ ANYA A BÖLCSŐNÉL ÉNEKEL.</i> Rainer Wunderlich Verlag, Tübingen. Bärenreiter-nyomat, Kassel.</p> <p>185 <i>Hans Baumann: HEGYIPARASZT KARÁCSONY.</i> Ludwig Voggenreiter Verlag, Potsdam.</p> <p>186 <i>JETZT GANG I ANS BRUNNELE.</i> Dalok Schwáboország-ból. Rainer Wunderlich Verlag, Tübingen. Bärenreiter-nyomat Kassel.</p> <p>187 <i>TE ENYÉM VAGY ÉN TIED VAGYOK.</i> A legszebb német dalok a szerelemről. Bärenreiter-Verlag, Kassel.</p> <p>188 <i>Hans Baumann: A VILÁGOS NAP.</i> Ludwig Voggenreiter Verlag, Potsdam. Előállító C. G. Röder, Leipzig.</p> <p>189 <i>A KARÁCSONYESTI DAL.</i> Privát-nyomat. Bärenreiter-Druckerei, Kassel nyomása.</p> |
|--|--|
-
-

XIII. KINDER- UND JUGENDBÜCHER HELFEN GESCHMACK UND STILGEFUHL BILDEN

Mit ganz besonderer Sorgfalt werden die Kinder- und Jugendbücher bedacht. Denn ihre Leser haben noch nicht die Reife des Geistes, sondern sie leben in einer Welt der Anschauung. Deswegen muß die Typographie eines solchen Buches — genau so, wie es übrigens der Jugenderzähler tut — auf das kindliche Auffassungsvermögen abgestimmt sein. Das Bild wird dem Kinde mehr sagen als der reine Text. Die Buchstaben müssen licht und groß sein, weil das Kind oft noch mit den Fingern liest, ja das Kind will sogar im einzelnen Buchstaben, etwa der farbigen Initiale, „schauen“. Wächst aber das Kind zum Jugendlichen heran, so verlangt es nach Stoff, also nach dem vielseitigen Erzählerbuch. Auch ein solcher Druck muß vollkommen sein, weil für unsere Kinder gerade das Beste gut genug sein darf. Denn auch hier bei dem Buche setzt schon frühzeitig die Geschmacksbildung ein. Und noch eines ist für das Buch der Jugendlichen zu beachten: es muß Strapazen aushalten können, es muß sich reißen und zerren lassen. Dies alles aber bestimmt die typographische Gestaltung und die Aufmachung solcher Bücher, die nicht weniger vorbildlich sein dürfen als diejenigen der Erwachsenen.

XIII. GYERMEK ÉS IFJUSÁGIKÖNYVEK SEGÍTENEK IZLÉST ÉS STÍLÉRZELMET ALKOTNI

Különös gondossággal lesznek a gyermek és ifjúsági könyvek figyelembe véve. Mert olvasói még nem bírják az ész érettségét, hanem ők a szemlélet világában élnek. Azért kell egy ilyen könyv nyomdászatának — éppenúgy mint az az ifjúság elbeszélője teszi — összhangúnak kell lenni a gyermeki felfogással. A kép a gyermeknek többet mond, mint a tiszta szöveg. A betűknek világosaknak és nagyoknak kell lenniök, mert a gyermek sokszor még az ujjával olvas, sőt a gyermek akár az egyes betűkbe, talán a színes kezdőbetűkbe „nézni“. Ha a gyermek ifjává nő akkor anyagot keres, tehát sokoldalos elbeszélőkönyvet. Egy ilyen nyomásnak is tökéletesnek kell lennie, mert gyermekeink részére a legjobbnak is éppen jónak kell lennie. Mert itt is a könyvnél már korán beáll az izlésképzés. És még egyre kell az ifjúsági könyvnél ügyelni: strapácokat is ki kell bírnia, ide-oda huzást és szaggatást. Mindezt szabályozza a nyomdászati alkotás és e könyvek külső alakja, melynek nem szabad kevésbe mintaszerűnek lennie, mint a felnőtteké.

-
-
- Paula Walendy, Eva von Paszthory*: LIRUM LARUM LOFFELSTIEL. Alte bekannte Reime für unser Kind. K. Thienemanns Verlag, Stuttgart. Druck: J. F. Steinkopf, Stuttgart.
- Karl Immermann, Eva von Eckardt*: TULIFANTCHEN. Verlag Ernst Wunderlich, Leipzig. Druck: Oscar Brandstetter, Leipzig.
- Friedrich Heinrichsen*: DER KASPERL KOMMT. Neue herzhafte Kasperlstücke. Atlantis-Verlag, Berlin. Druck und Satz: Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- Heinrich Hoffmann*: DER STRUWWELPETER. Verlag Rütten & Loening, Potsdam.
- Arthur-Heinz Lehmann*: WIR SIND GANZ UNTER UNS! Fröhliche Tiergeschichten. Büchergilde Gutenberg, Berlin. Herstellung Buchdruckwerkstätte GmbH, Berlin.
- KINDER- UND HAUSMÄRCHEN, gesammelt durch die Brüder Grimm. Mit bunten Holzschnitten von Alfred Zacharias. Wiking-Verlag, Berlin. Druck: Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig.
- ROBINSON neu erzählt und mit 40 bunten Holzschnitten versehen von Alfred Zacharias. Wiking-Verlag, Berlin. Druck von Eduard Stichnote, Potsdam.
- MÄRCHEN von Wilhelm Hauff. Th. Knaur Nachf. Verlag, Berlin. Druck der Spamer A.G., Leipzig.
- Wilhelm Hauff*: ZWERG NASE. Rütten & Loening Verlag, Potsdam. Druck: H. F. Jütte, Leipzig.
- 190 *Paula Walendy, Eva v. Paszthory*: LIRUM LARUM LOFFELSTIEL. Öreg ismerős rímek gyermekünk-részére. K. Thienemanns Verlag, Stuttgart. J. F. Steinkopf Stuttgart nyomása.
- 191 *Karl Immermann, Eva von Eckardt*: TULIFANTCHEN. Verlag Ernst Wunderlich, Leipzig. Oscar Brandstetter Leipzig nyomása.
- 192 *Friedrich Heinrichsen*: A PAPRIKA JANCISI jön. Új bátor Paprika Jancsi darabok. Atlantis-Verlag, Berlin. Nyomva és szedve Offizin Haag-Drugulin, Leipzig.
- 193 *Heinrich Hoffmann*: Kőcsoz Peti. Verlag Rütten & Loening, Potsdam.
- 194 *Arthur-Heinz Lehmann*: TELJESEN MAGUNKKOZOTT VAGYUNK! Jókedvű állat-történetek. Büchergilde Gutenberg, Berlin. Előállítja Buchdruckwerkstätte G.m.b.H., Berlin.
- 195 GYERMEK ÉS HÁZI MESÉK, összegyűjtve a Grimm testvérek által. Alfred Zacharias tarka fametszeteivel. Wiking Verlag, Berlin. Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig.
- 196 ROBINSON újra mesélve és 40 tarka fametszettel ellátva Alfred Zachariás-tól. Wiking Verlag, Berlin. Eduard Stichnote-től, Potsdam, nyomva.
- 197 MESÉK Wilhelm Hauff-tól. Th. Knaur Nachf. Verlag, Berlin. Spamer A.G. Leipzig nyomása.
- 198 *Wilhelm Hauff*: ORROSTORPE. Rütten & Loening Verlag, Potsdam. H. F. Jütte, Leipzig nyomása.
-
-

-
- | | |
|--|--|
| DAS ROTKÄPPCHEN. Rütten & Loening Verlag, Potsdam. Druck: H. F. Jütte, Leipzig. | 199 PIROSKA. Rütten & Loening Verlag, Potsdam. H. F. Jütte, Leipzig, nyomása. |
| DAS TAPFERE SCHNEIDERLEIN. Rütten & Loening Verlag, Potsdam. Druck H. F. Jütte, Leipzig. | 200 A BÁTOR SZABÓCSKA. Rütten & Loening Verlag, Potsdam, H. F. Jütte, Leipzig nyomása. |
| DIE BREMER STADTMUSIKANTEN. Rütten & Loening Verlag, Potsdam. Druck: Offizin Haag-Drugulin, Leipzig. | 201 A BRÉMAI VÁROSI MUZSIKUSOK. Rütten & Loening Verlag, Potsdam. Offizin Haag-Drugulin, Leipzig nyomása. |
| Hendrik Conscience: DER LOWE VON FLANDERN. Rütten & Loening Verlag, Potsdam. Satz und Druck: Offizin Haag-Drugulin, Leipzig. | 202 Hendrik Conscience: A FLANDRIAI OROSZLÁN. Rütten & Loening Verlag, Potsdam. Offizin Haag-Drugulin, Leipzig szedése és nyomása. |
| Siegfried Berger: KLEINES LESEBUCH VOR WEIH-NACHTEN. Verlag Friedrich Stollberg, Merseburg. Satz und Druck der Offizin Haag-Drugulin, Leipzig. | 203 Siegfried Berger: KIS OLVASÓKÖNYV KARÁCSONY ELŐTT. Verlag Friedrich Stollberg, Merseburg. Offizin Haag-Drugulin, Leipzig szedése és nyomása. |
-

XIV. LIEBHABERDRUCKE SIND SPITZEN- LEISTUNGEN DES DRUCKSCHAFFENS

Etwas ganz besonders Vollkommenes erwarten die Liebhaber und Sammler schöner Drucke von jenen Ausgaben, die eigens für sie hergestellt wurden. Meist werden sie nur an Mitglieder einer Bibliophilen-Gesellschaft oder im engsten Freundeskreise verteilt, in jedem Falle aber nur in einer einmaligen und beschränkten Auflage gedruckt. Alles in einem solchen Buche — vom Papier über den Druck bis zum Einband — muß harmonisch aufeinander abgestimmt sein. Höchstleistungen an technischem Können und Zeugnisse eines ausgewählten Geschmacks sind diese Drucke, die freilich zum großen Teil nicht den sehr kostbaren Luxusausgaben zuzurechnen sind. Es sind vielmehr handwerkliche Höchstleistungen, die allein als solche bei dem Bücherliebhaber Freude und Anerkennung auslösen.

Valami egész tökéleteset várnak a szép nyomatok kedvelői és gyűjtői azoktól a kiadásoktól, melyek a saját részükre lesznek előállítva. Ezek legtöbbször csak egy bibliofil társaság tagjai között, vagy a legszűkebb baráti körben lesznek szétosztva, de minden esetben csak egy egyszeri és korlátozott kiadásban lesznek nyomva. Egy ilyen könyvben mindennek — a papírtól a nyomáson keresztül a bekötésig — összhangzón kell egymásra lehangolva lenni. Ezek a nyomatok a technikai tudás legnagyobb teljesítményei és bizonyítványai egy kiválólagott ízlésnek, melyeket természetesen nem az igen drága luxuskiadásokhoz szabad számolni. Sőt inkább a legnagyobb kézműi teljesítmények azok, melyek egyedül mint ilyenek a könyvkedvelők örömét és elismerését oldják ki.

XIV. KEDVELŐNYOMATOK A NYOMÁS- ALKOTÁSNAK LEGNAGYOBB TELJE- SÍTMÉNYEI

GOETHE'S ITALIENISCHE REISE, herausgegeben vom Goethe-Nationalmuseum. Insel-Verlag, Leipzig. Herstellung der F. Bruckmann A.G., München, und der Spamer A.G., Leipzig.

DES LUSTIGEN PFARRHERRN VON MEUDON SCHNURRIG-POSSIERLICHE HOF- UND MAUSEPREDIGT. Mit Zeichnungen von F. W. Kleukens. Ratio-Presse, Darmstadt.

204 Goethe: OLASZORSZÁGI UTAZÁSA, kiadója Goethe-Nationalmuseum. Insel-Verlag, Leipzig. Előállító F. Bruckmann A.G., München és Spamer A.G., Leipzig.

205 VON MEUDON, A VIDÁM PLÉBÁNOS, TRÉFÁS-BOHÓKÁS, UDVARI ÉS EGERÉSZŐ PRÉDIKÁCIÓJA. F. W. Kleukens rajzaival. Ratio-Presse, Darmstadt.

-
- | | |
|---|---|
| Goethe: TORQUATO TASSO. Ratio-Presse, Darmstadt. | 206 Goethe: TORQUATO TASSO. Ratio-Presse, Darmstadt. |
| Conrad Ferdinand Meyer: DIE VERSUCHUNG DES PESCARA. Ratio-Presse, Darmstadt. | 207 Conrad Ferdinand Meyer: A PESCARA KISÉRTÉSE. Ratio-Presse, Darmstadt. |
| A. Richel: FRANKFURTER GOETHE-ERINNERUNGEN. Druck der Schriftgießerei D. Stempel, Frankfurt a. M. | 208 Arthur Richel: FRANKFURTI GOETHE-EMLEKEZETEK. D. Stempel betűöntődjének Frankfurt a. M. nyomása. |
| FRANKFURTER THEATERSORGEN. Privatdruck der D. Stempel A. G., Frankfurt a. M. | 209 FRANKFURTI SZINHÁZGONDOK. D. Stempel A. G., Frankfurt a. M. privat nyomása. |
| Eduard Mörike: Gedichte. Privatdruck der Bärenreiter-Druckerei, Kassel. | 210 Eduard Mörike: KÖLTEMÉNYEK. A Bärenreiter-Druckerei, Kassel privat nyomása. |
| REISE ZUR PAPIERMÜHLE. Aus Vater Burgheims Reisen mit seinen Kindern, von G. W. Mundt. Herstellung der Städtischen Gewerbeschule, Zittau. | 211 UTAZÁS A PAPIRMALOMHOZ. Burgheim papa utazása gyermekeivel G. W. Mundt-tól. Előállítva a Städtische Gewerbeschule-től Zittau. |
| Oskar Schwär: DIE WEBEREI, SIE IST MEIN ERBE. Druck der Städtischen Gewerbeschule, Zittau. | 212 Oskar Schwär: A SZÖVŐDE, AZ ÉN ÖRÖKSÉGEM. A Städtischen Gewerbeschule Zittau nyomása. |
| FEIEROHMDGESCHICHTEN. Privatdruck der Bärenreiter-Druckerei, Kassel. | 213 FEIEROHMD TORTÉNETEK, A Bärenreiter-Druckerei Kassel privátnyomata. |
| Rudolf G. Binding: IMMERWAHRENDER LIEBES-KALENDER. Verlag Rütten & Loening, Potsdam. Druck: Albert Eggebrecht-Presse, Mainz. | 214 Rudolf G. Binding: ÖRÖKKÉ TARTÓ SZERELMI NAP-TÁR. Verlag Rütten & Loening, Potsdam. Albert Eggebrecht-Presse, Mainz nyomása. |
| DER REICHSPARTEITAG DER EHRE. Druck von Wilhelm Gerstung, Offenbach. | 215 A BECSULET BIRODALMI PÁRTGYULÉSE. Wilhelm Gerstung, Offenbach nyomása. |
| Eberhard Wolfgang Möller: DIE BRIEFE DER GEFALLE-NEN. Druck von Werner Langenbach, Offenbach. | 216 Eberhardt Wolfgang Möller: AZ ELESETTEK LEVELEI. Werner Langenbach, Offenbach, nyomása. |
-

XV. KALENDER MIT EIGENER NOTE

Selbst die Kalender, die nur ein Leben von einem Tag oder einer Woche zur anderen haben, können geschmackvoll gehalten sein. Bilder zeitgenössischer und älterer Künstler schmücken das Blatt mit ihrem Werk; klar und übersichtlich sind Tage und wichtige Ereignisse auf dem Blatt eingetragen. Kurz, selbst dieser kleine Druck hat Stil und auch er ist das Werk des überlegsam und künstlerisch schaffenden Graphikers, Schriftschneiders, Setzers und Druckers.

Sőt a naptár is, mely csak egy naptól a másikig, vagy egy héttől a másikig él, izlésteljes lehet. Időszerű és öregebb művészek díszítik a lapokat műveikkel; tisztán és átlátszóan vannak a napok és a fontosabb események a lapokra feljegyezve. Röviden mondva, e kis nyomatnak is van stílusa, és ő is műve a meg gondolt és művésziessen alkotó grafikusnak, írásművésznek, szedőnek és nyomdásznak.

XV. NAPTÁR SAJÁT JELLEGÉVEL

- ZEITGLÜCKLEIN. Ein Kalender für das Jahr 1940 mit den in Nürnberg bei Christoph Weigel entstandenen Monatsbildern von Caspar Luyken, eingeleitet von Georg Gustav Wießner, Bibliographisches Institut A. G., Leipzig.
- 217 IDŐHARANGOSKA. Christoph Weigel-től Nürnberg, Az 1940. Év naptára, Caspar Luyken hónapképeivel, bevezetve Georg Gustav Wiessner-től. Bibliographisches Institut A. G., Leipzig.
- KALENDER FÜR DAS JAHR 1939. Satz, Holzschnitt und Druck von Gunter Beißert, Wuppertal-Elberfeld.
- 218 AZ 1939. ÉV NAPTÁRA. Szedés, fametszet és nyomat Günter Beissert-től, Wuppertal-Elberfeld.
- FREUNDGABE 1940. Bärenreiter-Verlag, Kassel.
- 219 BARÁTI ADOMÁNY 1940. Bärenreiter-Verlag, Kassel.
- DER SILBERNE KALENDER AUF DAS JAHR 1940. Verlag Woldemar Klein, Berlin. Druck Oscar Brandstetter, Leipzig.
- 220 AZ 1940. ÉV EZUST NAPTÁRA. Verlag Woldemar Klein, Berlin. Oscar Brandstetter, Leipzig nyomása.
- Hanne Fischer: DEUTSCHER TRACHTENKALENDER 1940. Verlag Dürerhaus, Marburg.
- 221 Hanne Fischer: NÉMET NÉPVISELETI NAPTÁR 1940. Verlag Dürerhaus, Marburg.
- KLEINE JAHRESGABE von Josua Leander Gampp. Bärenreiter-Verlag, Kassel.
- 222 KIS ÉVIADOMÁNY Josua Leander Camp-tól. Bärenreiter-Verlag, Kassel.
-

XVI. FIRMENDRUCKE UND WERBEGABEN WOLLEN MIT IHREM INHALT UND IHRER AUSSTATTUNG WIRKEN UND WERBEN

Mit aller Liebe und fachlicher Sorgfalt sind jene Drucke ausgezeichnet, die von manchen Firmen — sei es eines Gedenktages wegen oder sei es nur als Werbegaben für ihre Geschäftsfreunde — herausgegeben werden. Gerade bei ihnen zeigt sich, mit welcher Vollkommenheit und in welcher Schönheit — durch Wahl eines besonderen Papiers, eines besonderen Druckverfahrens oder einer wirkungsvollen Schrift — typographische Werke hergestellt werden, die selbst vom Sammler schöner Bücher geschätzt werden, obwohl sie inhaltlich nicht unter den Begriff der „schönen Literatur“ einzureihen sind. Aber gerade hier zeigt sich, daß auch die geschäftliche Werbegabe schön sein kann; ja es überhaupt sein muß, um werbend wirken zu können.

XVI. CÉGNYOMATOK ÉS AJÁNLÓ ADOM- ÁNYOK TARTALMUKKAL ÉS KULSEJUK- KEL AKARNAK HATNI ÉS AJÁNLANI

Sok szeretettel és szakértői gondossággal vannak azok a nyomatok kitüntetve, melyek egyes cégektől legyen egy emléknep alkalmával, vagy mint reklámadományok üzletbarátjai részére — lesznek kiadva. Éppen azoknál mutatkozik, milyen tökéletességgel és milyen szépséggel — egy külön papiros választásával vagy egy különös nyomdai eljárással vagy egy hatásos írással lehetnek nyomdai művek előállítva, melyek még a szép könyvek gyűjtőitől is becsülve lesznek, habár ezek tartalmilag nem a „szép irodalom” fogalmába helyezendők. De éppen itten mutatkozik, hogy az üzleti reklámadomány is szép lehet; sőt annak kell lennie, hogy hirdetési célját elérje.



OSZK



Országos Széchényi Könyvtár

- BUCHDRUCKER-LEHRANSTALT LEIPZIG. Ihr Werden und Wirken in fünfzig Jahren. Herstellung in der Buchdrucker-Lehranstalt, Leipzig.
- 223 BUCHDRUCKER-LEHRANSTALT LEIPZIG. A könyvnyomdászok tanintézetének keletkezése és működése ötven éven át.
- JAHRBUCH DER SCHRIFTGIESSEREI D. STEMPEL A.G., Frankfurt a. M., Druck der Hausdruckerei.
- 224 D. Stempel A. G., Frankfurt a. M.: BETŰÖNTŐÉJÉNEK ÉVKÖNYVE. A házinyomda nyomata.
- EIN DEUTSCHER VERLAG. Heinrich Beenken Verlag, Berlin. Herausgegeben von Ernst Herbert Lehmann. Druck des Hauses.
- 225 EGY NÉMET KIADÓVÁLLALAT. Heinrich Beenken Verlag, Berlin. Kiadva Ernst Herbert Lehmann-tól. A cég nyomata.
- Gerhard Menz: HUNDERT JAHRE MEYERS LEXIKON. Verlag und Druck Bibliographisches Institut A.G., Leipzig.
- 226 Gerhard Menz: SZÁZ ÉV MEYERS LEXIKON. Kiadás és nyomás Bibliographisches Institut A.G., Leipzig.
- TRADITION UND FORTSCHRITT. Werbegabe der J. W. Zanders Papierfabrik.
- 227 TRADICIO ÉS HALADÁS. J. W. Landers Papierfabrik. hirdető adománya.
- Alexander Flinsch: 50 JAHRE PAPIERKAUFMANN. Privatdruck Eduard Stichnote, Potsdam.
- 228 Alexander Flinsch: 50 ÉVE PAPIRKERESKEDŐ. Eduard Stichnote, Potsdam (privátnyomata).
- STOLZE VERGANGENHEIT — LEBENDIGE GEGENWART. 325 Jahre Haude & Spenersche Buchhandlung Max Paschke, Berlin. Brandenburgische Druckerei, Berlin-Schöneberg.
- 229 BUSZKE MULT — ÉLÉNK JELENKOR. 325 éves Haude & Spenersche Buchhandlung Max Paschke, Berlin. Brandenburgische Druckerei, Berlin-Schöneberg.
- 100 JAHRE KAMMGARNSPINNEREI ZU LEIPZIG. Druck: Oscar Brandstetter, Leipzig.
- 230 100 ÉVE KAMMGARNSPINNEREI Leipzig-be. Oskar Brandstetter, Leipzig nyomása.
- DIE CHRONIK DES HAUSES RUDOLF SACK, LEIPZIG. Druck der Spamer A.G., Leipzig.
- 231 A RUDOLF SACK, LEIPZIG, HÁZ KRONIKÁJA. Spamer A. G., Leipzig nyomása.
- G. SAUERBREY MASCHINENFABRIK A.G. STASSFURT. Zur 75. Wiederkehr ihres Gründungsjahres. Druck: C. G. Röder, Leipzig.
- 232 G. SAUERBREY, MASCHINEN-FABRIK A. G., STASSFURT. ALAPÍTÓÉVÉNEK 75. VISSZATÉRÉSÉRE. C. G. Röder, Leipzig nyomása.
- ORENSTEIN & KOPPEL. Werbegabe. Erasmusdruck Brüder Krause, Berlin.
- 233 ORENSTEIN & KOPPEL. HIRDETŐ AJÁNDÉK. Brüder Krause, Berlin, Erasmusznyomása.

XVII. DAS SCHUL- UND FACHBUCH HAT AUCH IN DER AUFMACHUNG PÄDAGOGISCHE ABSICHTEN

Andere Anforderungen stellt das Schul- und Fachbuch. Seine Gestaltung ist durch den Gebrauchszweck und den belehrenden Inhalt weitgehend vorgeschrieben. Aber auch hier können Schriftkünstler, Setzer, Drucker und Buchbinder in gemeinsamer Arbeit das Beste leisten. Zweckentsprechend und doch geschmackvoll sind diese Bände.

Más igényt állít az iskola és a szakkönyv. Az ő alkotását messziremenően előírja a használati cél és oktató tartalma. Az íróművész, szedő, nyomó, és könyvkötő összmunkája itt is a munka legjobb teljesítését adhatja. Célszerűek és mégis izlésesek ezek a kötetek.

XVII. AZ ISKOLA ÉS ASZAKKÖNYVNEK KULSEJÉBEN IS NEVELÉSI SZÁNDÉK VAN

GRAPHISCHES JAHRBUCH 1940, herausgegeben von Franz Xaver Oetli. Verlag der Deutschen Arbeitsfront, Berlin. Druck der Buchdruckwerkstätte GmbH, Berlin.

A. Engelmann: DER OFFSETDRUCK IN DER PRAXIS. Carl Garte Verlag, Leipzig.

Karl Anders, Hans Eichelbaum, Ed. Delius: WÖRTERBUCH DES FLUGWESENS. Verlag Quelle & Meyer, Leipzig. Druck: Oswald Schmidt, Leipzig.

234 GRAFIKUS ÉVKÖNYV 1940. Kiadó Franz Xaver Oetli. Verlag der Deutschen Arbeitsfront, Berlin. Buchdruckwerkstätte G. m. b. H., Berlin nyomása.

235 A. Engelmann: AZ OFFSZETNYOMAT A PRAXIS-ban. Carl Garte Verlag, Leipzig.

236 Karl Anders, Hans Eichelbaum, Eduard Delius: A REPULÉS SZÓTÁRA. Verlag Quelle & Meyer, Leipzig. Oswald Schmidt, Leipzig nyomása.



-
- Hanna Kronberger-Frentzen*: DEUTSCHE STICKMUSTER von ihren Anfängen bis zum Biedermeier. Marion von Schröder Verlag, Hamburg. Druck der Spamer A.G., Leipzig. 237
- Margit Diethelm*: MIT TOMATEN UND PARMESAN. Italienische Rezepte für jedermanns Küche. Verlag Ernst Heimeran, München. Druck von H. Laupp jr., Tübingen. 238
- E. von Seydlitzsche* ERDKUNDE, herausgegeben von Walther Jantzen. Verlag Ferdinand Hirt, Breslau. 239
- Walther Gehl*: GESCHICHTE. Verlag Ferdinand Hirt, Breslau. 240
- HIRT'S DEUTSCHES LESEBUCH*, herausgegeben von Johannes Eilemann. Verlag Ferdinand Hirt, Breslau. 241
- Hanna Kronberger, Frentzen*: NÉMET HIMZÉS MIN-TÁK. Kezdetétől a Biedermeier időszakig. Marion v. Schröder Verlag, Hamburg. Spamer A.G., Leipzig nyomása.
- Margit Dithelm*: PARADICSOMMAL ÉS PARMEZÁN-NAL. Olasz recept mindenki konyhája részére. Verlag E. Heimeran, München. H. Laupp jun, Tübingen nyomása.
- E. VON SEYDLITZ FOLDRAJZA*, kiadva Walter Jantzen-től. Verlag Ferdinand Hirt, Breslau.
- Walter Gehl*: TORTÉNETEK. Verlag Ferdinand Hirt, Breslau.
- HIRT NÉMET OLVASÓKÖNYVE*. Kiadva Johannes Eilemann-tól. Verlag Ferdinand Hirt, Breslau.
-

Országos Széchényi Könyvtár

XVIII. ERFINDERGEIST UND TECHNISCHE HÖCHSTLEISTUNGEN AUF DEN NEUEN GEBIETEN DES DRUCKSCHAFFENS:

LICHTDRUCK, MANULDRUCK UND DRUCK NACH
NATURFARBENFOTO, DAS TRANSART-VERFAHREN
UND DIE ORIGINALGETREUE REPRODUKTION VON
GEMÄLDEN

Fünf unerwartet große und bedeutungsvolle Fortschritte hat die graphische Technik in den letzten Jahren gemacht. Im Manuldruck ist es möglich, dem Original täuschend ähnliche Nachbildungen herzustellen; der Lichtdruck gestattet es, gemeinsam mit einem jeweils besonders angefertigten Papier vielfarbige Vorlagen, wie Aquarelle, Pastelle, Zeichnungen, in einer Vollkommenheit zu drucken, die den Druck kaum noch vom Original unterscheiden lassen. Der Manuldruck bleibt dem Neudruck älterer wertvoller Werke in kleiner Auflage vorbehalten, dem Lichtdruck originalgetreue Wiedergabe eines farbigen Kunstwerkes. Für die Illustrierung von Drucken mit höherer Auflage ist nunmehr auch das bis dahin völlig verschlossene Gebiet geöffnet worden, nach farbigen Aufnahmen, nach Naturfarben-fotos zu drucken. Noch steht diese graphische Technik im Anfang, aber sie hat schon höchst bedeutungsvolle Leistungen vorzuweisen. Zu den wichtigsten aller technischen Fortschritte aber ist zu zählen, daß es nunmehr möglich wurde, im „Transart-Verfahren“ die durchsichtige Folie von Zellglas zu bedrucken, die es gleichsam mit einem Röntgenblick gestattet, etwa in das Innere einer Maschine oder eines Körperteils zu sehen, wenn diese Teile in genau sich deckenden Schichten auf der durchsichtigen Folie übereinander gedruckt wurden. Und schließlich dürfen unter den technischen Neuerungen nicht jene Verfahren vergessen werden, welche sogar die mechanische, zum Teil sogar plastische Wiedergabe von Gemälden gestatten, wie sie unter den Nummern 271—287 gezeigt werden (Piper-, Bruckmann-, Albertina- und Reichsdrucke).

XVIII. FELTALÁLÓ SZELLEM ÉS LEGNAGY- OBB TECHNIKAI TELJESÍTMÉNY A NYOM- DAI ALKOTÁS ÚJ TEREIN:

FÉNYNYOMÁS, KÉZNYOMÁS ÉS NYOMÁS TERMÉ-
SZETSZÍNŰ FÉNYKÉP UTÁN, A TRANSART-ELJÁRÁS
ÉS A FESTMÉNYEK ÉLETHŰ REPRODUKCIÓJA

Ot váratlan nagy és jelentékteljes haladást tett a grafikai technika az utolsó években. A Manulnyomatban lehetséges, az eredetihez az összetévesztésig hasonló másolatokat előállítani; a fénynyomat megengedi, közösen egy mindenesetben külön előállított papíron többszínű mintát, mint akvarelleket, pasztelleket, rajzokat, egy tökéletességben nyomni, melyben a nyomatot alig lehet megkülönböztetni az eredetitől. A Manulnyomatnak marad fenntartva öreg értékes művek ujjnyomásának kisebb kiadásban, a fénynyomtatnak egy színes mestermű az eredetihez hű másolatának elkészítése. A nyomtatott nagyobb kiadásban való illusztrálásának most már kinyílt az eddig teljesen elzárt volt, térség is nyomtatni színes fényképek és természetszínűfényképek után. Ez a grafikai technika még kezdetén van, de már nagy jelentékenyű alkotásokat tud bemutatni. A technikai előrehaladásoknak legfontosabbjához kell számítani, hogy most már lehetséges lett a „Transart-Verfahren”-nal az átlátszó Foliet sejtüvegben, nyomtatni, mely mindegy egy Röntgentekintettel megengedi, körülbelül egy gép vagy egy testrésznékbelsejébe tekinteni, ha ezen részek önmagukat teljesen fedő rétegekben az átlátszó folie-n egymás fölött lettek nyomva. És végre a technikai újítások közül nem szabad azon eljárásokat elfelejteni, melyek mechanikus, részben még a festmények plasztikus visszaadását is megengedi, úgy mint az a 271—287 szám alatt mutatva lesz. (Piper, Bruckmann, Albertina és Birodalmi nyomatok).

- | | |
|---|--|
| <p>DAS PERSONLICHE TESTAMENT FRIEDRICHS DES GROSSEN. Akademische Verlagsgesellschaft Athenaion, Potsdam. Privatdruck. (Lichtdruck).</p> <p>DEUTSCHE GEDICHTE IN HANDSCHRIFTEN. Insel-Verlag, Leipzig. Herstellung von Sinsel & Co. und der Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig. (Lichtdruck).</p> <p>Matheus Zasinger: ZWEI REITER. Aus: Altdeutsche Meisterzeichnungen aus der Sammlung Ehlers im Berliner Kupferstichkabinett, Herausgegeben von Friedrich Winkler. Alfred Metzner Verlag, Berlin. Druck von Albert Frisch, Berlin. (Lichtdruck).</p> | <p>242 FRIEDRICH A NAGY KIRÁLY SZEMÉLYES VÉGRENDELTE. Akademische Verlagsgesellschaft Athenaion, Potsdam. Privátnyomat (Fénynyomat).</p> <p>243 NÉMET KOLTEMÉNYEK KÉZIRATOKBAN. Insel Verlag, Leipzig. Előállítja Sinsel & Co. és Offizin Poeschel & Trepte, Leipzig (Fénynyomat).</p> <p>244 Matheus Zasinger: KÉT LOVAS. Ó német mesterrajzok a Berliner Kupferstichkabinett Ehlers gyűjteményéből, kiadva Friedrich Winkler-től Alfred Wegner Verlag, Berlin. Nyomva Albert Frisch-től, Berlin (Fénynyomat).</p> |
|---|--|

- Böcklin:** PAN UND NYMPHE. Aus: Handzeichnungen großer Meister des 19. Jahrhunderts aus dem Besitz der Nationalgalerie zu Berlin, herausgegeben von Paul Ortwin Rave. Alfred Metzner Verlag, Berlin. Druck von Albert Frisch, Berlin. (Lichtdruck).
- KAISER HEINRICH, WOLFRAM VON ESCHENBACH, WALTER VON DER VOGELWEIDE.** Aus der Manesse-Handschrift. Insel-Verlag, Leipzig. Druck von Albert Frisch, Berlin. (Lichtdruck).
- FAUST.** Eine Tragödie von Goethe. Tübingen, J. G. Cotta 1808. Druck der F. Ullmann GmbH, Zwickau. (Manuldruck).
- Joh. Gottfried Heinrich Ernesti:*
DIE WOL-EINGERICHTETE BUCHDRUCKEREY.
Nürnberg 1733. Privatdruck der Farbenfabriken Otto Baer, Radebeul. Hergestellt im Manuldruck von F. Ullmann, Zwickau.
- DIE REICHSKLEINODIEN.** Angelsachsen-Verlag, Bremen. Druck von H. Osterwald, Hannover. (Naturfarbaufnahmen und Mehrfarben-Kupfertiefdruck).
- Heinrich Hauser:** IM KRAFTFELD VON RUSSELSHEIM. Verlag Knorr & Hirth, München. Druck der Hauserpresse Hans Schaefer, Frankfurt (Druck nach Naturfarbenfoto im Farbenoffset, Text im Buchdruck).
- Eduard von Pagenhardt:** AGFACOLOR, das farbige Lichtbild. Verlag und Druck Knorr & Hirth, München. (Druck nach Naturfarbenfoto mit Vierfarbenklischee im Buchdruck).
- 245 Böcklin:** PAN ÉS NYMPHE. A Nationalgalerie zu Berlin tulajdonában lévő a 19 évszázad nagy mesterei kézirajzaiból, kiadva Paul Ortwin Rave-től. Alfred Wegner Verlag, Berlin. Nyomva Albert Frisch-től Berlin (Fénynyomat).
- 246 HEINRICH CSÁSZÁR, Wolfram v. Eschenbach, Wolfram von der Vogelweide.** A Manesse-kéziratból, Insel Verlag, Leipzig. Nyomva Albert Frisch-től Berlin (Fénynyomat).
- 247 FAUST.** Goethe egy tragédiája. Tübingen, J. G. Cotta 1808. F. Ullmann GmbH, Zwickau nyomása (Manulnyomat).
- 248 Joh. Gottfried Heinrich Ernesti:** A HELYESEN BERENDEZETT KÖNYVNYOMDA. Nürnberg 1733. Az Otto Baer festékgyárak Radebeul privát nyomata, előállítva manul-nyomatban F. Ullmann-tól, Zwickau.
- 249 A BIRODALMI KINCSEK.** Angelsachsen-Verlag, Bremen. H. Osterwald, Hannover nyomása (Természetes-színfelvételek és többszínű-rézmélynyomat).
- 250 Heinrich Hauser:** Rüsselsheim erőföldjén. Verlag Knorr & Hirth, München. Hans Schaefer Hauserpréssé nyomása Frankfurt (Természetes színfotó utáni nyomat színoffsetben).
- 251 Eduard von Pagenhardt:** AGFACOLOR, a színes fénykép. Kiadó és nyomdász Knorr & Hirth, München (Nyomva természetesszínfénykép után négyszínű klisével könyvnyomatban).

- DIE DEUTSCHE DONAU.** Ein Farbbild-Buch von K. P. Karfeld und Artur Kuhnert. Paul List Verlag, Leipzig. Druck von C. G. Röder, Leipzig, und Förster & Borries, Zwickau. (Druck nach Agfacolor-Bildern im Vierfarben-Buchdruck).
- Hans Windisch: SCHULE DER FARBENFOTOGRAFIE.** Heering-Verlag, Bad Harzburg. Druck: F. Bruckmann, München. (Naturfarbenfoto und Druck mit Vierfarbensenatz im Buchdruck).
- ZEIGE BEIDES: FORM UND FARBE.** Brönners Druckerei, Frankfurt a. M. (Druck nach Naturfarbenfoto im Vierfarbendruck).
- FARBIGER ALLTAG.** Vierfarbendruck nach Naturfarbenfotos. Gemeinschaftliches Werbeheft der Firmen F. Guhl & Co., Klischee-Fabrik, Frankfurt a. M., J. W. Zanders, Papierfabrik, Bergisch-Gladbach, Schriftgießerei D. Stempel, Frankfurt a. M., Springer & Möller, Druckfarbenwerk, Leipzig, H. Wohlfeldt, Buchdruckerei, Magdeburg. (Druck nach Farbenfotos im Farbenbuchdruck).
- WERBEHEFT DER FIRMA QUANTMEYER & EICKE, BERLIN.** Druck: Wilhelm Limpert, Berlin. (Druck nach Naturfarbenfotos im Vierfarbenbuchdruck).
- 252 A NÉMÉT DUNA.** Egy színeskép-könyv K. P. Karfeld és Artur Kuhnert-től Leipzig és Förster & Borries, Zwickau (Nyomás Agfacolor-képeken négyszínes könyvnyomatban).
- 253 Hans Windisch: A SZINFÉNYKÉPEZÉS ISKOLÁJA.** Heering-Verlag, Bad Harzburg, F. Bruckmann, München nyomása (Természetszínű fénykép és négyszíneszedéssel a könyvnyomatban).
- 254 MUTAZSD MINDKETTŐT: FORMÁT ÉS SZINT.** Brönners Druckerei, Frankfurt a. M. (Természetszínű fényképek után nyomva és négyszínű nyommattal).
- 255 SZINES HÉTKÖZNAP.** Négyszínű nyomat természet-színű fényképek után. A következő czégek közös hirdetőfüzete: E. Guhl & Co., Klischee-Fabrik, Frankfurt a. M., J. W. Zanders, Papier-Fabrik, Bergisch-Gladbach, Schriftgießerei D. Stempel, Frankfurt a. M., Springer & Möller, Druckfarbenwerk, Leipzig, H. Wohlfeld, Buchdruckerei, Magdeburg. (Nyomás szín-fényképek után színekönyvnyomatban).
- 256 QUANTMEYER & EICKE CÉG BERLIN,** hirdető füzete. Wilhelm Limpert, Berlin nyomása (Nyomat természet-színű fényképek után négyszínűkönyv nyomtatásban).

Graphische Kunstanstalt Albert Frisch, Berlin:

- Fuldaer Kalenderblatt des 10. Jahrhunderts aus der 257
Handschrift Berlin theol. lat. fol. 192.
Blatt aus dem Werdener Psalter. 11. Jahrhundert. 258
Blatt aus der Manessescher Liederhandschrift. 259
14. Jahrhundert. Heidelberg.
Kalenderblatt aus dem Kalendarium des Breviarium 260
Grimani. 15. Jahrhundert. Venedig.
Blumenbild aus der Mappe „Chinesische Legenden“ 261
des Alfred Metzner Verlages, Berlin.
Sämtliche Blätter wurden im Lichtdruckverfahren
originalgetreu hergestellt.

- Reproduktionen der Druckerei Dr. F. Ullmann, Zwickau:* 262
Reichs-, Landes- und Privat-Urkunden des 12. bis 15. 263
Jahrhunderts; Buchmalerei vom Anfang des 16. Jahr-
hunderts; geologische und technische Tafeln. 270
Sämtliche Blätter wurden im Manuldruck-Verfah-
ren originalgetreu hergestellt.

Verlag Anton Schroll & Co., Wien:

- Pieter Brueghel d. Ä.: Heuernte. 271
Jan Brueghel d. Ä.: Blumen in blauer Vase. 272
Jan Brueghel d. Ä.: Blumen in brauner Vase. 273
Salzburger Meister: Kinderbildnis. 274

Reichsdruckerei, Berlin:

- Christoph Amberger: Sebastian Münster. Farbiger 275
Handpressen-Kupferdruck.
Jacob Philipp Hackert: Blick vom Aventin auf Rom. 276
Farbenlichtdruck.

Graphische Kunstanstalt Albert Frisch, Berlin:

- A 9. század fuldai kalendariumlapja, a berlini kézi-
ratból theol. lat. fol. 192.
Lap a werdeni Psalter-ből. 11. század.
Lap a Manessesche Dalkéziratból, 14. század. Heidel-
berg.
Kalendariumlap a Breviarium Grimani kalendarium-
ából. 15. század. Velence.
Virágképek az Alfred Metzner Verlag Berlin „Kinai
legendák” mappájából.
Az összes lapok a fénynyomat eljárással az eredetihez
hűen lettek előállítva.

Reprodukciók a Dr. F. Ullmann, Zwickau:

- nyomdából. Birodalmi, országos és privátokiratok a
12.-ik és 15.-ik századból; könyvfestések a 16. század
elejétől; földtani és technikai táblák.
Az összes lapok a manulnyomat eljárással lettek
előállítva.

Verlag Anton Schroll & Co., Wien:

- Pieter Brueghel d. Ä.: Szénakaszálás.
Jan Brueghel d. Ä.: Virágok a kék vázába.
Jan Brueghel d. Ä.: Virágok a vázába.
Salzburger Meister: Gyermekek.

Reichsdruckerei, Berlin:

- Christoph Amberger: Sebastian Münster. Színes kézi-
prés-réznyoma.
Jacob Philipp Hackert: Pillantás Aventin-rol Romá-ra
színenyomat.

Ferdinand Spiegel: Südtiroler Bauernkopf. Farben- 277
lichtdruck.

Adolph von Menzel: Friedrich der Große. Farbenlicht- 278
druck.

F. Bruckmann Verlag, München:

Michelangelo: Erschaffung Adams. 279

Terborch: Das Konzert. 280

C. D. Friedrich: Böhmisches Landschaft. 281

Kopp: Herbstwald. 282

Zügel: Weideeingang. 283

Piperdruck Verlagsgesellschaft, München:

Veneziano: Mädchenbildnis. 284

van Gogh: Heimkehr vom Felde. 285

C. D. Friedrich: Landschaft mit Regenbogen. 286

Hans Baldung Grien: Heilige Familie. 287

Ferdinand Spiegel: Déltiróli parasztfaj, színfényny-
omat.

Adolf v. Menzel: A nagy Friedrich, színfénynyomat.

F. Bruckmann Verlag, München:

Michelangelo: Adam teremtése.

Terborch: A hangverseny.

C. D. Friedrich: A cseh tájkép.

Kopp: Öszierdő.

Zügel: Bemenet a legelőre.

Piperdruck Verlagsgesellschaft, München:

Veneziano: Leánykép.

von Gogh: Hazatérés a mezőről.

C. D. Friedrich: Tájkép szivárvánnyal.

Hans Baldung Grien: Szent család.

Deutsche Firmen drucken für die ganze Welt / Német cégek nyomtatnak az egész világ részére

Aus den Schriften der Druckerei August Pries, Leipzig, sind folgende Schriftproben aufgeschlagen:

Ungarisch, chinesisches, siamesisch, Estrangelo und äthiopisch, koptisch und Keilschrift, afghanisch, malaiisch, tatarisch und Urdu, mandschurisch, mongolisch, tibetisch und Sanskrit, ferner die in Deutschland hergestellte illustrierte wirtschaftspolitische National-Wochenschrift Persiens: Iran-e Bastan (Teheran).

August Pries, Leipzig, nyomdájából vannak a következő írásprobák feltárva:

Magyar, kínai, sziam, Estrangelo (legöregebb syriai írásmód) és äthiopiai, koptiai és ékírás, afgán, maláj, tatár és Urdu, mandzsukó, mongol, tibet és sanskrit; továbbá a Németországban előállított képes nemzeti hetilap Persicus Iran-e Bastan (Teheran).

XIX. DER HANDEINBAND IST DER SCHÖNSTE SCHMUCK DES BUCHES

Zum schönsten der handwerklichen Buchkunst gehören die Handeinbände. Sie geben dem Druck eine repräsentative Aufmachung, die sowohl das Stilgefühl des Buchkünstlers als auch den Geschmack des Auftraggebers sprechen lassen. Alle möglichen Werkstoffe werden dafür verwandt. Leder verschiedener Herkunft und Bearbeitung, bunte Papiere, Stoffe, Holz und Metalle. Sie alle aber dienen nur dem einen Zweck, den inhaltlichen Wert eines Buches zu unterstreichen und für den Liebhaber und Sammler schöner Drucke das in allen seinen Teilen künstlerisch vollendete Werk zu schaffen.

Az ipari könyvművészet legszebbjeihez tartozik a kézi bekötés. Ez a nyomtatottnak egy ajánlatos felszerelést nyújt, melyben úgy a könyvművész stíluszérése, valamint a megbízó ízlése is szóhoz. Mindenféle anyag lesz hozzá használva, bőr különféle származású és különféle feldolgozásban, tarka papirosok, szövegek fa és ércek. Ezek valamennyien csak annak az egy célnak szolgálnak, a könyv belső értékét kiemelni és a szép nyomatok kedvelőjének számára a minden részeiben művészies-tökéletes művet alkotni.

XIX. A KÉZI BEKÖTÉS A KÖNYVNEK A LEGSZEBB DÍSZE

Max Lehmann, Görlitz:

Einband in Pergament-Hülle. Deckel handgetrieben in Rindleder.

Georg Prieb, Berlin:

Kalbspergament mit durchgezogenen Bündeln und erhabenen Rückenbündeln.

Alfred Ehnert, Leipzig:

Halbfranzband, rotes Saffian mit schwarzer Leder-auflage und Kalbspergament.

Hans Georg Müller, Berlin:

Halbfranzband mit Maroquinlederrücken. Deckel mit Antik-Pergament bezogen.

289 *Max Lehmann, Görlitz:*

Kötés pergament takaróban. Fedél kézimunka marhabőrben.

290 *Georg Prieb, Berlin:*

Borjúpergament kötetekben és domború hátkötésben.

291 *Alfred Ehnert, Leipzig:*

Félfrancia kötés, piros szattyán fekete bőrfedéssel és borjúpergament-tel.

292 *Hans Georg Müller, Berlin:*

Félfrancia kötet maroquinbőrháttal. Fedél antik-pergamentel behúzva.

Konrad Klein, Dresden:

Halbfranzband. Rücken Ziegenleder. Überzug Handkleisterpapier.

Kurt Menge, Grimma:

Ganzfranzband in Maroquinleder. Dreiseitiger Goldschnitt mit Kantenvergoldung.

Fritz Krienitz, München:

Einband in zinnoberrotem deutschen Ziegenleder mit reicher Handvergoldung.

Heinrich Vahle, Leipzig:

Einband in braunem Ziegenleder mit Handblinddruck.

Hanny Harmening, Offenbach-Bieber:

Ganzlederband in naturfarbigem Ziegenleder mit Blinddruck.

Werner Kiessling, Engelsdorf:

Ganzleinenband auf weißem Seidenleinen mit Ziegenlederfaßkanten.

Helmut Heumer, Chemnitz:

Pappband in selbstgefärbtem Papier.

Werner Bleyl, Hannover:

Ganzlederband mit Monogramm.

Friedrich W. Behrens, Rinteln:

Ganz Maroquin mit Dekorationsdruck.

Willy Martin, Leipzig:

Ganz Maroquin, handvergoldet.

293 Konrad Klein, Dresden:

Félfrancia kötet. A hát kecskebőr. Áthuzat kézipéppapiros.

294 Kurt Menge, Grimma:

Egész francia kötet maroquinbőrben. Háromoldalas arany metszés szeláranoyozással.

295 Fritz Krienitz, München:

Cinóbervörös német kecskebőr kötésben, gazdag kézi aranyozással.

296 Heinrich Vahle, Leipzig:

Barna kecskebőr kötésben kézi vak-nyomással.

297 Hanny Harmening, Offenbach-Bieber:

Egész bőrkötés, természet színű kecskebőrben vak-nyomással.

298 Werner Kiessling, Engelsdorf:

Egész vászonkötés fehér selyemvásznon kecskebőr fogószelekkel.

299 Helmut Heumer, Chemnitz:

Kartonkötés saját festésű papiroson.

300 Werner Bleyl, Hannover:

Egész bőrkötés monogrammal.

301 Friedrich W. Behrens, Rinteln:

Egész maroquin díszítési nyomással.

302 Willy Martin, Leipzig:

Egész maroquin, kézi aranyozással.

303 30 vorbildliche Handeinbände aus einem Wettbewerb der Buchbindergesellen des Fachamtes Druck und Papier.

30 mintaszerű kézi bekötés a könyvkötősegedek versenyéből.

**XX. SAUBERER SATZ, KLARER DRUCK UND
KUNSTLERISCH DURCHDACHTE SCHRIFT
SPRICHT AUS DEN VORLAGEN DER
DEUTSCHEN SCHRIFTGIESSEREIEN**

**XX. TISZXA SZEDÉS, VILÁGOS NYOMAT
ÉS MŰVÉSZIESEN ÁTGONDOLT ÍRÁS SZÓL
A NÉMET ÍRÁSÖNTÖDÉK MINTAALAP-
JAIBÓL**

Eine Fülle von Schriften haben die Schriftkünstler und Schriftschneider der deutschen Schriftgießereien in dem letzten Jahrzehnt geschaffen, von denen jede ihre eigene Note und ihren wohldurchdachten Verwendungszweck hat. Denn jeder ästhetisch befriedigende Druck verlangt Rücksichtnahme auf sein individuelles Wesen; wissenschaftliche Werke wollen sich dem Auge anders darbieten als ein Gedichtband oder ein Jugendbuch. So haben die Schriftgießereien, ausgehend von den künstlerisch vollkommenen Schriften der älteren Zeit — der Bodoni, Garamond, Didot und Elzevir, der Unger und Breitkopf etwa — neue Schrifttypen geprägt, die ganz den klaren Sinn unserer Zeit wiedergeben und am besten unserem heutigen Stilempfinden entsprechen. Die Probedrucke der deutschen Schriftgießereien zeigen, wie sich das Schriftbild des einzelnen Buchstabens ästhetisch glücklich zum Wort, zur Zeile und zur Seite zusammenfügt und wie aus solcher Seite Anmut und Form, Stil und Charakter spricht.

A német írásöntődék írásművészei és írásmetszői az utolsó évtizedben az írások nagy bőségét alkották, melyben minden egyesnek megvan a maga jelleme és jól átgondolt használati célja. Mert minden az ízlést megelégitő nyomtatás részvétet kíván egyeniségi lényegére; tudományos művek másképpen akarják magukat a szemnek ajánlani, mint egy költeménykötet vagy egy ifjrsági könyv. Így az írásöntődék kündülva a régebbi idők művészies-tökéletes írásaitól — a Bodoni, Garamond, Didot és Elzevir, az Unger és Breitkopf-től újabb írásjeleket véstek, melyek időnk tiszta érzékét egészen visszaadják és legjobban megfelelnek mai érzelmünk stilusának. A német írásöntődék próbanyomatai mutatják, hogyan illeszkedik össze az egyes betű írásképe, ízléses sikerült szová, sorrá és oldal-la és hogyan beszél az ilyen oldalról báj és forma stilus és jellem.

Bauersche Gießerei, Frankfurt:

Weiß-Rundgotisch	304
Weiß-Gotisch	305
Weiß-Antiqua	306
Corvinus-Kursiv	307

H. Berthold Schriftgießerei A. G., Berlin:

Deutschland-Fraktur	308
Trump-Deutsch	309

*Genzsch & Heyse, Schriftgießerei A. G.,
Hamburg:*

Leibniz-Fraktur	310
Richard-Wagner-Fraktur	311

Gebr. Klingspor, Offenbach:

Euphorion	312
Fichte-Fraktur	313
Maximilian	314
Wilhelm-Klingspor-Schrift	315

Ludwig & Mayer, Schriftgießerei, Frankfurt:

Altenburger Gotisch	316
Altenburger Werkgotisch	317
Firmin-Didot-Antiqua	318
Garmond Erbar-Mediaeval	319
Garmond Spitzenpfeil-Werkschrift	320
Fleischmann-Kursiv	321
Hölderlin	322
Jost Mediaeval Kursiv	323
Welt-Antiqua	324

Bauersche Gießerei, Frankfurt:

Weiss kerekgót	
Weiss gót	
Weiss-antiqua	
Corvinus-folyóírás	

H. Berthold Schriftgießerei A. G., Berlin:

Németország-fraktur	
Trump-német	

*Genzsch & Heyse, Schriftgießerei A. G.,
Hamburg:*

Leibniz-fraktur	
Richard-Wagner-fraktur	

Gebr. Klingspor, Offenbach:

Euphorion	
Fichte-fraktur	
Maximilian	
Wilhelm-Klingspor-írás	

Ludwig & Mayer, Schriftgießerei, Frankfurt:

Altenburgi-gót	
Altenburgi-műhelygót	
Firmin-Didot-antiqua	
Garmond Erbar-Mediaeval	
Garmond Spitzenpfeil-műhelyírás	
Fleischmann-kurziv	
Hölderlin	
Jost Mediaeval kurziv	
Világ-antiqua	

Schelters & Giesecke A. G., Leipzig:
Thannhäuser-Fraktur

325

Schriftguß K.-G., Dresden:

Bodoni-Antiqua

326

Cooper-Antiqua

327

Minister-Antiqua

328

D. Stempel A. G., Frankfurt:

Deutsche Werkschrift

329

Ehmcke-Fraktur

330

Ehmcke-Schwabacher

331

Nürnbergischer Schwabacher

332

Gotenburg

333

Humboldt-Fraktur

334

Luthersche Fraktur

335

Unger-Fraktur

336

Baskerville

337

Original Baskerville-Kursiv

338

Garamond Antiqua

339

Garamond Kursiv

340

Helga-Antiqua

341

Janson-Antiqua

342

Ehmcke Mediaeval Kursiv

343

Mondial-Kursiv

344

Mundus-Antiqua

345

Ratio-Latein Kursiv

346

Schelters & Giesecke A. G., Leipzig:
Thannhäuser-fraktur

Schriftguss K. G., Dresden:

Bodoni-antiqua

Cooper-antiqua

Minister-antiqua

D. Stempel A. G., Frankfurt:

Német műhelyírás

Ehmcke-fraktur

Ehmcke-Schwabacher

Nürnbergischer Schwabacher

Gotenburg

Humboldt-fraktur

Luteri-fraktur

Unger-fraktur

Baskerville

Eredeti Baskerville-folyóírás

Garamond antiqua

Garamond folyóírás

Helga-antiqua

Janson-antiqua

Ehmcke Mediaeval kurziv

Mondial-kurziv

Mundus-antiqua

Ratio latin kurziv

*Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik
GmbH, Berlin:*

Linotype Ehmcke-Schwabacher	347
Linotype Alt-Schwabacher	348
Linotype Kleist-Fraktur	349
Linotype Koch-Fraktur	350
Linotype Nibelungen-Fraktur	351
Linotype Bodoni-Antiqua	352
Linotype Garamond-Kursiv	353
Linotype Toscana	354

Otto Weisert, Schriftgießerei, Stuttgart:
Ganz grobe Gotisch

355

*Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik
GmbH, Berlin:*

Linotype Ehmcke-Schwabacher
Linotype O-Schwabacher
Linotype Kleist-fraktur
Linotype Koch-fraktur
Linotype Nibelungen-fraktur
Linotype Bodoni-antiqua
Linotype Garamond-kursiv
Linotype Toscana

Otto Weisert, Schriftgießerei, Stuttgart:
Egész durva gót

I N H A L T

D I E V E R G A N G E N H E I T

- | | | |
|------|---|----|
| I. | Kunst und Vollendung in den Werken der Frühdruckzeit. | 3 |
| II. | Gedruckte Bücher breiten sich aus. Politische und naturwissenschaftliche Werke aus dem 16. und 17. Jahrhundert. | 5 |
| III. | Die schönsten Drucke aus dem 17. und 18. Jahrhundert. | 9 |
| IV. | Die Einbandkunst vom 15. bis 18. Jahrhundert. | 12 |

D I E G E G E N W A R T

- | | | |
|--------|---|----|
| V. | Der vorbildliche Druck. | 18 |
| VI. | Der Verlegereinband. | 22 |
| VII. | Das billige Buch. | 25 |
| VIII. | Das wissenschaftliche Buch. | 28 |
| IX. | Das illustrierte Buch. | 31 |
| X. | Gedichtbände. | 34 |
| XI. | Schöngeistiges Schrifttum. | 37 |
| XII. | Liederbücher. | 40 |
| XIII. | Kinder- und Jugendbücher. | 42 |
| XIV. | Der Liebhaberdruck. | 45 |
| XV. | Kalender. | 47 |
| XVI. | Firmen- und Werbedrucke. | 48 |
| XVII. | Das Schul- und Fachbuch. | 50 |
| XVIII. | Technische Höchstleistungen in den neuen Erfindungen. | 52 |
| XIX. | Handeinbände. | 58 |
| XX. | Formbeispiele aus deutschen Schriftgießereien. | 60 |

T A R T A L O M

A M Ű L T

- | | | |
|------|--|--|
| I. | Művészet és tökéletesség a korábbi nyomdászati idő műveiben. | |
| II. | Nyomatott könyvek kitergeszkednek. Politikai és természettudományi művek a 16. és 17. századból. | |
| III. | A legszebb nyomatok a 17 és 18. századból. | |
| IV. | A bekötés művészete a 15-től a 18. századig. | |

A J E L E N

- | | | |
|--------|---|--|
| V. | A mintás nyomat. | |
| VI. | A kiadói kötet. | |
| VII. | Az olcsó könyv. | |
| VIII. | A tudományos könyv. | |
| IX. | A képes könyv. | |
| X. | Költeményes kötetek. | |
| XI. | Finomlelkű iromány. | |
| XII. | Dalos könyvek. | |
| XIII. | Gyermekek és ifjúsági könyvek. | |
| XIV. | A kedvelő nyomat. | |
| XV. | Naptárok. | |
| XVI. | Cég és ajánlási nyomatok. | |
| XVII. | Az iskola és a szakkönyv. | |
| XVIII. | Technikus össz teljesítmények az új találmányokban. | |
| XIX. | Kézi bekötések. | |
| XX. | Alakpéldák német írásöntődékből. | |



OSZK

Országos Magyar Könyvtár



Die Firmen die sich an der Herstellung und Ausstattung des Kataloges beteiligten:

Den Satz, deutsch und ungarisch, stellte die Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik GmbH., Berlin N 4, Chausseestraße 25, her. Schrift: Linotype *CANDIDA*.

Den Umschlagkarton lieferten die Firmen: Papierfabrik August Koehler, Oberkirch in Baden, und Georg Drewsen, Feinpapierfabrik A. G., Lachendorf bei Celle.

Das Text- und Anzeigenpapier lieferte die Firma: Papierfabrik Fockendorf A. G., Fockendorf über Altenburg (Thüringen).

Papier für den Text und Anzeigenteil lieferte die Firma: Georg Drewsen, Feinpapierfabrik, Lachendorf bei Celle.

Die Bildbeigaben sind Leistungsproben deutscher Druckfarbenfabriken. An der Ausstattung des Heftes mit Bildbeigaben waren neben anderen Firmen vornehmlich beteiligt:

Die Farbenfabriken Otto Baer, Radebeul-Dresden mit den Bildern Herbststrauß; Mädchen in braun-weißem Strickkleid; Mädchen in blau-weiß-rottem Pullover; Marktfrau; Obstschale; Rondo; Wikingerschiff;

Beit & Co., Chemische und Farbenfabriken, Hamburg, mit den Bildern: Glasschleifer,

A szedést, németül és magyarul, előállította a Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik GmbH., Berlin N 4, Chausseestraße 25. Írás: Linotype *CANDIDA*.

A boritékkartont szállították a cégek: Papierfabrik August Köhler, Oberkirch in Baden és Georg Drewsen, Feinpapierfabrik A. G., Lachendorf bei Celle.

A szövegpapirost szállította a cég: Papierfabrik Fockendorf A. G., Fockendorf über Altenburg (Thüringen).

A papirost az inzerátusrészre szállította a Georg Drewsen, Feinpapierfabrik, Lachendorf b. Celle cég.

A képmelléletek német nyomdászíngyarak munkapróbája. Ezen füzet képmelléletekkel való ellátásánál más cégek mellett főleg a következők voltak részesítve:

A Farbenfabriken Otto Baer, Radebeul-Dresden a képekkel: őszi csokor; leány barna-fehér kötött ruhában; leány kékfehér-piros Pulloverben; kofa; gyümölcskészlete; rondo; Wikinger hajó.

Beit & Co., Chemische und Farbenfabriken, Hamburg a képekkel: Üvegköszörűs; anya

Mutter und Kind; Maiskolben; Kirche; Alte Frau; Goldschuhe; Armaturen Brett; Kapitän; Sonnenschein im Walde; Kran; Alpendorf;

Druckfarbenfabriken Gebr. Hartmann, Halle-Ammendorf, mit den Bildern: Rosen in grausilberner Vase; Tulpen in brauner Vase; Pimpf;

Chr. Hostmann-Steinbergsche Farbenfabriken GmbH, Celle, mit den Bildern: Standbild Gutenbergs; Wandernder Knabe; Amaryllyis; Druckfarbenfabriken Jänecke - Schneemann K. G., Hannover, mit den Bildern: Deutsches Mädel; Ungarische Kutsche; Spanische Reitschule; Hubertusjagd; Kätzchen;

Kast & Ehinger GmbH, Druckfarbenfabriken, Stuttgart, mit den Bildern: Mädchen am Strand; Gutenbergs erster Druck; Wiesengräser; Alter Schmied; Kinder mit Schlüsselblumen; Buchdruckerwappen; Alpenveilchen; Rothenburg; Fischerdorf; Tulpen; Alter Hauseingang;

Springer & Möller A. G., Druckfarbenwerke, Leipzig-Leutzsch, mit den Bildern: Frau mit Terrier; Alpengipfel.

Den Entwurf des Kataloges fertigte W. Smuda von der Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik GmbH, Berlin N 4.

és gyermek; kukoricacső; templom; öreg asszony; arany cipők; deszka géprések mintáival; kapitány; napfény az erdőben; a daru; az alpesi falu;

Druckfarbenfabriken Gebr. Hartmann, Halle-Ammendorf a képekkel: Rózsa szűrkeezüst vázában; tulipánok barna vázában; Pimpf.

Chr. Hostmann-Steinbergsche Farbenfabriken GmbH, Celle, a képekkel: Gutenberg szoborja; vándorló fiú; Amaryllyis;

Druckfarbenfabriken Jänecke - Schneemann K. G., Hannover a képekkel; német leány; magyar hintó; spanyol Covarda; Hubertusz vadász; kis macska.

Kast & Ehinger GmbH, Druckfarbenfabriken, Stuttgart a képekkel: Leány a parton; Gutenberg első nyomtatása; réti füvek; öreg kovács: gyermekek kulcsvirágokkal; könyvnyomó címer; alpesi ibolya; Rothenburg; halász falu; tulipánok; öreg házbejárat;

Springer & Möller A. G., Druckfarbenwerke, Leipzig-Leutzsch a képekkel; asszony egy terrierrel; alpesi csúcs.

A katalogus tervrajzát készítette W. Smuda, a Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik G. m. b. H.-nál Berlin N 4.

Verlag „Meister der Farbe“ (vorm. Seemann & Co.) / Leipzig

Unsere Verlagswerke:

Farbige Geschenkbücher — Farbige Künstlermappen — Farbige Galerie-Alben und Sammelwerke — Farbige Reproduktionen nach rund 3000 Gemälden alter und neuer Meister als Einzelbilder

können durch die Budapester Buchhandlungen bezogen werden

Ausführliche Prospekte versendet gern der



A mi kiadásaink:

Szines ajándékkönyvek — Szines művész mappák — Szines műemlékkönyvek és műgyűjtemények — Szines másolatok 3000 régibb és újabb mesterek festményeiről mint egyes képek

megszerezhetők a budapesti könyvkereskedők által

Kimerítő prospektust készségesen küld

Verlag „Meister der Farbe“ (vorm. Seemann & Co.) / Leipzig

Die schönsten Farbphoto-Bücher:

A legszebb szinphoto-könyvek

Agrafcolor, das farbige Lichtbild

Agrafcolor, a színes fénykép

Von E. v. Pagenhardt. Dies Buch unterrichtet den Liebhaber-photographen in leicht faßlicher Weise über Grundlagen und Aufnahmetechnik der *Farbenphotographie* und bringt 64 meisterhafte *Farbaufnahmen* aller möglichen Motive. Geb. RM 7,80

E. v. Pagenhardtól. Ez a könyv oktatja a műkedvelő fényképészt könnyű érthető módon a színfényképészet alapelméjéről és a felvétel technikájáról és 64 mesteri színeképfelvételt hoz mindenféle lehetséges motívról. Kötve 7,80 Márka

Niederdeutschland

Alnémetország

Von Erich Retzlaff und Wilhelm Peßler. Ein neuartiges, wertvolles Werk über Landschaft und Volkstum Niederdeutschlands von der Memel bis zum Niederrhein. Mit 52 wertvollen *farbigen* Photos. Geb. RM 7,80

Erich Retzlaff és Wilhelm Pessler-től. Egy újfajta, értékes munka alnémetország vidékei és népiessége felől, Memel-től az Alsó-Rajnáig. 52 értékes színes fényképpel. Kötve 7,80 Márka

Das farbige Leicabuch

A színes Leicakönyv

Von Anton F. Baumann und K. P. Karfeld. Das erste Farbenphotobuch! Mit Beiträgen namhafter Fachleute über Technik und Möglichkeiten der neuen Farbenphotographie. 80 *farbige* Photos zeigen, welche ungeahnte Möglichkeiten sich der neuen Farbenphotographie auftun. Geb. RM 12,50

Anton F. Baumann és K. P. Karfeld-től. Az első színpotokönyv. Nevezetes szakemberek hozzájárulásával, a technika és, az új színfényképezés lehetőségeiről. 80 színes képek mutatják, milyen nemsejtett lehetőségek nyílnak fel az új színfényképészetnél. Kötve 12,50 Márka

Im Kraftfeld von Rüsselsheim

Rüsselszheim erőföldjén

Von Heinrich Hauser. Ein Erlebnisbericht vom Schaffen der deutschen Industrie im Dienste der Motorisierung. Einzigartig in Wort, Bild und Farbe. Mit 80 meisterhaften *Farbphotos* von Dr. Paul Wolff. Geb. RM 9,80

Egy tapasztalt tudosítás a német ipar munkájáról a motorizálás szolgálatában. Mintaszerű, szóban, képen és színen. 80 mesteri színeképfelvétellel. Dr. Paul Wolff-től. Kötve 9,80 Márka

VERLAG KNORR & HIRTH / MÜNCHEN

MEYERS LEXIKON

Meyers Lexikon

8. Auflage in 12 Bänden. Ueber 300 000 Stichwörter und Nachweise, rund 20 000 Bilder, darunter zahlreiche mehrfarbige im Text, 1600 Kunstdrucktafeln, rund 400 meist mehrfarbige Karten. Jeder Band in Kunsthälbleder RM 15,—

Meyers Lexikon

8. kiadás 12 kötetben, 300 000-nél több jelszó és bizonyíték 20 000 képpel köztük számos többszínű kép a szövegben, 1600 műnyomatú tábla 400 többnyire többszínű térkép. Minden kötet műfélbörkötésben. 15,— Márka



Geschichte des Deutschen Volkes

Ein Grundriß von Dr. G. Krüger. 352 Seiten Text, Geschichtskarten, 32 Kunstdrucktafeln mit über 85 Abbildungen. Neue wohlfeile Ausgabe. Gebunden RM 3,75

A német nép története

Egy vázlat Dr. G. Krüger-től. 352 oldalos szöveg, történelmi térképek, 32 műnyomatú tábla több mint 85 képmással. Új olcsó kiadás. Kötve 3,75 Márka

Meyers Großer Hausatlas

Mit den neuesten Grenzen. 213 mehrfarbige Haupt- und Nebenkarten, Register mit rund 100 000 Namen und eine geographische Einleitung. Herausgegeben von Dr. E. Lehmann. Format 30 × 42 cm. In Leinen RM 17,50

Meyer nagy házitérképe

A legújabb határokkal 213 többszínű fő és melléktérképpel, egy jegyzék kerek 100 000 névvel és egy földrajzi bevezetéssel kiadott Dr. E. Lehmann-tól. Nagysága 30 × 42 cm. Vásonban 17,50 Márka



Literaturgeschichte des Deutschlands im Ausland

Schrifttum u. Geistesleben der deutschen Volksgruppen im Ausland vom Mittelalter bis zur Gegenwart. Von Karl K. Klein. In Leinen RM 17,50

A külföldi németek irodalomtörténete

A külföldi német népcsoportok irodalmi művei és szellemi élete a középkortól napjainkig. Karl K. Klein-től. Vásonban 17,50 Márka

Die Große Völkerkunde

Sitten, Gebräuche und Wesen fremder Völker. Herausgegeben von Dr. Hugo A. Bernatzik. 3 Bände mit insgesamt über 1000 Seiten und 550 Bildern, darunter 16 mehrfarbigen Tafeln. In Leinen RM 48,—

A nagy etnologia

Az idegen népek erkölcsi szokásai és természetel. Kiadta Dr. Hugo A. Bernatzik. 3 kötet összesen több mint 1000 oldallal és 550 képpel, köztük 16 többszínű táblával. Vásonban 48,— Márka Meyer nagy házitérképe



Mackensen, Briefe und Aufzeichnungen

des Generalfeldmarschalls aus Krieg und Frieden. Bearbeitet von Oberstleutnant a. D. W. Foerster. Mit 16 Bildtafeln, 1 Briefabdruck und 12 Karten. In Leinen RM 6,50, in Halbleder RM 9,—

Mackensen tábornagy levelei és jegyzetei háborúban és békében. Kidolgozva W. Foerster nyugalmazott alezredek által. 16 képtáblával I levélnyomattal és 12 térképpel. Vásonban 6,50 Márka, félbörben 9,— Márka

VERLAG BIBLIOGRAPHISCHES INSTITUT AG., LEIPZIG

Der erste aus dem Türkischen übersetzte Roman

YAKUB KADRI

Der Fremdling

Deutsch von Max Schultz-Berlin

14. Tausend / In Ganzleinen RM 7,50

Wenn dieser Vergleich mit allen Einschränkungen, die sich gehören, verstanden würde, möchte man sagen, daß Yakub Kadri ein türkischer Hamsun wäre . . . Die erste, kaum gespürte Morgenröte der kemalistischen Revolution gibt diesem Stoßgebet eines begnadeten Dichters, der als Fremdling unter die Bauern geworfen wird, den versöhnenden Glanz und den Zug in die Höhe.

Völkischer Beobachter, München.

Az első török nyelvből fordított regény

YAKUB KADRI

Az idegen

németül Max Schultz-tól Berlin

14. ezer / vászonban 7,50 Márka

Ha ez a hasonlat az összes korlátozásokkal, melyek szükségese, érthető lenne, úgy mondani lehetne, hogy Yakub Kadri egy török Hamsun volna. A kemalista forradalom első, alig észlelhető hajnalpírja adja e áldásos költőnek, aki mint idegen a parasztok közé vetődik, a kiengesztelő fényt és az utat a magasba.

Völkischer Beobachter, München.

A. H. PAYNE VERLAG LEIPZIG W 31

ZSOLT VON HARSANYI

Harsányi Zsolt

Ungarische Rhapsodie

Magyar Rapszódia

58. Tausend / RM 12,—

58. ezer / 12,— Márka

Und sie bewegt sich doch

Mégis mozog a föld

20. Tausend / RM 10,50

20. ezer / 10,50 Márka

Mit den Augen einer Frau

Magdolna

32. Tausend / RM 10,50

32. ezer / 10,50 Márka

Die Wärme der Schilderung, ihre oft tragische Lebensnähe, die besonders in dem Galilei-Roman durchbricht, und die absolute Gewissenhaftigkeit in der getreuen Wiedergabe historischer Ereignisse machen die Werke Harsányi für Menschen jeder Bildungsstufe zugänglich und bereiten auch dem Anspruchsvollsten einen Genuß, der zu einer wahrhaften Vertiefung in die Psyche des jeweils geschilderten, mit seinem Genie ringenden Menschen werden kann.

Hamburger Anzeiger.

A leírás melegsége és sokszor tragikus élethűsége, mely különösen a Galilei regényben tör át és az abszolút lelkűmértesség a historikus események visszaadásában, hozzá férhetővé teszi Harsányi műveit, minden bármily fokon álló embernek: a kisebb műveltségűeknek nem tesz magas követeléseket és a legigényesebbnek olyan élvezetet nyújt, mely lehetővé teszi, hogy valósággal belemerülhet a geniuszával küzdő ember lelkiállapotjába.

Hamburger Anzeiger.

ESCHE VERLAG LEIPZIG

STAACKMANN-FIBELN ZUR KULTURGESCHICHTE

A műveltségtörténelmének ábecéje

KOSTÜM UND MODE

Diese bunte Kostümfibel will auf einem Spaziergang durch mehr als 1000 Jahre den Wandel der Trachten und Moden bei den abendländischen Völkern schildern und durch charakteristische Zeittypen illustrieren. Gebunden RM 2,50

RUHA ÉS DIVAT

Ez a tarka divatábécé egy több mint ezer évet tartó sétában a nyugati népek ruházata és divati változatosságát vázolja és ezt tipikus időképekkel rajzolja.

Kötve 2,50 Márka



ALTE GARTENKUNST

Öreg kertművészet

In diesem künstlerisch wertvollen und kulturhistorisch anregenden Bildband wird am Beispiel der Gartenkultur eine lebendige Geschichte des Naturgefühls entwickelt und zugleich damit ein Ueberblick über die wichtigsten Schöpfungen dieser längst nicht genügend gewürdigten Kunstgattung gegeben.

In Leinen RM 5,50

E művésziessen értékes és kultúrtörténelmileg ösztönző képkötetben, a kertművészet példáján, a természetérzésnek eleven története lesz fejlesztve és egyidejűleg áttekintést kapunk ezen még mindig nem elegendően méltányolt műnemnek legfontosabb teremtetéseiről.

Vászonban 5,50 Márka

SCHRIFT UND BUCH

Der zur 500-Jahr-Feier der Buchdruckerkunst (1940) besonders reich ausgestattete Band zeigt in Schaubildern und Schriftproben die Entwicklung der Schrift von den Bildzeichen bis zu den wichtigsten Drucktypen. Gebunden RM 2,50

IRÁS ÉS KÖNYV

A nyomdai művészet 500 éves ünnepére (1940) különösen gazdagon kiállított kötet látképekben és írásmintákban mutatja az írás fejlődését a kipjeltől a legfontosabb nyomtatott betűig. Kötve 2,50 Márka

Jeder Band ist reich illustriert und sorgfältig ausgestattet / Minden kötet bőven van illusztrálva és gondosan kiállítva

L. STAACKMANN VERLAG / LEIPZIG

A Carl Schünemann könyvkiadovállalat

BREMEN, BERLIN, LEIPZIG, WIEN, OLTEN

építi a szellemi hidat Magyarország és Németország között

Az én könyvkiadovállalatomban a következő magyar irodalmi művek jelentek meg:

Móra Ferenc (A búzaföldek dala): „Das Lied von den Weizenfeldern”, Regény 2 részben. Vászomban 6,80 Márka / füzve 6,— Márka.

A magyar paraszt klasszikus hőskölteménye a sorsdöntő években, a világháborúban és az után, balladós erővel és eredeti valódisággal formálva.

Szentmihály-Szabó Mária-tól (Az emberé a munka-Istené az áldás): „Des Menschen ist die Arbeit — Gottes ist der Segen”. Regény 2 részben. Sajtó alatt.

A magyar polgárság egy szélesen elhelyezett épikus képe a Biedermeier időszakból, a múlt évszázad harminczas éveiben, a Gustav Freytag regénye (Tartozik és követel) „Soll und Haben” ellenpárja.

Székely László-tól (A forróföld láza) *Tropenfieber*: Regény, fordította Mirza v. Schüchting. Vászomban 3,25 Márka.

Egy fiatal magyar kivándorló kiméretlen gyónása, aki munkájában a növények körül Szumatrán regényes álmait a Czendes oceánról elfelejtette, és a tett emberévé fejlődik.

Székely László-tól: „Rimbu”. Regény, fordította Mirza v. Schüchting. Sajtó alatt.

Egy magyar gyarmatos szerelmi viszontagságai Hollandi-Indiában. Éppen olyan izgató a remekül vázolt tropikus világ leírásában, mint érdekes a lélektani polémiájában annak a veszélyeknek, melyeknek az európai faj van kitéve az idegen vér befolyása által.

Karinthy Frigyes (Magán beszéd a fürdőkádban): „Selbstgespräche in der Badewanne”. Tréfás elbeszélés. Vászomban 3,75 Márka.

Egy csomó eszes-szellemes rövid történet, melyek sajátságos gúnnyal az emberek kis gyengeségeit főlényesen kinevetni tanítanak.

Hans Leicht-től (A magyar szimfonia): „Ungarische Symphonie”. A magyar költészet versgyűjteménye. Sajtó alatt.

A könyv a mesteri fordítást tartalmazza a legnagyobb magyar költők műveinek mint Petőfi, Arany, Vörösmarty és Ady.

Az én könyvkiadovállalatomban megjelentek a vezető német szerzők munkáiból, a többek között:

Hans Friedrich Blunck, Fred Eggarter, Otto Ehrhart, Joseph Gregor, Friedrich Griese, Manfred Hausmann, Ricarda Huch, Hans Leip, Alexander Lernet-Holenia, Ernst Friedrich Löhndorff, Joachim Mass, Fritz Müller-Partenkirchen, Franz Nabl, Josef Nadler, Jakob Schaffner, Siegfried v. Vegesack, Gertrud Wickerhauser, Maxim Ziese.

Aus dem Leben und Weben der deutschen Sprache

A német nyelv életéből és fejlődéséből

Gesprochenes Deutsch

A beszélt német nyelv

Von W. Klee und M. Gerken. Hrsg. vom Goethe-Institut der Deutschen Akademie, München. 239 Seiten mit zahlr. Federzeichnungen. 1939.

Lw. RM 2,95, geb. RM 3,90, im Ausland RM 2,21 bzw. 2,93

Ein hervorragendes, im In- und Auslande schon vielfach bewährtes Lehrbuch der deutschen Sprache für Anfänger, besonders für Ausländer!

(Számos tollrajzzal) W. Klee és M. Gerken-től a Német-Akadémia Goethe intézetéből (München). 1939. 2,95 Márka, vászonkötésben 3,90 Márka, külföldön 2,21 bzw. 2,93 Márka.

Egy kitűnő a bel és külföldön már sokszor bevált német nyelvi tankönyv, kezdőknek, különösen külföldieknek!

Spracheleben und Sprachschäden

A beszéd élete és a beszéd kárai

Ein Führer durch die Schwankungen und Schwierigkeiten des heutigen Sprachgebrauchs. Von Th. Matthias. 6. Aufl. 1930.

Lw. geb. RM 10,—, im Ausland RM 7,50

A mai nyelvalkalmazás vezére kétségek és nehézségek között. Th. Matthias-tól. 6. kiadás. 1930. Vászonkötésben 10,— Márka, külföldön 7,50 Márka.

Ausführliche Werbeblätter postfrei durch jede Buchhandlung.

Wörterbuch der deutschen Sprache

A német nyelv szótára

Mit bes. Berücksichtigung der Schwierigkeiten in der Bedeutung, Beugung, Fügung und Schreibart der Wörter und mit vielen erläuternden Beispielen aus dem praktischen Leben. Von P. F. L. Hoffmann und M. Block. 10. Aufl. 1936.

Lw. geb. RM 6,25, im Ausland RM 4,69

Különösen figyelembevétel a nehézségeket a szavak jelentőségében ragozásában, összeillesztésében és írásában és sok magyarázó példával a gyakorlati életből. P. F. L. Hoffmann és M. Block-tól. 10. kiadás. 1936. Vászonkötésben 6,25 Márka, külföldön 4,69 Márka.

Volkstümliches Wörterbuch der deutschen

Synonyme

A német rokonjelentésű szavak népszerű szótára

Von P. F. L. Hoffmann und W. Oppermann. 10. Aufl. 1936.

Lw. geb. RM 3,—, im Ausland RM 2,25

P. F. L. Hoffmann és W. Oppermann-től. 10. kiadás. 1936. Vászonkötésben 3,— Márka, külföldön 2,25 Márka.

Kimerítő hirdetőlapok bérmentesen minden könyvkereskedésben

FRIEDRICH BRANDSTETTER / LEIPZIG C 1, STEPHANSTR. 20

Klassisches Schrifttum / Klasszikus iradalom

Aus dem ewigen Schatz deutscher Lyrik (A német lírai költészet örökös kincséből)

Herausgegeben von Alfred Gerz (Kiadve Alfréd Gerz-től)

„Die guten Geister“
(Lyrik des 18. Jahrhunderts I)
(A jó szellemek)
A 18. század lírája I.

„Von Zeit zu Ewigkeit“
(Lyrik des 18. Jahrhunderts II)
(A jelentől az örökkévalóságig)
A 18. század lírája II.

Friedrich Gottlieb Klopstock:
„Der große Gedanke“
(A nagy gondolat)

Matthias Claudius:
„Das Tagverkünden“
(A nap hirdetése)

Hölty-Miller-Bürger-Stolberg-Voß:
„Der Göttinger Hain“

Johann Gottfried Herder:
„Das ewige Beginnen“
(Az örökös kezdet)

Johann Wolfgang v. Goethe:
„Das Göttliche“
(Az isteni)

Friedrich v. Schiller:
„Der heil'ge Zirkel“
(A szent kör)

Friedrich Hölderlin:
„Das himmlische Feuer“
(Az égi tűz)

Hölderlin-Novalis-Wackenroder:
„Selige Rückkehr“
(Boldog visszatérés)

Clemens Brentano:
I. „Stern und Blume“ —
(Csillag és virág)
II. „Geist und Kleid“
(Szellem és öltözet)

Arnim-Tieck-F. u. A. W. Schlegel:
„Das unendliche Sehnen“
(A végtelen vágyódás)

Karoline v. Günderode-Bettina v.
Arnim-Sophie Mereau-L. Hensel:
„Wandel und Treue“
(Változás és hűség)

Joseph Frhr. v. Eichendorff:
„Tröst der Welt“
(Világnak vigasza)

Goethes Ehe in Briefen

Herausgegeben

von Prof. Dr. Hans Gerhard Gräf
Mit 12 Bildtafeln und einem Brief-
faksimile. In Leinen RM 8,50

*

Goethe házassági élete levelekben

Kiadva Prof. Dr. Hans Gerhard
Gräf-től / 12 képtáblával és egy
levélfakszimilával.

Vászonban 8,50 Márka

Eduard Mörike:
„Der Liebe Heimat“
(A szerelem hazája)

Sammlung romantischer Gedichte:
Romantikus költemények gyűjte-
ménye:

„Romantischer Regenbogen“
(Romantikus szivárvány)

Vaterländische Lieder:
Hazafias dalok:
„Der Freiheit Morgenrot“
(A szabadság hajnala)

Uhland-Kerner-Waiblinger-Hauff-
Schwab:
„Der Sommerfaden“
(A nyárfonál)

Briefwechsel zwischen Clemens Brentano und Sophie Mereau

Nach den Handschriften / Her-
ausgegeben von Heinz Amelung
Mit 8 Bildtafeln

Neue Ausgabe. In Leinen RM 8,50

*

Levélváltás Clemens Brentano és Sophie Mereau között

A kézírások után kiadva Heinz
Amelung-tól / 8 képtáblával
Uj kiadás. Vászonban 8,50 Márka

Platen-Rückert:
„Das Zauberbergglas“
(Az varázspohár)

Nikolaus Lenau:
„Der dunkle Strom“
(A sötét folyam)

Friedrich Hebbel:
„Ziel und Grund“
(Cél és ok)

Annette v. Droste-Hülshoff:
„Das Spiegelbild“
(A képmás)

Gottfried Keller:
„Dankbares Leben“
(Hálás élet)

Conrad Ferdinand Meyer:
„Das stille Leuchten“
(A csendes fény)

Theodor Storm:
„Stimmen über der Tiefe“
(Hangok a mélység fölött)

Geistliche Lieder:
„Ein' feste Burg“
(Erős vár) Egyházi dalok

In reizvoller Geschenkausstattung
Jeder Band gebunden RM 1,20
Die Sammlung wird fortgesetzt
Bajos ajándékkiadások, Minden
kötet kötte 1,20 Márka
A gyűjtemény folytatva lesz

R Ü T T E N & L O E N I N G V E R L A G / P O T S D A M

Zeitgenössisches deutsches Schrifttum

Korunkbeli német irodalom

PAUL ALVERDES

Die Pfeiferstube

Erzählung / Gebunden RM 1,80

A síposzoba

Elbeszélés / Kötve 1,80 Márka

*

GERTRUD FUSSENEGGER

Geschlecht im Advent

Roman / In Leinen RM 5,40

Nemzedék az adventben

Regény / Vászomban 5,40 Márka

Der Brautraub

Erzählungen / In Leinen RM 4,80

A menyasszonyrablás

Elbeszélések / Vászomban 4,80 Márka

Mohrenlegende

Gebunden RM 1,80

Szerecsenlegenda / Kötve 1,80 Márka

*

MARTIN RASCHKE

Der Erbe

Eine Erzählung / In Leinen RM 5,—

Az örökös

Egy elbeszélés / Vászomban 5,— Márka

ADOLF V. HATZFELD

Positano

Bekenntnis einer Reise / In Leinen RM 3,60

Vallomás egy utazásról

Vászomban 3,60 Márka

Gedichte des Landes

Gebunden RM 1,80

Az ország költeményei

Kötve 1,80 Márka

*

MAX MEZGER

Aufbruch auf Madagaskar

In Leinen RM 4,80

Felkelés Madagaszkáron

Vászomban 4,80 Márka

Der junge Florian

Gebunden RM 2,40

A fiatal Florian

Kötve 2,40 Márka

Meine Frau die Gärtnerin

In Leinen RM 4,80

Felcségem a kertész nő

Vászomban 4,80 Márka

WILLIAM V. SIMPSON

Die Barrings

Der erfolgreiche große deutsche Roman

In Leinen RM 10,80

A Barringtonok

Egy eredmény teljes nagy német regény

Vászomban 10,80 Márka

Der Enkel

Die Fortsetzung von „Die Barringtons“

In Leinen RM 8,50

Az unoka

A Barringtonok folytatása

Vászomban 8,50 Márka

*

EMIL WITTING

Der Fechter

Lebensbild eines Karpathenhirsches

In Leinen RM 3,80

A vívó

Egy kárpáti szarvas életképe

Vászomban 3,80 Márka

Frate Nicolae

Lebensbild des Karpathenbären

In Leinen RM 4,80

A kárpáti medve életképe

Vászomban 4,80 Márka

RÜTTEN & LOENING VERLAG / POTSDAM

Rudolf G. Binding

Wir fordern Reims zur
Uebergabe auf
Geb. RM 1,80 / Leinen RM 2,40

Unsterblichkeit
Novelle / Gebunden RM 1,80

Keuschheitslegende
Gebunden RM 1,80

Die Waffenbrüder
Novelle / Gebunden RM 1,80

Sankt Georgs Stell-
vertreter
Legende / Gebunden RM 1,80

Das Peitschen
Eine Weihnachtsgeschichte
Mit farbigen Bildern
von Fritz Kredel / Geb. RM 1,20
Sonderausgabe mit Zeichnungen
von Alfred Kubin / Geb. RM 3,50

Die Geige
Vier Novellen / In Leinen RM 4,80

Legenden der Zeit
In Leinen RM 4,80

Moselfahrt aus Liebes-
kummer
Novelle in einer Landschaft
Mit Lichtbildern / Geb. RM 1,50

Reitvorschrift für eine
Geliebte
Gebunden RM 2,50

Die Gedichte
Gesamtausgabe. In Leinen RM 4,50

Sieg des Herzens
Ausgewählte Gedichte.
Gebunden RM 1,80

Stolz und Trauer
Gedichte um den Krieg
Geb. RM 1,80 / In Leder RM 10,—

Natur und Kunst
Führungen und Betrachtungen
Gebunden RM 1,80

Kleine Schriften:
Antwort eines Deutschen an die
Welt / Deutsche Jugend vor den
Toten des Krieges / Der deutsche
und der humanistische Gedanke
im Angesicht der Zukunft / Größe
der Natur
Kartonierte je RM —,60

Erlebtes Leben
Selbstbildnis und Bild der Zeit
In Leinen RM 5,85

Aus dem Kriege
Aufzeichnungen und Briefe 1914/18
In Leinen RM 6,30

Gesammeltes Werk
5 Bände / In Leinen RM 32,—
In Halbleder RM 42,—

Dem Andenken
Rudolf G. Bindings
Letzte Gedichte / Bilder / Faksimiles / Reden am Sarge / Nachrufe
Kartonierte RM —,60

Traude Stenner
Rudolf G. Binding
Leben und Werk / Mit 20 Licht-
bildern / In Leinen RM 4,80

Anton Mayer
Der Göttergleiche
Erinnerungen an Rudolf G. Binding
Gebunden RM 1,80

Reimsz-ot megadásra
szólítjuk
Kötve 1,80 Márka
Vászonban 2,40 Márka

Halhatatlanság
Kötve 1,80 Márka

Szüességi legenda
Kötve 1,80 Márka

A harcítársak
Novella / Kötve 1,80 Márka

Szent György helyettese
Novella / Kötve 1,80 Márka

Az ostorocska
Egy karácsonyi történet színes-
képekkel Fritz Kredel-től / Kötve
1,20 Márka / Különkiadás Alfred
Kubin rajzaival / Kötve 3,50 Márka

A hegedű
4 Novella / Vászonban 4,80 Márka

A szív győzelme
Kiválasztott költemények
Kötve 1,80 Márka

Bűszkeség és gyász
Költemények a háború körül
Kötve 1,80 Márka
Bőiben 10,— Márka

Hívások és beszédek
Új kiadás / Kötve 1,80 Márka

Természet és művészet
Vezetések és szemlélések
Kötve 1,80 Márka

Az idők legendája
Vászonban 4,80 Márka

Kis irományok
Egy német válasza a világnak /
Német ifjúság a háború hallottjai
előtt / A német és a humanista
gondolat a jövővel szemben / A
természet nagysága
Kartonban egyenként 0,60 Márka

Élt élet
Önkép és az idő képe
Vászonban 5,85 Márka

A háborúból
Feljegyzések és levelek 1914/18
Vászonban 6,30 Márka

Mozelutazás szerelmi
bánatból
Fényképekkel kötve 1,50 Márka

Lovaglási előírás egy
szerető részére
Kötve 2,50 Márka

Gyűjtött mű
5 Kötet / Vászonban 32,— Márka
Félbőrben 42,— Márka

Rudolf G. Bindings
emlékére
Utolsó versek / Képek Fakszimi-
lák / Beszéddek a koporsó előtt /
Búcsúztatok
Kartonálva —,60 Márka

Élete és művei / 20 Fény-
képpel
Vászonban 4,80 Márka

Az istenekkel egyenlő
Emlékezetek Rudolf G. Bindingre
Kötve 1,80 Márka

R Ü T T E N & L O E N I N G V E R L A G / P O T S D A M

Wertvolle Kinderbücher

Der Struwwelpeter

Von Dr. Heinrich Hoffmann / Nach der Urfassung neu gezeichnet und in Holz geschnitten von Fritz Kredel / In vielfarbigem Offsetdruck / In Halbleinen RM 1,50, unzerreißbar RM 3,50

*
Lateinische Ausgabe (*Petrus hirsutus*). In Halbleinen RM 2,50

*
Der Struwwelpeter ist seit nahezu 100 Jahren das Entzücken aller Kinder und ihre köstlichste Erinnerung, wenn sie groß geworden sind. Mit der neuen Struwwelpeter-Ausgabe des Struwwelpeter-Original-Verlags hat das klassische deutsche Kinderbuch, das berühmteste Bilderbuch der Welt, endlich eine seiner Bedeutung würdige Form erhalten, die es auch in der äußeren Erscheinung gleichwertig neben die schönsten modernen Bilderbücher stellt.

Deutsche Volks- und Kunstmärchen

*
Die Bremer Stadtmusikanten. Mit farbigen Bildern von Karl Vollmer
Das Rotkäppchen. Mit farbigen Bildern von Karl Vollmer
Tischlein deck dich. Mit Bildern von Fritz Kredel
Zwerg Nase. Mit farbigen Bildern von Fritz-Kredel
Der Wolf und die sieben jungen Geißlein. Mit farbigen Bildern von Eugen Rümmelein
Das tapfere Schneiderlein. Mit farbigen Bildern von Fritz-Kredel
Rumpelstilzchen. Mit farbigen Bildern von Fritz-Kredel
Der Wettlauf zwischen Hase und Swinegel. Mit farbigen Bildern von Wolfgang Felten
Kallf Storch. Mit farbigen Bildern von Fritz-Kredel
Der kleine Muck. Mit farbigen Bildern von Heiner Rothfuchs

*
Jeder Band gebunden RM 1,50 / Die Sammlung wird fortgesetzt

*
Der Verlag hat eine neue Serie alter Märchen herausgebracht, die in einem reineren künstlerischen Geiste neu bebildert wurden, als man dies sonst gewohnt ist. Einfachheit und Klarheit in allem Figürlichen, dazu eine gemäßigte, sehr geschmackvolle Farbigkeit machen den Reiz der Illustration aus. Die Bändchen sind schmuck ausgestattet und reizende Geschenke für alle Märchenleser. *Völkischer Beobachter*.

Ein schönes Zeugnis deutscher Buchkultur.

Kasseler Neueste Nachrichten.

Értékes gyermekkönyvek

A Koeos Peti

Dr. Heinrich Hoffmann-tól / Az eredeti fogalmazás után rajzolva és fába metszve Fritz Kredel-től / Sokszínű offszetnyomattal / Félvászonban 1,50 Márka, elszakíthatatlan 3,50 Márka

*
Latinkiadás (*Petrus hirsutus*). Félvászonban 2,50 Márka

*
A Kócos Peti már majdnem 100 év óta elragadtatja a gyermekeket és drága emlékezésüket ha felnőttek lettek. A Kócos Peti eredeti kiadóhivatala az új Kócos Peti kiadással, a klasszikus német gyermekkönyvnek, a világ leghíresebb képeskönyvének, végre egy a fontossághoz méltó formát adott, mely külső megjelenésében és egyenlőértékűen a legszebb modern képeskönyvnek mellé állítja.

Német nép és művészmese

*
Die Bremer Stadtmusikanten (A brémai városi muzsikások)
Das Rotkäppchen (A Pirokska) Színes képekkel Karl Vollmer-től
Tischlein deck dich (Asztalka terítsd magad) Képekkel Fritz Kredel-től
Zwerg Nase (Orrostörpe)

*
Versenyfutás nyúl és sündisznó között / Minden könyv kötve 1,50 Márka
A gyűjtemény tovább lesz folytatva

*
A kiadvállalat a régebbi mesék egy új sorozatát hozta ki, melyek tisztább művészi szellemmel lettek újjá képesítve, mint eddig szokásos volt. Egyszerűség és világosság minden alakzatban, ahhoz egy mérsekelt, igen izléses színezés, adja a képek varázsát. A könyvecskék csinosan vannak kiállítva és remek ajándékok minden mese olvasónak.

Völkischer Beobachter.

A német könyvkultúra szép bizonyítványa.

Kasseler Neueste Nachrichten.

R Ü T T E N & L O E N I N G V E R L A G / P O T S D A M

Neuerscheinungen 1939/40

Josef Nyirö

Die Schneeberge

Ganzleinen RM. 5.50

Nyirös Werk, vom kräftigen Waldgeruch seiner Heimat Siebenbürgen erfüllt, darf in seiner Unmittelbarkeit neben die allergrößten Vorbilder gestellt werden.

Joseph M. Velter

Unruhig ist unser Herz

(Die Landolfi)

Roman / Ganzleinen RM. 6.80

An einem Einzelschicksal wird hier das Kulturleben in Deutschland dem aufopfernden Pioniertum in den Tropen gegenübergestellt.

Hubert Mumelter

Schatten im Schnee

Roman / Ganzleinen RM. 5.50

Mit diesem Buch hat Mumelter, berühmt geworden durch seine lustigen Etüden, sich in die vorderste Reihe unserer ersten Erzähler gestellt.

Erich Landgrebe

Die neuen Götter

Aus den Papieren des Architekten Hemrich

Roman / Ganzleinen RM. 5.—

Dieses tiefe und nachdenkliche Werk gestaltet die Gewalt unserer Zeit nicht politisch, sondern rein dichterisch.

Alma Holgersen

Kinderkreuzzug

Ganzleinen RM. 7.—

Weit über den Rahmen eines historischen Romans hinaus geht dieses reifte Werk der jungen, ungewöhnlich begabten Wiener Dichterin.

Eduard P. Danszky

„Da leg' ich meinen Hobel hin...“

Der Roman Raimunds

Ganzleinen RM. 5.50

Ein aus der ganzen Schönheit der Wiener Landschaft gestalteter Roman von Raimunds Ringen um Liebe, Kunst und Glück.

Egmont Colerus

Archimedes in Alexandria

Erzählung / Ganzleinen RM. 4.50

Die großangelegte Erzählung zeigt uns den allzufrüh verstorbenen Dichter auf der Höhe seines Könnens. In engem Rahmen erstreckt eine Welt!

Carl Crow

Konfuzius

Staatsmann, Heiliger, Wanderer

Mit 12 Bildbeigaben

Ganzleinen RM. 6.80

Das lang erwartete Werk über Leben und Wirken dieses größten Denkers und Staatslehrers, den China hervorgebracht hat.

T. Gallarati Scotti

Dante

Mit 16 Kunstdrucktafeln

Ganzleinen RM. 8.50

Der anerkannte Historiker und Forscher entrollt in dieser bedeutenden Biographie ein Riesengemälde der Zeit des großen Florentiner Dichters.

P a u l J o l n a y V e r l a g

ZUM 500JÄHRIGEN GUTENBERG-JUBILÄUM



AZ 500ÉVES GUTENBERG-EMLEKÜNNEPÉHEZ

WOLFRAM VON HANSTEIN

DER VOM GUTENBERG

AZ A GUTENBERGI

Die große Liebe im 15. Jahrhundert / A nagy szerelem a 15. évszázadban

Roman

Regény

Das Schicksal des Erfinders des Buchdrucks wird hier ergreifend mit großer Plastik dichterrisch gestaltet. Die feine Einfühlung, die Beherrschung des Stoffes in kulturgeschichtlicher Hinsicht, die edle Sprache machen den Roman zu einer erhebenden Dichtung. Wir sehen den genialen Meister hier als den weitschauenden Wegbereiter und mutigen Vorkämpfer für eine geistig-sittliche Erneuerung. Besonders gut herausgearbeitet wurde der Glaube Gutenbergs an den Sieg seiner Erfindung. Der Verfasser hat es meisterhaft verstanden, in das Dunkel von Gutenbergs Leben Licht zu bringen und schildert im herrlichen Romanstil die Intrigen und das Familienleben, das sich um den großen Meister abspielte.

385 Seiten

In Leinen geb. RM 6,80



A könyvnyomás feltalálójának sorsa lesz megkapóan nagy plasztikával költőileg alakítva. A finom kapcsolat az anyag tökéletes ismerése, a kulturtörténelem figyelembe vételével a nemes kifejezés a regényt költői művé emeli. A lángeszű mestert látjuk itt mint előrelátó útmutatónak és bátor előharcosának egy szellemi kőcsúszát. Különösen jól van kidolgozva Gutenberg hite az ő találmányának győzelmében. A szerző mesteriesen értette Gutenberg életének sötétségébe világosságot hozni és nagyszerű regénystílusban rajzolja az intrigákat és a családi életet, mely a nagy mester körül játszódtott le.

385 oldal

Vászonba kötve 6.80 Márka

VOCO-VERLAG / BERLIN W30 / GEISBERGSTRASSE 42

Das schöne, gehaltvolle Herbig-Buch

A szép és tartalmas Herbig-könyv

GERTRUD BÄUMER

Gestalt und Wandel

Frauenbildnisse

736 Seiten / 28 Abbildungen auf
Kunstdrucktafeln / Auf bestem
Dünndruckpapier gedruckt
Flexibler Leinenband RM 9,50

Nőképek

736 oldal / 28 képek műnyomatú
táblákon. Legjobb vékonynyomda-
papírra nyomva. Hajlékony vá-
szonkötésben 9,50 Márka

**Die Frauengestalt
der deutschen Frühe***

Erweiterte und in der Ausstattung
wesentlich verbesserte Sonderaus-
gabe mit 40 ganzseitig. Bildtafeln
Leinenband nur RM 4,80

A német korai idők női
alkatja*

Bővebb és a kiállításban jelenté-
kenyen javított különkiadás 40
egészoldalas képtáblákkal
Vászonkötésben csak 4,80 Márka

Sonntag mit Silvia Monika

Die Geschichte eines Wochen-
endes mit einem Kinde
Gebunden RM 2,50

Vasárnap Sylvia Monika-val
Egy weekend története egy gyer-
mekkel / Kötve 2,50 Márka

WERNER KORTWICH

Männer um Vierzig

Eine humorvolle Segelgeschichte
mit vielen Zeichnungen von Ger-
hard Brinkmann
Leinenband RM 3,80

Férflak a negyvenes években
Egy trefás vitorlástörténet sok
rajzzal Gerhard Brinkmann-tól
Vászonkötésben 3,80 Márka

ERICH STOCK

Das Mittelmeerreich

Italiens Weg in die Zukunft
Mit 3 Karten, 27 Abbildungen und
einem Vorwort von General Am-
brogio Bollati
Leinenband RM 5,80

A Földközítenger birodalma
Olaszország útja a jövőbe
3 térképpel, 27 képpel és Ambro-
gio Bollati tábornok előszavával
Vászonkötésben 5,80 Márka

1940

Junge deutsche Prosa

Ein Sammelband bester deutscher
Erzähler. Rund 400 Seiten Umfang
Gebunden RM 4,80

A fiatal német próza
A legjobb német mesélők gyűjte-
ménye 400 oldalon felelő terjedel-
mes kiadás / Kötve 4,80 Márka

Herbig-Bücherei

SIEGFRIED VON VEGESACK

Aufbruch in der Quebrada

Eine Erzählung aus Argentinien
Gebunden RM 2,50

Lázadás Quebradában
Egy elbeszélés Argentinéből
Kötve 2,50 Márka

HERMAN MELVILLE

Benito Cereno

Eine abenteuerliche Seegeschichte
Gebunden RM 2,50

Egy kalandos tengeri történet
Kötve 2,50 Márka

FRIEDRICH WILHELM BRANGS

Kameraden

Erzählungen aus einer Kriegs-
kameradschaft 1914/18
Gebunden RM 2,50

Pajtársak
Elbeszélések egyháborúipajtárság
ból 1914/18-ig / Kötve 2,50 Márka

GEORG OPITZ

Je nachdem*

Spielerische und deusame Vier-
zeller / Gebunden RM 2,50

Aszerint (Ki milyen)*
Játékos és jelentékeny négy soros
Színes kartontáblában 2,50 Márka

WOLFGANG WEYBACH

Eine Inselgeschichte

Eine Erzählung von Liebe u. Haß,
Schuld u. Sühne / Geb. RM 2,50

Egy sziget történet
Egy elbeszélés a szerelem és a
gyűlöletről a bűn és engesztelésről
Kötve 2,50 Márka

MEIJI TENNO

Kaiserliche Verse

Sinngedichte des großen japa-
nischen Kaisers / Geb. RM 1,50
A nagy japán császár epigrammái
Kötve 1,50 Márka

Die mit einem * versehenen Werke erhielten einen Preis für vorbildliches Buchschaffen / *cl jelzett művek juctalmat kaptak a mintaszerű könyvalkotásért

F. A. HERBIG VERLAGSBUCHHANDLUNG / BERLIN-GRUNEWALD



OSZK

Országos Széchényi Könyvtár



DIE BÜCHERGILDE GUTENBERG

dringt mit ihrem Schrifttum in alle Schichten und Berufe des deutschen Volkes. / Für monatlich 90 Pfennig erhalten die Mitglieder vierteljährlich ein gehaltvolles und formvollendetes Buch, das sich jeder selbst aus der Fülle der Vorhandenen aussuchen kann. / Außerdem erhalten sie jeden Monat die Zeitschrift „Büchergilde“ zugestellt. / Als Eintrittsgeld sind 50 Pfg. zu entrichten. Dafür wird noch ein Buch als Willkommensgabe überreicht. / Das sind wertvolle Leistungen bei günstigsten Bedingungen!

irodalmi műveivel behatól a német nép minden rétegébe és minden foglalkozási ágába. / 90 Pfennigért hónaponként a tagok negyedévenként egy tartalomteljes és tökéletes könyvet kapnak, melyet mindenki maga kereshet ki a nagy választékból. / Azonkívül megkapják minden hónapban a „Büchergilde“ folyóiratot. / Beiratási díjért 50 Pfennig-et kell fizetni. Azért még egy könyvet kap a belépő mint üdvözlőadomány. / Ezek értékes szolgáltatások kedvező feltételek mellett.

BÜCHERGILDE GUTENBERG · BERLIN C 2

MIRKO JELUSICH

DER SOLDAT

A KATONA

40. Auflage (40. kiadás)

Der Held des neuen Werkes von Jelusich ist Scharnhorst. Mit unerhört dichterischer Kraft schildert er die Zeit und das Wirken des Retters Deutschlands.

Broschiert RM 4,60, Leinen RM 7,—

Von Mirko Jelusich sind früher erschienen:

Mirko Jelusich-tól előzőleg megjelentek:

Caesar

Cromwell, Hannibal, Don Juan

Der Löwe (Az oroszlán) / Der Ritter (A lovag)

Geschichten aus dem Wiener Wald (Mesék a Wiener Wald-ból)

✱

Jelusich új könyvének hőse Scharnhorst. Az Ostmark ismerős költője itten is megint bizonyítja magát, mint a történelmi regény mestere. Halhatlan költői erővel vázolja Németország megmentőjének működését és a nagy ujjászervezőnek idejét. Csúcspontja csendes önzetlen kötelességteljesítésnek és forró hazaszeretetnek.

Fűzve 4,60 Márka, vászonbau 7,— Márka

F. Spedel'sche Verlagsbuchhandlung Wien

Demnächst erscheint:

Handbuch für Papier, Schrift und Druck

Unter Mitarbeit der besten Fachleute Großdeutschlands herausgegeben von

Fritz Ebenböck, Dipl.-Ing., Fachamtsleiter,

Alfons Brugger, Dipl.-Volkswirt, Werbeamtsleiter,

Erwin Preis, Hauptschriftleiter graphischer Fachzeitschriften

Ein umfassendes Hand- und Nachschlagewerk für alle Fragen des Papiers, der Schrift, der Reproduktion, des Druckes, der Buchbinderei, der Papier- und Pappenverarbeitung usw. Für jeden Fachmann des graphischen Gewerbes, der Papierverarbeitung usw., für jeden Verleger, Buchhändler, Werbefachmann und jeden Drucksachenbesteller. Mit zahlreichen Abbildungen, darunter zahlreichen farbigen, in allen Druckverfahren.

Preis des Werkes etwa 12,— RM

Otto Elsner Verlagsgesellschaft KG
Berlin SW 19

K. P. KARFELD u. A. ARTUR KUHNERT

Die deutsche Donau

80 Textseiten und 47 farbige Tafeln. Leinen RM 7,80

Farbige Lichtbildkunst und das erlebnisstarke, sehr abwechslungsreich instrumentierte Wort eines deutschen Dichters haben ein Werk von einzigartigem Zusammenklang geschaffen und die Donau zum Sinnbild süd- und südostdeutschen Landes und seiner Schönheit werden lassen.

Westfälische Landeszeitung, Dortmund.

DAGOBERT VON MIKUSCH

Waßmuß

Der deutsche Lawrence

332 Seiten mit 21 Tiefdrucktafeln und einer Karte von Iran
Gesamtauflage 130 000. Geh. RM 4,—, Leinen RM 5,80

Was in dieser Biographie berichtet wird, grenzt stellenweise ans Phantastische. Waßmuß' Sendung und Aufgabe erfährt in diesem Werk zum ersten Male die verdiente Würdigung, denn vom Umfang dieser Aufgabe haben bisher nur die wenigsten gewußt.

Frankfurter Volksblatt.

THOMAS REICHARDT

Der Islam vor den Toren

Unter Mitarbeit von Dr. Zaki Ali

345 S. mit 40 Tafeln und 2 Karten. Geh. RM 5,50, Lw. RM 7,80

Die Darstellung zeugt von feinem politischen Gefühl für Zusammenhänge und Triebkräfte. Das macht das Buch doppelt wertvoll. Ich halte es für das umfassendste im Stoff, das zuverlässigste im Blick und das beste in der Darstellung.

Kölnische Zeitung.

K. P. KARFELD u. A. ARTUR KUHNERT

A német Duna

80 szövegoldal és 47 színes táblák. Vásznonban 7,80 Márka

Színes fényképművészet és egy német költőnek élményerős, nagyon változatosan hangszerezett szava, egy egyetlen összhangzású művet teremtett és a Dunát dél- és délkeleti németföld jelképévé és annak szépségévé tette.

Westfälische Landeszeitung, Dortmund.

DAGOBERT VON MIKUSCH

Waszmusz A német Lawrence

332 oldal 21 mélynyomatú táblával és egy térképpel Iránról.
A teljes kiadásnak 130 000 kiadása. Kötve 4,— Márka, vászonban
5,80 Márka

Amiről ebben az életrajzban tudósítva lesz, az helyenként a (képzelettel) határos. Waszmusz küldetése és feladata e műben tapasztalja először a megérdemelt méltatást, mert ennek a feladatnak terjedelméről eddig a legkevesebbek tudtak valamit.

Frankfurter Volksblatt.

THOMAS REICHARDT

A Islam a kapuk előtt

Dr. Zaki Ali köz munkájával.

345 oldal, 40 táblával és 2 kártyával. Kötve 5,50 Márka,
vászonban 7,80 Márka

Még többet: az ő előadása igazolja, hogy finom politikai érzéke van kapcsolatokért és ösztönzésekért. Könyvét ez teszi duplán értékesé. Én a legszeleskörűbbnek tartom az anyagban, a legmegbízhatóbbnak a tekintetben és a legjobbnak az előadásban.

Kölnische Zeitung.

PAUL LIST VERLAG LEIPZIG

Empfehlenswerte Bücher

Der neue Balkan

Altes Land — Junge Wirtschaft. Mit 1 Karte und zahlreichen Uebersichten. Von Prof. Dr. Ernst Wagemann. Kart. RM 3,60 / Das aufschlußreiche Werk wird wegen der Fülle neuer Gesichtspunkte und praktischer Anregungen lebhaften Beifall finden. (Deutsches Volksblatt, Novisad.)

★

Auf den Marmor-Klippen

Erzählung. Von Ernst Jünger. 17. Tsd. Leinen RM 3,80 / Diese Erzählung erfordert andere Maße als der bescheidenere Realismus so vieler Bücher unserer Tage. (Deutsche Allgemeine Zeitung.) Klar und klassisch in der Form der Sprache, voll von glühenden, zu den wichtigsten Problemen der Gegenwart vorstoßenden Gedanken. (Das Deutsche Wort.)

★

Der Ausbruch des Weltkrieges 1914

Von Alfred von Wegerer. 2 Bände. In Kassette. Broschiert RM 32,—, Leinen RM 36,— / Wegerer hat das ungeheure Material über die Julikrise 1914 bis zum Ausbruch des Weltkrieges in bewundernswerter und abschließender Weise verarbeitet. Dem Werk ist weiteste Verbreitung zu wünschen. (Stuttgarter Neues Tagblatt.)

★

Die Hanseaten-Bücherei

Diese neue Sammlung bringt wertvolles Erzählgut der Gegenwart sowie Schriften über den Geist der Zeit in handlichen, kleinen und billigen Ausgaben. Bisher liegen 15 Bändchen vor. Preis je RM 1,—. Ein ausführliches Sonderverzeichnis steht auf Wunsch zur Verfügung.

Verlangen Sie ausführliche Sonderprospekte

Hanseatische Verlagsanstalt Hamburg

Rechts- und Staats- Wissenschaft

Kommentare
und
Handbücher

Jog- és
Államtudomány

Magyarázatok
és
kézikönyvek

VERLAG FRANZ VAHLEN
BERLIN W 9

Wilhelm Langewiesche-Brandt-Verlag

Ebenhausen b. München

Die Welt des Buches

A könyv világa

Die geistige Welt (Schriftsteller und Volk). Die technische Welt (Herstellung und Arbeit des Verlegers). Die Welt des Buchhandels (Werbung und Verkauf). Die staatliche Welt des Buches (Staat, Buch und Volk). 246 Seiten mit Zeichnungen, Tafeln, Tabellen. Leinen RM 3,60

A szellemi világ (Író és nép). A műszaki világ (A kiadó előállítás és munkája). A könyvkereskedelem, világa (A hirdetés és eladás). A könyv állami világa (Állam könyv és nép). 246 oldal rajzokkal, táblákkal, táblázatokkal.

Vászonban 3,60 Márka

Die silbernen Bücher

Az ezüst könyvek

bringen Werke klassischer

hozzák a klaszikus festés

MALEREI

in mustergültigen farbigen
Wiedergaben mit
gehaltvollen Einführungen

Preis RM 2,80

MŰVEIT

mintaszerű színes vissza-
adásban tartalmas bevezet-
ésekkel

ára 2,80 Márka

WOLDEMAR KLEIN · BERLIN

Der in zwangloser Folge erscheinende

HIRT-BERICHT

unterrichtet Sie laufend über meine Neuerscheinungen auf dem Gebiete der Pädagogik, Geschichte, Erdkunde, Politik, Staats- und Wehrwissenschaft, des Volkstums, der Mathematik und Biologie, der Philosophie und des schön-geistigen Schrifttums. Fordern Sie deshalb die unentgeltliche Zusendung des „Hirt-Berichtes“ durch

Ihre Buchhandlung oder durch den Verlag an.

A kényszertelen sorozatban megjelenő

HIRT TUDOSITAS

oktalja Ont folytalólagosan az én új megjelenéseim felől a pedagógia, történelem, földrajz, politika, állami és haditudomány nemzetiség, matematika és biológia, filozofia és a szépszellemi irodalom terén. Kérje azért könyvkereskedése vagy a kiadóhivatal,

által a „Hirt Bericht“ ingyen szállítását.

FERDINAND HIRT IN Breslau, Königsplatz 1

Zum Gutenberg-Jahr erschienen:
A-Gutenberg-évből megjelent:

PAUL RENNER

Die Kunst der Typographie

A nyomdászati művészete

Paul Renner, der Schöpfer der weltbekannten „Futura“, behandelt in diesem nur der Praxis dienendem Buch die typographische Formgebung.

Ein Hand-, Lehr- und Nachschlagebuch für Druckereien, Setzer, Verleger, werbungstreibende Firmen, Werbefachleute, Graphiker, Fachschulen u. a., kurz: ein praktischer Ratgeber für jeden, der mit typographischen Aufgaben zu tun hat.

Das Buch umfaßt 316 Seiten mit ungefähr 250 Abbildungen und Satzbeispielen, davon 14 zweifarbig und 60 auf Kunst-druckpapier, ferner 130 verschiedene Schriften deutscher Gießereien samt Garnituren, Leinen RM 7,50.

★

Paul Renner a világhírű „Futura“ teremtménye ebben csak a gyakorlatot szolgáló könyvből, kezeli a nyomdászati alkotását.

Egy kézi- tan- és utánkatatókönyv nyomdák, szedők kiadók hirdetéssel foglalkozó cégek, hirdetési szakemberek, kézirat és rajz nyomók, szakiskolák részére, röviden: Egy ügyes tanácsadója mindenkinek aki nyomdászati feladatokkal foglalkozik.

A könyv, 316 oldal, terjedelmű, körülbelül 250 másolattal és szedéspéldával ebből 14 kétszínű és 60 műnyomat-papíron, továbbá a német öntőműhelyek 130 különböző betűtípusait a szerelvényekkel. Vázonba kötve 7,50 Márka. Beszerezhető minden könyvkereskedőnél vagy a kiadótól-látvánál.

Frenzel & Engelbrecher »Gebrauchsgraphik« Verlag

Berlin SW 68, Wilhelmstraße 148

Deutsche Lehrbücher

für das

gesamte graphische Gewerbe

Schriftsatz, Buchdruck, Stein- und Offsetdruck, Lichtdruck, Tiefdruck, Anilindruck, Reproduktionstechnik (Reproduktionsphotographie, Chemigraphie, Offset- und Tiefdruckreproduktion), Stereotype, Druckerei-Buchbinderei usw.

Bücherangebot kostenlos

★

Az egész graphikusipar német tankönyvei:

Szedés, könyvnyomás, kő és offszetnyomat, fénynyomat, mélynymomat, anilinnymomat; másolótechnika (másolófénykép, Chemigrafia, Offszet és mélymásolatok), Lemeznyomás, nyomda-
könyvkötés stb.

Könyvajánlat bérmentes

Fachverlag Klmsch & Co., Frankfurt a.M.

BUCH-, KUNST- UND WELTSPRACHENDRUCKEREI

(Könyv-, mű- és világnyelvnyomda)



LEIPZIG C1, BRÜDERSTRASSE 55 u. 59

Satz in den Sprachen und Schriften fast aller Völker der Erde; reichhaltiges Schriftmaterial; großer Setzmaschinenbetrieb. / Illustrationsdruck in vollendeter Ausführung.

Verlangen Sie unverbindliches Angebot, wir beraten Sie.

Majdnem az egész föld népeinek nyelvén és írásán lesz szedve; bőséges betűanyag; nagy szedőgépüzem. / Képnymat tökéletes kivitelben.

Kérjen nem kötelező ajánlatot, mi megtanácsoljick.

Deutsche Druckereien liefern Wertarbeit

★

A német nyomdák érlék munkát
szállítanak

ALBERT FRISCH

graphische Kunstanstalt / graphikus műintézet

Buchdruck	könyvnyomás
Lichtdruck	fénynyomás
Kupfertiefdruck	rézmélynyomás
Klischees	klisék

BERLIN W35, LÜTZOWSTRASSE 64-66

Gunter Beissert

druckt auf der Handpresse
Kalender, Almanache, biblio-
phile Werke, übernimmt typo-
graphische Gestaltung und
Buchausstattung mit Holz-
schnitten und Illustrationen

a kézisajtón nyomtat naptá-
rokat, almanachokat, könyv-
tári műveket átveszi a nyom-
dai alakulást és
könyvalakítást fametszetekkel
és képekkel

Wuppertal-Elberfeld, Irenenstraße 8

Leistung und Erfolg

wachsen aus der Gemeinschaft
unseres Betriebes / Für Qua-
litätserzeugnisse in Buchdruck
sowie Massenaufgaben in kur-
zer Zeit

Működés és siker növekszik
üzemünk közösségéből / Minő-
ségi termékért a könyvnyom-
da terén, tömegkiadásokért
rövid időn belül.

Thiele & Schwarz, Buchdruckerei und Verlag, Kassel

Schweinfurter Handelsdruckerei W. Krämer

Schweinfurt a. M., Cramersstraße 3^{1/2}

Spezialarbeiten, Formularen-
sätze mit und ohne Kohle-
papier, Durchschreibebücher
mit und ohne Numerierung

Szaktmunkák, formulabetétek
kopierpapírral vagy a nélkül,
másolókönyvek számozással
vagy anélkül

CENTRUM KIADÓVÁLLALAT R.T. / VERLAGS A.G.

Druckerei der selbstbewußten rechts-
orientierten ungarischen Presse

Ungarns erster Rotationsbetrieb mit
auf nationalem Boden stehenden Ar-
beitern

Az öntudatos jobboldali magyar sajtó
nyomdája!

Magyarország első, nemzeti alapon álló
munkásokkal dolgozó rotációsüzeme!

In ihrer Ausgabe ist erschienen:

Kiadásában jelent meg:

HITLER, A.: MEIN KAMPF – HARCOM

MAGYARSÁG
VIRRADAT
NEMZETSZAVA
MAGYARSÁG UTJA etc.

Politische Zeitungen und zahllose Fach-
zeitungen

Előállítja a:

MAGYARSÁG
VIRRADAT
NEMZETSZAVA
MAGYARSÁG UTJA stb.

Politikai lapokat és számtalan szak-
Dlapot

BUDAPEST VIII., Gyulai Pál utca 14. – 144-422

BD=Druck

Brochüren, Bücher, Prospekte,
Zeitschriften, Formulare usw.

Qualitätsarbeiten

Bochumer Druckerei GmbH., Bochum
Wiemelhauser Straße 38-42 Fernsprecher 6 48 21

BD=myomat

Röpiratok, könyvek, prospektusok,
folyóiratok, formulák etc.

Minőségű munkák

Bochumer Druckerei GmbH., Bochum
Wiemelhauser Straße 38-42 Fernsprecher 6 48 21

Im deutschen Wettbewerb „Vorbildliches Buchschaffen“ erzielten unsere beiden in Budapest ausgestellten

Stuttgarter Qualitätsdrucke

Jahrbuch 1939 der Gutenberg-Gesellschaft Mainz und „Haus und Garten“ Julius Hoffmann Verlag, Stuttgart einen

1. und 2. Preis

STUTTGARTER VEREINSBUCHDRUCKEREI AKTIENGESellschaft

Gründungsjahr der Offizin 1872 / Offizien alapító éve 1872

A nemzet versenyzésben „Példás könyvalkotás“ mi ket Budapester kiállított

Stuttgarteri minőségi nyomatok

a Gutenberg-Gesellschaft Mainz 1939-i évkönyve, és „Ház és kert“ Julius Hoffmann Verlag, Stuttgart egy

1. és 2. díjat értünk el

Wir liefern prompt und preiswert:

Mi szállítunk pontosan és olesón:



Prospekte

Plakate

Faltschachteln

Schaupackungen

Verkaufsstände

Beutel

Briefumschläge

in allen Ausführungen

Prospektusokat

Plakátokat

Összehajthatódobozokat

Kiállítási csomagokat

Kirakatiálványokat

Zacskókat

Borítékokat

minden kivitelben

H. C. Bestehorn, Aschersleben / Deutschl.

Großdruckerei und Papierverarbeitungswerke für Werbung und Verpackung

Nagynyomda és papirostmegmunkáló műhely hirdetésért és csomagolásért



FRITZ BUSCHE / DORTMUND

DRUCKEREIGES. M.B.H., KAISERSTR. 129-133

FERNSPRECHER 221 55, 221 56



Wir entwerfen und drucken vorbildliche Werbedrucke in Buch- und Offsetdruck.

Mitarbeit erster Künstler und moderne Arbeitsmethoden begründeten unseren Ruf.

Mi vázolunk és nyomtatunk mintaszerű reklámyomatokat könyv és offszetnyomatban.

Összmunkánk első művészekkel és modern munkarendszerünk megalapította hírnevünket.

40 Jahre Linotype in Ungarn

haben auch dort bewiesen, daß die Linotype sich für die vielseitigsten Aufgaben bewährt. Zeitungen, Zeitschriften, Werke und Kataloge werden in Ungarn ebenso erfolgreich mit der Linotype gesetzt wie in anderen Ländern.

1901 stellte „Pesti Hirlap“ die erste Linotype in Ungarn auf, heute verfügt dieser Betrieb allein über 45 von den

335 Linotypes in Ungarn

Alle Modelle der Linotype sind dort vertreten, von der einfachen Simplex-Linotype für glatten Satz bis zur Viermagazin-Linotype Modell 10 mit ihren vier Ablegern für die kompliziertesten Satzarbeiten.

Die reiche Schriftenauswahl der Linotype (für alle Schriften sind ungarische Akzente lieferbar) läßt jede Linotype restlos ausnutzen, denn

die Linotype meistert alle Satzarbeiten!



MERGENTHALER SETZMASCHINEN-FABRIK G. M. B. H., BERLIN

Vertretung für Ungarn: Gustav Molkenthin, Gutenberg-Haus Gebr. Geel, Budapest II

Schrift: Linotype Cornelia und Linotype Schmallette Antiqua

Leistung und Erfolg

wachsen aus der Gemeinschaft unseres Betriebes / Für Qualitäts-
erzeugnisse in Buchdruck sowie Massenauflagen in kurzer Zeit

Működés és siker növekszik üzemünk közösségéből / Minőségi
termékért a könyvnyomda terén, tömegkiadásokért rövid időn
belül

THIELE & SCHWARZ

BUCHDRUCKEREI UND VERLAG / KASSEL

Bücherzettel

Ich habe Interesse für folgende Bücher und bestelle sie hiermit zur unverbindlichen Ansicht / zum Kauf.

Érdekem van a következő könyveken, és megrendelem a nem kötelező megtekintésre / vételre

Die Lieferung soll erfolgen über die Buchhandlung

Name:

Wohnung:

A szállítást a következő könyvkereskedésen át kérem:

Név:

lakás:

Ha egy bizonyos könyvkereskedés nem lesz említve, úgy a kártyák naponként a budapesti könyvkereskedőknek lesznek tovább adva.

Die im Katalog angegebenen Bücherpreise sind Reichsmark-Preise. Die Auslandspreise liegen durchschnittlich um 25 v. H. niedriger.

A katalogusban jelzett árak Reichsmark árak. A külföldi árak átlag 25 % -al olcsóbban fekszenek.

Fachbücher im Taschenformat

mit einer erstaunlichen Fülle fachlicher Abhandlungen, Tabellen, Abbildungen usw. wie sie der Fachmann immer wieder zum schnellen Fortgang seiner Arbeit benötigt, Rat-schläge für die Lösung der kniffligsten Aufgaben, technische Zeichnungen und farbige Abbildungen, selbstverständlich ein praktisches Kalendarium und viel Wissenswertes aus andern Gebieten, das enthalten die vom Fachamt Druck und Papier heraus-gegebenen Jahrbücher

„Graphisches Jahrbuch“

In Kunstleder nur 1,— RM
Für Schriftsetzer, Buchdrucker, Litho-graphen, Steindrucker, Chemi-graphen, Photographen und alle übrigen graphischen Berufe

„Jahrbuch der Papierverarbeitung“

In Leinen nur 1,— RM
Für Buchbinder, Preßvergolder, Präger, Linierer, Kartonager, Etuimacher, Brief-umschlagmacher und alle übrigen papier-verarbeitenden Berufe

„Jahrbuch der Papierwerker“

In Igraf nur 0,80 RM
Für Papiermacher, Pappenmacher, Fachleute in Zellulose- und Holz-schliffbetrieben u. alle übrigen Berufe in der papiererzeugenden Industrie

Die Jahrbücher sind mehr wert als sie kosten,
die große Auflage gestattet den geringen Preis!



Verlag der Deutschen Arbeitsfront, Berlin C2, Märkischer Platz 1

GUTENBERG-BIRODALMI KIÁLLÍTÁS

A könyvnyomás művészetének feltalálásának, *Johannes Gutenberg, Mainz* által, 500 éves emlékünnepe alkalmával, rendez a birodalmi vásárváros Leipzig egy

nagy birodalmi kiállítást nemzetközi részesedéssel

az ismert vásári területen. Ezen kiállításra a nyomtat és papíros szakhivatal, mely itt Budapesten az „*Öt évszázad Gutenberg óta*” részt mutatja, a saját 12 000 m² nagy területen

„Az alkotó ember a nyomtatban és papírosban”

készíti elő. Bemutatásra kerül ott a hivatási, szociális, kultúr és gazdasági fejlődése az összes alkotó lényeknek akik papírossal, nyomással és reprodukciókkal foglalkoznak, Gutenberg idejétől a mai napig.

Ezen hatalmas kiállítás időpontja még ismertetve lesz.